

**Raport final al Studiului privind posibila restricționare a accesului pe piața
producătorilor de energie din surse regenerabile, în cadrul procesului de
autorizare/avizare de către autoritățile publice**

Cuprins

Capitolul I. Inițierea studiului și obiectivele urmărite	3
Capitolul II. Aspecte procedurale	5
Capitolul III. Conceptul de barieră de natură a afecta concurența	6
3.1. Definirea conceptului.....	7
3.2. Tendințe privind abordarea barierelor de natură a afecta concurența	9
Capitolul IV. Piața relevantă.....	14
4.1. Aspecte generale privind producerea energiei electrice din surse regenerabile.....	14
4.2. Definirea pieței relevante	16
Capitolul V. Autorizarea capacităților de producere a energiei din surse regenerabile de către autorități/instituții publice.....	18
5.1. Etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile	21
5.1.1. Considerații generale.....	21
5.1.2. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii autorizației de construire	23
Certificatul de Urbanism.....	24
Planul Urbanistic Zonal (PUZ)	29
Autorizația de construire.....	33
Avize, acorduri și studii solicitate prin Certificatul de Urbanism.....	36
5.1.3. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii autorizației de înființare.....	58
5.1.4. Concluzii etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile.....	63
5.2. Etapa de autorizare post – construcție.....	64
5.2.1. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii autorizației de mediu	64
5.2.2. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii licenței de exploatare	65
Capitolul VI. Puncte de vedere privind posibila restricționare a accesului pe piață în cadrul procedurilor de autorizare de către autoritățile publice	68
6.1. Întreprinderi și asociații de întreprinderi.....	68
6.2. Autoritățile administrației publice locale	73
6.3. Alte entități implicate în procesul de autorizare	77
6.4. Instituții publice centrale cu rol de reglementare	80
Capitolul VII. Analiza aspectelor de natură să îngreuneze/blocheze accesul pe piață al întreprinderilor	89
Capitolul VIII. Concluzii și propuneri	107

Capitolul I. Inițierea studiului și obiectivele urmărite

La începutul anului 2022, reprezentanții României în cadrul Grupului operativ comun pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică - Single Market Enforcement Task force (SMET)¹ au informat autoritatea de concurență cu privire la barierele identificate la nivelul pieței unice, de natură să producă un impact negativ semnificativ asupra bunei funcționări a acesteia și să întârzie punerea în aplicare a planurilor naționale de redresare și reziliență, în special în domeniul producerii de energie din surse regenerabile.

În acest context, s-a subliniat că unul dintre cele mai mari obstacole în calea dezvoltării proiectelor de energie eoliană și solară este reprezentat de cerințele de autorizare a acestora la nivelul statelor membre, care conduc la proceduri lungi și de durată, îngreunând accesul pe piață al operatorilor economici.

Astfel, în lumina demersurilor pentru reducerea dependenței de gazul rusesc, optimizarea procedurilor de autorizare/avizare din domeniul tehnologiilor pentru energii regenerabile, cu scopul reducerii timpilor de implementare a proiectelor pentru centralele eoliene și câmpurile de panouri foto-voltaice, a devenit o prioritate atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivel național.

În vederea atingerii acestui obiectiv, la nivel național, sub coordonarea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, s-a constituit un grup de lucru interinstituțional², din care fac parte următoarele instituții: Ministerul Energiei, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Administrația Națională Apele Române, Autoritatea Națională pentru Protecția Mediului, Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate, Ministerul Culturii, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Poliția de Frontiera, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Durabilă, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, Institutul Național de Cercetare- Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București (Oficii Studii Pedologice), Ministerul Sănătății (Directia Generală Sănătate Publică și Programe de Sănătate), Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere), Serviciul Român de Informații, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Agenția Națională pentru Cadastru și Publicitate Imobiliară. Activitatea grupului de lucru interinstituțional este sprijinită de Ministerul Afacerilor Externe și Consiliul Concurenței.

Prima reuniune a grupului a avut loc în data de 29 martie 2022, în cadrul acesteia evidențiindu-se că, la acel moment, nu exista o diagramă unică a procesului de autorizare/avizare pentru fiecare tehnologie, cunoașterea acesteia fiind esențială în demersul de identificare și consultare

¹ instituit în baza Comunicării CE din 2020 cu scopul de a consolida cooperarea dintre Statele Membre și CE în vederea eliminării obstacolelor existente în cadrul pieței interne;

² Nota Primului Ministru nr.5/3804/20.05.2022;

a autorităților centrale și locale implicate în proces, în scopul eficientizării procesului de autorizare, în principal, prin diminuarea duratei de autorizare/avizare. Întâlnirile grupului de lucru interinstituțional au loc periodic, sub coordonarea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în cadrul acestora discutându-se despre blocajele/dificultățile identificate, soluțiile propuse de fiecare instituție, progresele înregistrate în procesul de optimizare a obținerii autorizărilor necesare.

În acest context, la nivelul autorității de concurență, prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 457 din data de 26.04.2022 și Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 485 din data de 03.05.2022, s-a dispus realizarea a două studii privind posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile, în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice, respectiv de către operatorii de distribuție a energiei electrice.

Prezentul studiu vizează posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice și urmărește să identifice acele cerințe, stabilite prin legislație sau prin diverse regulamente emise de autoritățile administrației publice, centrale sau locale, care sunt excesive, restricționând accesul operatorilor economici pe piață.

Ținând cont de faptul că potrivit legislației incidente, lucrările de montare pe clădiri, anexe gospodărești și pe sol a sistemelor fotovoltaice pentru producerea energiei electrice de către prosumatori sunt exceptate de la obținerea autorizației de construire, precum și de faptul că potrivit prevederilor *Regulamentului (UE) 2022/2577 al Consiliului din 22 decembrie 2022 de stabilire a unui cadru pentru accelerarea implementării energiei din surse regenerabile*, instalații solare integrate în clădiri și echipamente de energie solară pentru acoperișuri, în structurile artificiale existente sau viitoare, sunt exceptate de la cerința de a fi supuse unei analize pentru a se stabili dacă este necesară o evaluare a impactului proiectului asupra mediului, iar procedura de acordare a autorizațiilor pentru acest tip de instalații nu depășește trei luni, cu condiția ca scopul principal al acestor structuri să nu fie producția de energie solară, analiza de față nu vizează producerea energiei electrice de către prosumatori.

Varianta preliminară a *Studiului privind posibila restricționare a accesului pe piața producătorilor de energie din surse regenerabile, în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice* a fost supusă consultării publice, pe site-ul Consiliului Concurenței, în perioada 19 iulie – 1 septembrie 2023. În cadrul perioadei menționate, a fost primită o singură opinie, formulată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (denumit, în continuare, MADR), reiterând aspectele deja prezentate în cuprinsul studiului.

Varianta finală a studiului cuprinde anumite completări, ca urmare a publicării în Monitorul Oficial a Legii nr. 166/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, precum și pentru completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții (denumită, în continuare, *Legea nr. 166/2023*).

Capitolul II. Aspecte procedurale

În vederea realizării unei imagini cât mai clare a procesului de autorizare/avizare a investițiilor în capacități energetice din surse regenerabile, pe parcursul derulării studiului au fost solicitate date și informații asociațiilor profesionale din domeniul energiei regenerabile, precum și membrilor acestora (RWEA³, RPIA⁴, PATRES⁵), constatându-se că un operator economic care dorește să intre pe această piață trebuie să îndeplinească mai multe condiții și să dețină toate autorizațiile/avizele impuse de legislația incidentă, documente emise de mai multe autorități publice, atât centrale, cât și locale, precum și de operatorul de transport/distribuție a energiei electrice, ceea ce transformă autorizarea într-un proces complex și anevoios.

Informațiile obținute în cadrul studiului au evidențiat că obținerea autorizației de construire, care presupune parcurgerea mai multor etape, inclusiv evaluarea impactului investiției asupra mediului, precum și interacțiuni repetate cu numeroase instituții și autorități publice, reprezintă cea mai mare provocare cu care se confruntă un investitor în relația cu autoritățile publice.

În acest context, trebuie menționată colaborarea și implicarea activă a Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului – reprezentanții României în SMET, care coordonează grupul interinstituțional pe probleme de investiții în tehnologii pentru energii regenerabile, informațiile furnizate în cadrul grupului fiind de natură să clarifice o serie de aspecte rezultate pe parcursul derulării studiului.

Legislația generală privind autorizarea executării lucrărilor de construcții se va modifica odată cu intrarea în vigoare a *Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor*, document care, conform obligațiilor asumate prin PNRR, va corela, simplifica și codifica într-un singur act normativ cel puțin 10 acte normative din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației a transmis Consiliului Concurenței *Proiectul de lege privind Codul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor* (denumit, în continuare, *Proiect de Cod*), solicitând emiterea unui punct de vedere⁶. Autoritatea de concurență a analizat proiectul de act normativ prin prisma regulilor de concurență și ajutor de stat, precum și prin raportare la analiza efectuată până la acel moment în cadrul studiului și, prin adresa nr. 17751/22.12.2022, a transmis ministerului o serie de recomandări.

Pe parcursul realizării studiului au fost analizate date și informații solicitate autorităților/instituțiilor publice cu care operatorii economici interacționează în cadrul procesului de autorizare (în vederea obținerii autorizației de construire, autorizației de înființare, autorizației de mediu, licenței de exploatare) sau cu rol de reglementator în domeniu (consilii județene/locale, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații, Ministerul Apărării Naționale,

³ Asociația Română pentru Energie Eoliană;

⁴ Asociația Română a Industriei Fotovoltaice;

⁵ Organizația Patronală a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile;

⁶ adresa nr. 136814/05.12.2022, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG/17751/06.12.2022;

Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Poliția de Frontieră, Agenția Națională Apele Române, Agenția Națională pentru Arii Protejate, Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Ministerul Sănătății – DSP-uri, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA, ANRE).

De asemenea, în vederea clarificării anumitor aspecte rezultate din informațiile solicitate, precum și identificării de soluții de eficientizare a procesului de autorizare, s-au organizat întâlniri cu reprezentanți ai autorităților/instituțiilor publice implicate în procesul de autorizare, precum și cu reprezentanți ai asociațiilor profesionale din domeniul tehnologiilor regenerabile și membrii acestora.

Totodată, trebuie menționat dialogul constant cu reprezentanții Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (denumit, în continuare, MDLPA), în vederea informării cu privire la problemele cu care se confruntă operatorii economici care doresc să investească în capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile în cadrul procesului de obținere a autorizației de construire, în scopul identificării unor soluții de eficientizare a procesului de autorizare și implementării acestora în contextul procesului de modificare legislativă a prevederilor incidente în domeniul executării lucrărilor de construcții, desfășurat în paralel cu derularea studiului.

Pe parcursul derulării studiului, asociațiile profesionale din domeniu au sesizat autoritatea de concurență cu privire la posibila restricționare a accesului pe piață al operatorilor economici care investesc în proiecte de producere a energiei electrice din surse regenerabile, ca urmare a interpretării modificărilor legislative survenite în anul 2022⁷ de către reprezentanții MADR, în sensul că nu se mai pot dezvolta proiecte de energie regenerabilă pe terenuri mai mari de 50 ha, precum și pe terenuri având clasa I și II de calitate. În urma analizei efectuate cu privire la aspectele sesizate, Consiliul Concurenței a apreciat necesar să solicite MADR, Ministerului Energiei, precum și Parlamentului României (Senat și Camera Deputaților) puncte de vedere cu privire la situația creată, de natură să blocheze accesul operatorilor economici pe piață.

Capitolul III. Conceptul de barieră de natură a afecta concurența

⁷ aduse *Legii fondului funciar nr. 18/1991*, prin *Legea nr. 254/2022 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 și a altor acte normative*;

3.1. Definirea conceptului

Politicile publice reprezintă un ansamblu de decizii politico-administrative de alocare a diferitelor forme de resurse, ca reacție la problemele cu care se confruntă societatea.

În domeniul concurenței, obiectivele politicii publice vizează încurajarea piețelor concurențiale și promovarea inovației. Concurența promovează eficiență, contribuind la asigurarea bunurilor și serviciilor oferite consumatorilor, conform preferințelor acestora, și aducând beneficii la tarife mai scăzute, o calitate superioară, un nivel mai ridicat de inovație și o productivitate mai ridicată.

În unele situații, transpunerea politicilor publice, prin adoptarea de reguli și reglementări, poate conduce la restricționarea accesului întreprinderilor pe piață, ceea ce îngreunează atingerea obiectivelor politicii de concurență. În acest context, este important să se facă diferența între reglementările absolut necesare, cu rol esențial în asigurarea calității, și cele care nu sunt strict necesare, fiind dăunătoare consumatorilor sau dezvoltării pieței respective.

Conceptul de barieră de natură a afecta concurența se referă, într-o măsură mai mare sau mai mică, la capacitatea întreprinderilor de a intra pe piață. În concret, barierele la intrare sunt factorii care împiedică sau întârzie intrarea întreprinderilor pe o piață dată.

În general, teoria economică abordează natura barierelor la intrare susținând că există trei categorii de barieră la intrarea pe o piață:

- a) bariere induse de reglementări, concretizate în diverse dispoziții juridice care protejează întreprinderile existente pe piață împotriva concurenței potențiale, cum ar fi: brevetele, autorizațiile, concesiunile, licențele, exploatarea unui know-how, monopoliurile legale, protecționismul vamal, drepturi exclusive etc;
- b) bariere la intrare care decurg din condițiile în care are loc procesul de producție și de vânzare, cum ar fi: avantajele absolute de cost, economiile de scară, diferențierea produselor;
- c) bariere la intrare ca urmare a unor strategii de dezvoltare a întreprinderilor existente pe piață, pentru a-și asigura o protecție mai mult sau mai puțin puternică, cum ar fi: presiuni asupra puterii publice pentru promovarea de inițiative legislative care să protejeze firmele instalate, intimidări la adresa concurenței rivale, dezvoltarea politicii de preț limită prin manifestarea puterii de piață etc.

Potrivit *Ghidului de evaluare a concurenței*⁸, elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), barierele în calea intrării unor întreprinderi pe anumite piețe pot lua mai multe forme, după cum urmează:

- a) bariere naturale, care pot apărea din cauza unor factorilor naturali, care generează costuri fixe (de funcționare) ridicate pentru întreprinderi;
- b) bariere cu privire la costurile irecuperabile, care pot apărea pe piețe unde costurile irecuperabile de intrare sunt ridicate. Costurile irecuperabile sunt definite ca fiind acele

⁸ <http://www.oecd.org/daf/competition/98765441.pdf>;

costuri pe care o companie nu le poate recupera, în cazul în care decide să iasă de pe o anumită piață. Aceste costuri pot să apară din cauza valorii reduse de revânzare a capitalurilor achiziționate, cheltuieli ridicate cu publicitatea, cheltuieli ridicate cu cercetarea și dezvoltarea etc.;

- c) bariere create prin comportamentul întreprinderilor deja existente pe piață, în sensul că acțiunile întreprinderilor deja existente pe piață pot avea efecte negative asupra concurenței, aceste acțiuni putând avea ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea ori denaturarea concurenței sau folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante pe o anumită piață sau pe o parte a acesteia;
- d) bariere induse de reglementări, adoptate de guverne, autorități și instituții ale administrației publice centrale ori locale și organizații profesionale, care pot crea bariere în calea intrării întreprinderilor pe o anumită piață.

Autoritățile creează bariere la intrare prin reglementările adoptate din diferite motive. Cu titlu de exemplu, în unele cazuri, cum ar fi legile privind protecția consumatorilor, aceste bariere sunt menite să protejeze siguranța publică, în alte cazuri, barierele de reglementare sunt stabilite, în mod explicit, tocmai pentru a proteja anumite industrii. De asemenea, procedurile birocratice, de durată și costisitoare pentru a demara o nouă afacere sunt de natură să descurajeze intrarea pe piață a întreprinderilor.

Un aspect care trebuie evidențiat se referă la faptul că aceste bariere de reglementare pot fi benefice la un anumit moment și pentru un anumit sector din economie sau o anumită zonă, dar pot deveni prea extinse în timp și protecționiste. În plus, trebuie menționat faptul că unele limitări, deși urmăresc să servească unui scop bine definit, care să răspundă anumitor nevoi sociale, economice etc, în unele situații pot fi excesive, depășind ceea ce este necesar pentru atingerea scopului urmărit.

Așadar, analiza comportamentului consumatorului, cunoașterea nevoilor și a cererii sale caracteristice, costurile generate de furnizarea produsului/prestarea serviciului, nu constituie singurii factori care determină o întreprindere să decidă dacă să intre sau nu pe o anumită piață.

Potrivit literaturii de specialitate, reglementările restrictive pot reprezenta bariere semnificative de intrare pe piață pentru operatorii economici⁹. Intrarea pe piață nu privește numai întreprinderile noi, ci și întreprinderile care se diversifică, care creează un nou produs sau care intenționează să intre pe o piață nouă.

În cazul în care barierele în calea intrării sunt ridicate, întreprinderile deja existente pe piață pot aborda un comportament anticoncurențial, existând posibilitatea de a crește prețurile/tarifele și de a obține profituri ridicate sau de a reduce calitatea produselor oferite, fără teama că alte întreprinderi ar putea prelua o parte din profitul acestora, făcând, astfel, dificilă sau imposibilă intrarea pe piață a unor noi întreprinderi. Altfel spus, barierele scăzute în calea intrării pe o anumită piață dau naștere unui efect de disciplinare a întreprinderilor deja

⁹ Loayza, N. V., & Soto, R. (2003), On the measurement of market-oriented reforms -World Bank Policy Research Working Paper 3371;

existente pe piață, limitând exercitarea puterii de piață a acestora și permițând intrarea unor întreprinderi noi, fapt ce contribuie la creșterea concurenței.

3.2. Tendințe privind abordarea barierelor de natură a afecta concurența

Recentele evoluții la nivel european evidențiază eforturile susținute ale statelor membre de înlăturare progresivă a restricțiilor privind schimburile internaționale, vizând eliminarea obstacolelor existente și garantarea unui mediu concurențial normal.

În martie 2019, Parlamentul European a invitat Uniunea Europeană și statele membre să elimine obstacolele nejustificate rămase în calea funcționării pieței interne, subliniind, totodată, că nu trebuie create noi bariere, fiind necesar ca eliminarea barierelor identificate și a cauzelor lor să aibă loc printr-o combinație de măsuri, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivel național¹⁰.

Așa cum rezultă din *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Identificarea și înlăturarea barierelor din cadrul pieței Unice*¹¹, piața internă este una dintre cele mai mari realizări ale Uniunii Europene și le oferă întreprinderilor europene o piață de mari proporții. Comisia Europeană și statele membre au o responsabilitate comună în realizarea pieței interne, care stimulează concurența și comerțul și le oferă cetățenilor o gamă mai largă de bunuri și servicii și mai multe oportunități antreprenoriale și de încadrare în muncă. Cu toate acestea, în ciuda realizărilor reale ale pieței interne, întreprinderile și consumatorii continuă să se confrunte cu numeroase obstacole normative și administrative, a căror eliminare reprezintă o preocupare continuă. Printre obstacolele și barierele de ordin practic din cadrul pieței unice, cu care se confruntă întreprinderile, identificate de Comisia Europeană, sunt menționate și problemele legate de cerințele de intrare pe piață.

În același sens, Banca Mondială, prin raportul din anul 2020, *Markets and People – Romania Country Economic Memorandum*¹², a atras atenția cu privire la faptul că, în România, barierele la intrare rămân relativ ridicate comparativ cu mediile UE-15 și OCDE, afectând concurența și funcționarea eficientă a pieței. Reglementările restrictive se explică, în principal, prin sarcini administrative încă semnificative pentru întreprinderile noi, urmate de proceduri de reglementare complexe. Sistemele de licențe și permise impun sarcini inutile întreprinderilor și pot împiedica intrarea pe diferite piețe.

¹⁰ Rezoluția Parlamentului European din 13 martie 2019 referitoare la semestrul european pentru coordonarea politicilor economice: analiza anuală a creșterii pentru 2019 (2018/2119(INI));

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0093:FIN:RO:PDF>;

¹² <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/294831583173658317/markets-and-people-romania-country-economic-memorandum>;

Cu privire la procesul de reformare a administrației publice, Comisia Europeană a constatat în Raportul de țară din 2020 privind România¹³, că acesta stagnează, precizând că ”birocrația și capacitatea insuficientă de a furniza servicii de calitate, inclusiv servicii digitale, au un impact negativ asupra cetățenilor și a întreprinderilor”. În același document, s-a menționat că, pe lângă alți factori, competitivitatea României este afectată și de barierele administrative, respectiv schimbările legislative frecvente și imprevizibile, birocrăția excesivă și ineficiențele persistente din administrația publică, care subminează deciziile de investiții, riscând să reducă atractivitatea țării pentru investitorii străini.

În Raportul final al proiectului ”*Comprehensive redesign of the licensing system in Romania*”¹⁴, elaborat de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în anul 2022, se subliniază necesitatea construirii unui mediu de afaceri solid, care stimulează competitivitatea, atragerea de investiții și accesul pe piață al întreprinderilor, prin simplificarea procedurilor de licențiere.

Raportul cuprinde concluziile unei analize ample, care sprijină demersurile pe care Guvernul României le implementează și angajamentul pe care acesta și l-a asumat prin Programul de Guvernare, prin Programul Național de Redresare și Reziliență și prin candidatura la OCDE, pentru diminuarea birocrăției, implementarea digitalizării și sprijinirea investitorilor.

Cu referire la domeniul energiei regenerabile, trebuie precizat că, în vederea identificării și evaluării diferitelor opțiuni de reglementare pentru a stimula utilizarea energiei regenerabile, Comisia Europeană a solicitat realizarea studiului *RES Simplify*¹⁵, proiect derulat pe o perioadă de 3 ani, care urmărește simplificarea și îmbunătățirea procedurilor administrative de conectare la rețea pentru proiectele de energie regenerabilă. Studiul a generat rezultate intermediare, astfel că în anul 2022 au fost publicate un raport interimar, rapoarte naționale, recomandări și propuneri de bune practici pentru procesul de autorizare.

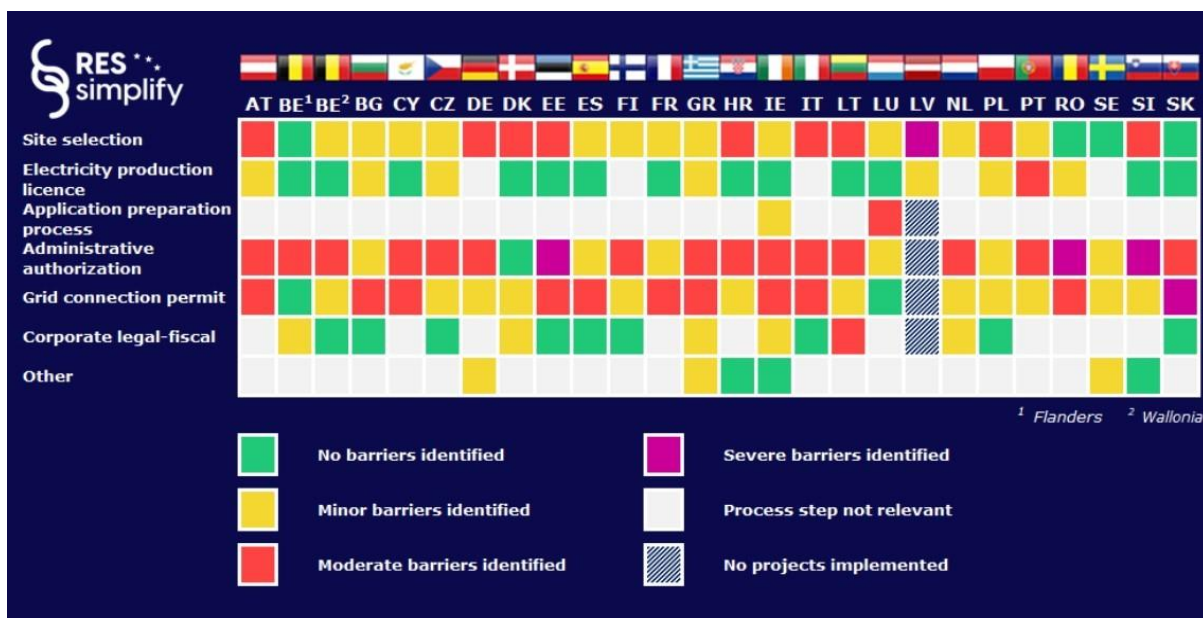
Așa cum se poate observa din figurile alăturate, în cazul României, pentru ambele tipuri de tehnologii (eoliană și solară), principalele bariere apar în cadrul procedurii de autorizare administrative și conectare la rețea.

<p>Evaluarea semafor a etapelor procesului de implementare a proiectelor de energie eoliană (sursa: <i>RES Simplify</i>)</p>

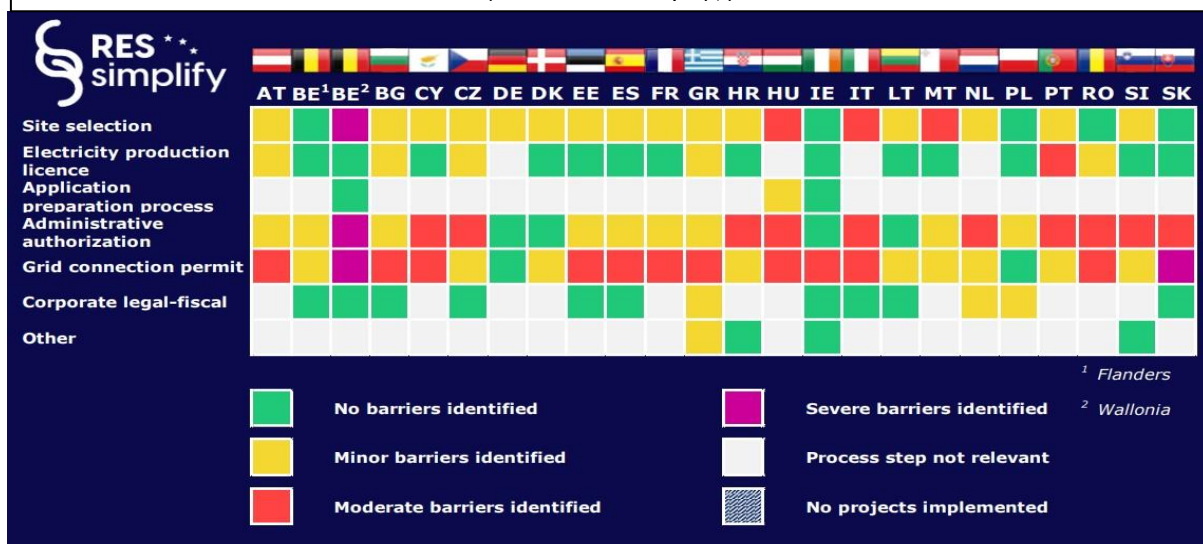
¹³ care însoțește Comunicarea SWD(2020) 522 final/26.02.2020 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană și Eurogrup;

¹⁴ <https://www.oecd.org/economy/surveys/business-licensing-inventory-and-simplification-roadmap.pdf>;

¹⁵ Simplification of permission and administrative procedures for RES installations - <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0e9db9fa-d653-11ec-a95f-01aa75ed71a1>;

Evaluarea semafor a etapelor procesului de implementare a proiectelor de energie solară (sursa: RES Simplify)

În cazul României, barierele identificate vizează:

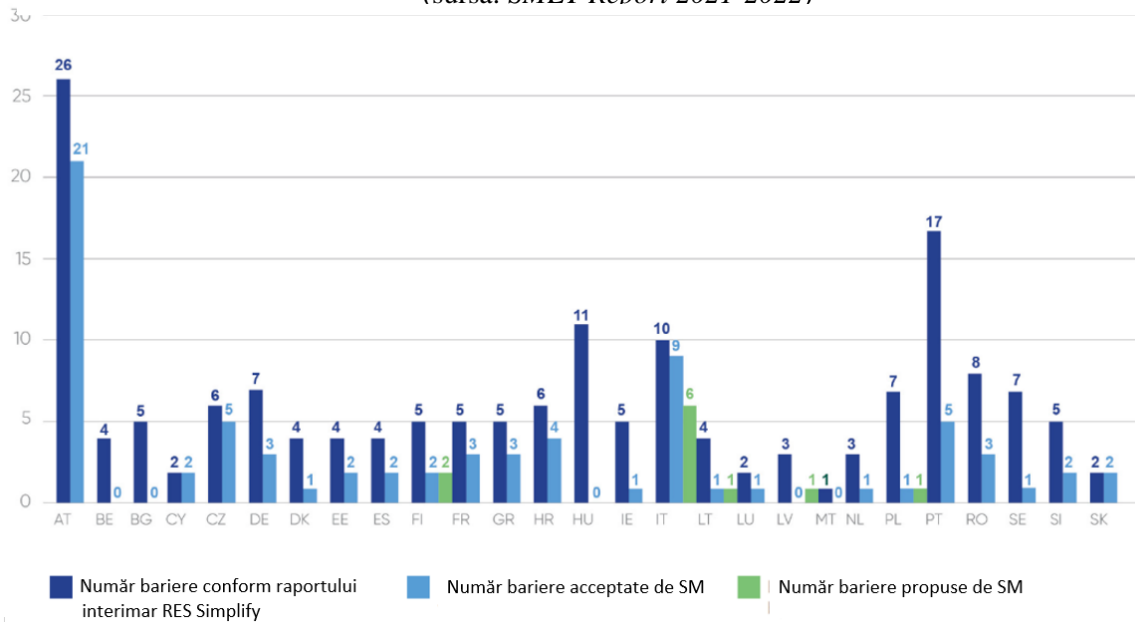
- cu privire la procesul de autorizare: lipsa transparenței la nivelul autorităților, interpretarea diferită a legislației la nivelul autorităților publice locale, lipsa comunicării la nivelul autorităților, lipsa expertizei în domeniul tehnologiilor regenerabile a funcționarilor publici, proceduri complexe la nivel central, fără termene clare de răspuns;
- cu privire la obținerea licenței de producere a energiei: lipsa expertizei în domeniul tehnologiilor regenerabile la nivel central, ca urmare a prevalenței producției de energie nucleară și hidro;

- cu privire la selecția locației de amplasare a instalațiilor: lipsa transparenței la nivelul autorităților publice locale și incertitudinea cu privire la planurile urbanistice generale și locale.

Ulterior publicării *RES Simplify*, barierele identificate la nivelul fiecărui stat membru au fost analizate în cadrul unor întâlniri bilaterale cu reprezentanții Comisiei Europene, fiind actualizat numărul barierele ce urmează a fi eliminate la nivelul fiecărui stat, după cum se poate observa:

Numărul barierele acceptate de fiecare stat membru

(sursa: *SMET Report 2021-2022*)

În cazul României, în cadrul discuțiilor bilaterale au fost clarificate anumite aspecte punctuale cu privire la barierele prezentate în *RES Simplify*, fiind totodată prezentate măsurile implementate/în curs de implementare în vederea fluidizării procesului, astfel că au rămas în discuție 3 dintre barierele inițiale, care necesită o perioadă mai îndelungată de timp pentru a fi eliminate (incertitudinea cu privire la planurile urbanistice generale și locale, interpretarea diferită a legislației la nivelul autorităților locale, lipsa expertizei în domeniul tehnologiilor regenerabile a funcționarilor publici).

Pentru a veni în sprijinul statelor membre, Comisia, prin *Recomandarea din data de 18.05.2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică* aduce în atenția statelor membre o serie de măsuri pe care acestea ar trebui să le implementeze în vederea dezvoltării proiectelor în domeniul energiei regenerabile, respectiv:

- proceduri de autorizare mai rapide (termene clar definite, accelerate și cât mai scurte cu putință pentru toate etapele necesare în vederea acordării autorizațiilor de construcție și de exploatare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile);
- facilitarea participării cetățenilor și ai comunității (proceduri simplificate de acordare a autorizațiilor pentru comunitățile de energie din surse regenerabile, inclusiv pentru racordarea la rețea a instalațiilor deținute de comunități, procedurile și cerințele minime

privind autorizarea producției, inclusiv pentru autoconsumatorii de energie din surse regenerabile);

- îmbunătățirea coordonării interne (înstituirea unui ghișeu unic pentru acordarea autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile, astfel încât să limiteze la strictul necesar numărul de autorități implicate și să sporească la maximum eficiența, luând în considerare resursele publice și beneficiile concentrării expertizei tehnologice, juridice și de mediu);
- proceduri clare și digitalizate (informații clare, complete și transparente cu privire la toate cerințele și etapele procedurale, inclusiv la procedurile de contestare, precum și introducerea de proceduri complet digitalizate de acordare a autorizațiilor și mijloace de comunicare electronice, pentru a înlocui utilizarea hârtiei);
- resurse umane și competențe suficiente (organismele însărcinate cu acordarea autorizațiilor dispun de personal adecvat și suficient, cu competențe și calificări relevante);
- o mai bună identificare și amenajare a zonelor adecvate pentru proiecte (deemnarea de zone ca deosebit de adecvate pentru dezvoltarea energiei din surse regenerabile evitând totodată, pe cât posibil, zonele valoroase din punct de vedere ecologic și acordând prioritate, printre altele, terenurilor degradate care nu pot fi utilizate pentru agricultură);
- facilitarea racordării la rețea (operatorii de sistem ar trebui să (i) aplice o procedură transparentă și digitală pentru aplicațiile de racordare la rețea; (ii) furnizeze informații privind capacitatea rețelei și (iii) optimizeze utilizarea capacității rețelei prin autorizarea utilizării acestuia de către centrale electrice care combină mai multe tehnologii complementare);
- proiecte inovatoare (înstituirea de spații de testare în materie de reglementare pentru a acorda scutiri specifice de la cadrul legislativ sau de reglementare național, regional sau local pentru tehnologiile, produsele, serviciile sau abordările inovatoare, cu scopul de a facilita acordarea autorizațiilor în sprijinul implementării și al integrării în sistem a energiei din surse regenerabile, a stocării sau a altor tehnologii de decarbonizare, în conformitate cu legislația Uniunii);
- facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică (eliminarea obstacolelor administrative și de piață nejustificate din calea contractelor de achiziție de energie din surse regenerabile la nivel de întreprinderi, în special pentru a accelera adoptarea acestor contracte de către întreprinderile mici și mijlocii);
- monitorizare, raportare și examinare (înstituirea unui punct de contact însărcinat cu monitorizarea periodică a principalelor blocaje din cadrul procesului de acordare a autorizațiilor și cu soluționarea problemelor întâmpinate de dezvoltatorii de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile).

Capitolul IV. Piața relevantă

4.1. Aspecte generale privind producerea energiei electrice din surse regenerabile

Necesitatea protejării mediului, a reducerii emisiei gazelor cu efect de seră, a creșterii independenței energetice, a diversificării surselor de aprovizionare, precum și motive economice și sociale au determinat ca producerea de energie electrică din surse regenerabile să devină un obiectiv imperativ pentru Uniunea Europeană, atât pentru prezent, cât și pentru viitor.

În acest context, în vederea acoperirii costurilor investiționale aferente instalării de noi capacități E-SRE, la nivelul Uniunii Europene, statele membre au instituit diferite sisteme de sprijin a energiei electrice provenite din surse regenerabile.

În aprilie 2009, Parlamentul European a aprobat *Directiva 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*. Potrivit *Anexei I* din această directivă, obiectivul de țară stabilit pentru România pentru ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie, ce urma a fi realizat până în anul 2020, a fost de 24%.

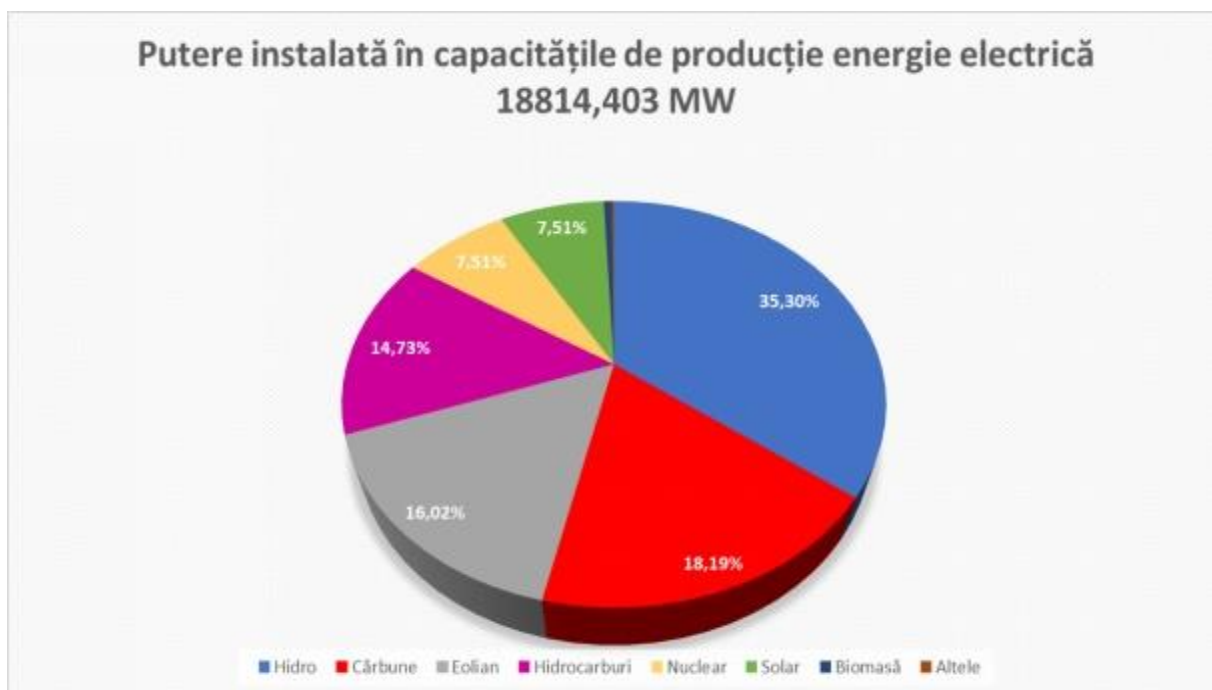
Transpunerea *Directivei 2009/28/CE* în legislația națională s-a realizat prin adoptarea *Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii E-SRE*, cu modificările și completările ulterioare (denumită, în continuare, *Legea nr. 220/2008*), care și-a propus să facă mai atractiv sistemul de promovare prin Certificate Verzi (denumite, în continuare, CV) pentru investitori, introducând facilități noi, printre care și acordarea unui număr mai mare de CV, diferențiat în funcție de tipul tehnologiei de producere a E-SRE.

Sistemul de promovare a producerii E-SRE, instituit prin *Legea nr. 220/2008*, a fost autorizat de către Comisia Europeană în iulie 2011 prin *Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (2011/N) pentru România - certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie, modificat în anul 2015 prin Decizia C(2015) 2886 și în anul 2016 prin Decizia C(2016) 8865/2016*.

Directiva 2018/2001/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile adoptată la 11 decembrie 2018 de către Parlamentul European stabilește pentru anul 2030 un obiectiv obligatoriu privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie al Uniunii Europene de 32%, asigurat în mod colectiv de statele membre cu posibilitatea de a fi majorat de către Comisia Europeană în anul 2023.

În contextul promovării utilizării energiei din surse regenerabile, România și-a asumat prin Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 obiectivul privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie de 30,7% pentru anul 2030.

În momentul de față, potrivit informațiilor publicate de ANRE, puterea instalată în capacitățile de producție de energie electrică în România este de 18 GW. Capacitatea instalată de energie eoliană este de 3 GW, ceea ce generează anual aproximativ 16% din energia electrică livrată în rețea, iar capacitatea instalată în energie fotovoltaică este de 1.4 GW, ceea ce generează aproximativ 7,5% din energia electrică livrată în rețea.

Sursa: site-ul ANRE - situatie la data de: 17.03/2023

Tip producție	Valoare
Hidro	6641,940
Cărbune	3422,200
Eolian	3014,910
Hidrocarburi	2771,22
Nuclear	1413,000
Solar	1413,33
Biomasă	106,266
Biogaz	31,537
Deșeuri	6,030
Căldura reziduală	4,100
Geotermal	0,050
Total	18814.403 MW

Conform informațiilor publicate pe site-ul ANRE, la data de 31.12.2022, situația numărului de producători acreditați (energie eoliană și solară) și a centralelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie acreditate pentru aplicarea sistemului de promovare prin CV, era următoarea:

Surse regenerabile de energie	Producători E-SRE	
	Număr	Pi [MW]

Centrale eoliene	53	2959,980
Centrale fotovoltaice	554	1356,856

Așadar, în România, la data de 31.12.2022, erau 53 de operatori economici acreditați pentru aplicarea sistemului de promovare prin CV în cazul exploatării centralelor eoliene cu o putere instalată de 2960 MW și 554 de operatori economici acreditați pentru exploatarea centralelor fotovoltaice cu o putere instalată de 1357 MW.

Previțiunile viitoare despre dezvoltarea capacităților de energie regenerabile sunt menționate în *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030*, unde se preconizează producerea a 5.3 GW din energie eoliană și a 5 GW din energie fotovoltaică la nivelul anului 2030.

De asemenea, potrivit *Planului de dezvoltare a RET 2022-2031_Revizia 3*, elaborat de Transelectrica, pentru perioada 2022-2031, sursele regenerabile vor înregistra o creștere totală de capacitate de 6615 MW (din care 6127 MW eolian + solar), capacitatea totală SRE instalată în SEN urmând să depășească 17 GW (inclusiv hidro).

Această evoluție presupune intrarea în exploatare de noi capacități de producere din surse regenerabile (în special eolian, fotovoltaic, dar și biomasă, în măsură mai mică), în limitele descrise în tabelul următor:

Evoluția capacității din surse regenerabile, exclusiv hidro (Scenariul de Referință [MW])

Tip SRE	2021	2022	2025	2026	2030	2031
Eolian	2965	3400	4334	4500	5255	5300
Solar	1308	1500	3393	3500	5054	5100
Biomasă	124	125	126	128	137	140

Sursa datelor: PNIESC (ținte asumate pentru 2025, 2030), Transelectrica (realizări – 2021, estimare – 2022, interpolare/extrapolare - 2026 și 2031).

4.2. Definirea pieței relevante

Definirea pieței relevante este, potrivit *Instrucțiunilor Consiliului Concurenței privind definirea pieței relevante* (denumite, în continuare, *Instrucțiuni privind definirea pieței relevante*), un instrument de identificare și de delimitare a cadrului în interiorul căruia se exercită concurența între întreprinderi. Scopul principal al definirii pieței relevante este de a identifica în mod sistematic constrângerile concurențiale cu care se confruntă întreprinderile în cauză.

Piața relevantă în cadrul căreia trebuie evaluată o anumită problemă de concurență se determină prin analiza atât a pieței relevante a produsului, cât și a pieței relevante geografice.

Piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele și/sau serviciile pe care consumatorul le consideră interschimbabile sau substituibile, datorită caracteristicilor, prețurilor și utilizării acestora.

Piața relevantă geografică cuprinde zona în care întreprinderile în cauză sunt implicate în cererea și oferta de produse sau servicii, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi delimitată de zonele învecinate, deoarece condițiile de concurență diferă în mod apreciabil în respectivele zone.

În practică, definirea pieței relevante se face de la caz la caz, în funcție de particularitățile existente.

Potrivit *Raportului privind rezultatele investigației sectoriale pe piața energiei electrice*, publicat de Consiliul Concurenței, activitățile desfășurate în sectorul energiei electrice pot fi împărțite în patru mari categorii, fiecare dintre acestea reprezentând o piață distinctă și putând avea mai multe segmente. Acestea sunt:

- piața producerii și comercializării de energie electrică;
- piața furnizării de energie electrică;
- piața transportului de energie electrică;
- piața distribuției de energie electrică.

În ceea ce privește piața producerii de energie electrică, s-a realizat o evaluare referitoare la capacitatea producătorilor de energie electrică din România de a concura pe piețele pe care activează, concluzionându-se că aceștia se află în imposibilitatea de a concura în mod real, deoarece au în portofoliu tehnologii care utilizează, în principal, o singură sursă de combustibil și, implicit, au costuri substanțial diferite.

Analizând cererea de energie electrică, a rezultat faptul că, oricare dintre producătorii de energie electrică din România, indiferent de tehnologia avută în portofoliu și de sursa de combustibil utilizată, sunt luați în considerare ca alternativă la achiziția de energie electrică, criteriul determinant fiind prețul de vânzare.

Prin urmare, în Raport s-a reținut că, din perspectiva cererii de energie, piața producerii și comercializării de energie electrică nu poate fi segmentată în funcție de tehnologiile folosite și de sursele de combustibil primar utilizate, nefiind înregistrată o preferință a consumatorilor pentru anumite surse și tehnologii de producere.

Totodată, din perspectiva ofertei, s-a reținut că, în lipsa unor constrângeri legislative, piața producerii și comercializării de energie electrică este puternic influențată de tehnologia de

producere și, implicit, de restricțiile tehnice ale grupurilor aflate în portofoliu, participanții la piață având drept obiectiv principal acoperirea în condiții cât mai sigure a riscurilor de funcționare a capacităților din portofoliu.

Luând în considerare aspectele menționate privind piața producerii și comercializării de energie electrică, din perspectiva cererii și a ofertei, se apreciază că piața relevantă definită, - piața producerii și comercializării de energie electrică – nu poate fi segmentată în funcție de tehnologia aflată în portofoliul producătorilor, tipul de combustibil utilizat de producători etc., caracterul omogen al produsului și comportamentul clienților fiind determinante în analiza efectuată.

Prezentul studiu vizează posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie electrică din surse regenerabile (eoliană și solară), în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice, prin intermediul unor cerințe, stabilite prin legislație sau prin diverse regulamente emise de autoritățile administrației publice, centrale sau locale, cerințe care excedează scopului urmărit.

Pornind de la obiectivul prezentului studiu, respectiv identificarea barierelor legislative la intrarea pe piață a producătorilor de energie din surse regenerabile (eoliană și solară), precum și de definirea pieței energiei electrice în practica autorității de concurență, în cazul analizat, piața relevantă se definește ca fiind piața producerii și comercializării de energie electrică.

Pentru scopul prezentului studiu, se va analiza piața producerii și comercializării de energie electrică din perspectiva accesului pe piață al producătorilor de energie electrică din surse regenerabile (eoliană și solară).

Din punct de vedere geografic, piața relevantă are dimensiune națională.

Capitolul V. Autorizarea capacităților de producere a energiei din surse regenerabile de către autorități/instituții publice

Așa cum s-a subliniat anterior, energia electrică provenită din surse regenerabile este un factor esențial pentru atingerea obiectivelor de neutralitate climatică și de securitate energetică la nivel național și european din punct de vedere al costurilor și beneficiilor, ca urmare a timpului redus de instalare a noilor capacități, fără emisii de carbon. Cu toate acestea, procedurile de obținere a tuturor autorizațiilor necesare punerii în funcțiune de noi capacități de producție a energiei din surse regenerabile sunt lungi și anevoioase (potrivit precizărilor reprezentanților industriei, durează în medie, aproximativ 540 de zile), aspect care descurajează potențialii investitori.

Un prim pas în demararea proiectelor de energie regenerabilă îl reprezintă selectarea locației respectivului proiect ținând cont de hărțile de energie eoliană și solară (viteza vântului în România atinge cele mai înalte cote în zona de est a țării, în special zona de sud-est, fiind atractivă pentru dezvoltarea proiectelor de energie eoliană, în timp ce energia solară poate fi valorificată pe întreg teritoriul țării), precum și de posibilitatea de conectare la rețea (regiunea

Dobrogea este cea mai atrăgătoare, în special pentru energia eoliană, însă este aglomerată). De asemenea, trebuie avut în vedere că astfel de proiecte nu pot fi dezvoltate pe orice categorii de terenuri (nefiind permise pe terenurile agricole având clasa I și II de calitate).

După identificarea terenului și obținerea unui drept de folosință, de obicei prin constituirea unor drepturi de suprafață, este demarat procesul de autorizare care presupune parcurgerea următoarelor etape:

- ✓ autorizare din perspectiva construcțiilor civile;
- ✓ autorizare pentru conectarea construcțiilor la rețeaua națională de energie electrică;
- ✓ autorizare post-construcție.

Întrucât prezentul studiu vizează posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice, raportul de față va analiza etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile, inclusiv obținerea autorizației de înființare emisă de ANRE, precum și procedurile din cadrul etapei de autorizare post – construcție derulate cu autorități/instituții publice. Cealaltă etapă de autorizare (în vederea conectării la rețeaua națională de energie electrică), se referă la autorizarea pe care investitorul trebuie să o obțină de la operatorul de transport/distribuție a energiei electrice, nefiind analizată în cadrul acestui studiu¹⁶.

Etapele prezentate anterior nu se derulează succesiv, ci se întrepătrund. Primul pas pe care trebuie să-l facă un investitor în capacități de producere a energiei regenerabile constă în obținerea unui certificat de urbanism de la consiliul local/județean pe raza căruia este situat terenul (specific etapei de autorizare din perspectiva construcțiilor civile), fiind urmat de demararea procedurii de autorizare pentru conectarea construcțiilor la rețeaua națională de energie electrică. Potrivit prevederilor legale în vigoare, după obținerea avizului de amplasament de la operatorul de transport/distribuție a energiei electrice, se poate continua procedura de autorizare din perspectiva construcțiilor civile, în vederea obținerii autorizației de construire. Însă, informațiile obținute în cadrul studiului arată că, în practică, în general, investitorii preferă să aștepte obținerea avizului tehnic de racordare la rețea (ATR) de la operatorul de transport/distribuție a energiei electrice și, în funcție de soluția de racordare, decid dacă continuă sau nu procedura de autorizare din perspectiva construcțiilor civile.

Ulterior obținerii autorizației de construire de la consiliul local/județean pe raza căruia se află terenul și a autorizației de înființare, eliberată de ANRE, poate începe construcția capacității de producere a energiei din surse regenerabile, precum și a lucrărilor conexe, de conectare la rețea, drumuri de acces etc.

În cadrul celei de-a treia etape – autorizare post – construcție, se obține autorizație de mediu, eliberată de autoritatea locală de mediu, certificatul de racordare la rețea, eliberat de operatorul de transport/distribuție a energiei electrice, precum și licența de exploatare comercială, eliberată de ANRE.

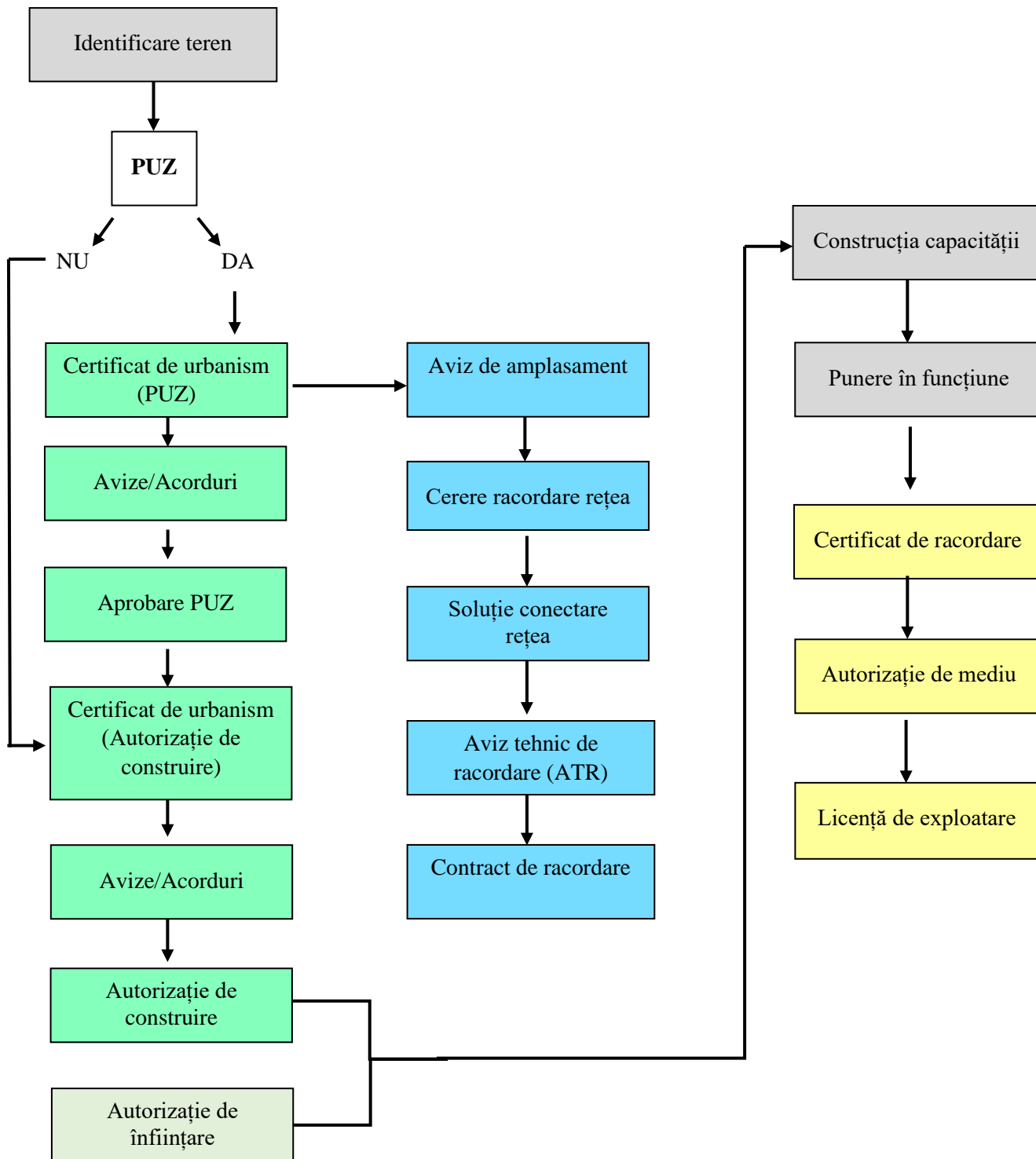
Schematic, procesul de autorizare se prezintă astfel:

¹⁶ face obiectul studiului dispus prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 485/03.05.2022;

Procesul de autorizare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile

Durață medie:
540 ZILE

3 ETAPE:
● civile ● racordare ● post-construcție

5.1. Etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile

5.1.1. Considerații generale

Potrivit legislației în vigoare, dezvoltarea/instalarea de tehnologii pentru producerea de energie regenerabilă se supune cadrului juridic general privind planificarea urbană și teritorială, autorizarea executării lucrărilor de construcții și executarea și recepția lucrărilor de construcții, în condiții de siguranță și calitate. Astfel, investiția în tehnologii pentru producerea de energie regenerabilă este tratată ca orice altă investiție, fiind necesară obținerea unei autorizații de construire.

De asemenea, conform legislației în vigoare la momentul declanșării studiului, în situația în care, investiția nu respectă sau nu era prevăzută de reglementările urbanistice, respectiv în cadrul Planului Urbanistic General (denumit, în continuare, PUG) aprobat anterior solicitării autorizației de construire, era necesară detalierea sau modificarea reglementărilor existente și realizarea unui plan urbanistic zonal (denumit, în continuare, PUZ). Astfel, se ajungea la situații în care, anterior solicitării autorizației de construire, era necesară obținerea PUZ, procedură distinctă care presupune interacțiunea cu diferite instituții.

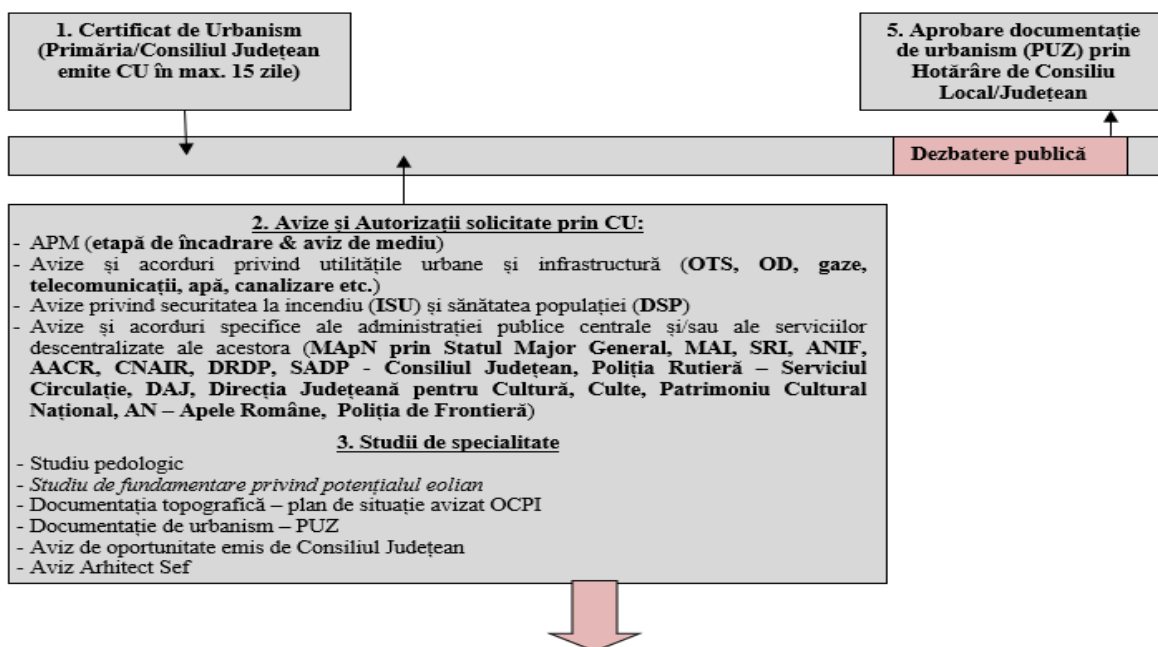
Conform precizărilor făcute de reprezentanții MDLPA, vechimea planurilor urbanistice și insuficiența reglementărilor, precum și lipsa de capacitate la nivel local (funcționari care nu au studiile de specialitate necesare) au făcut ca, în practică, în aproape toate situațiile să se ceară PUZ pentru amplasarea acestor tipuri de parcuri, fapt care, în mod evident, conducea la creșterea perioadei de obținere a autorizației de construire.

Totodată, trebuie precizat că, potrivit legislației în vigoare la momentul declanșării studiului, orice construcție, inclusiv cele care vizau instalațiile de producere a energiei din surse regenerabile, era permisă doar pe terenuri situate în intravilan. Prin urmare, dacă terenul, pe care urma să se construiască investiția (parcul eolian/fotovoltaic), era situat în extravilanul localității, prin PUZ-ul care se făcea pentru reglementare, terenul situat în extravilan se introducea în intravilan.

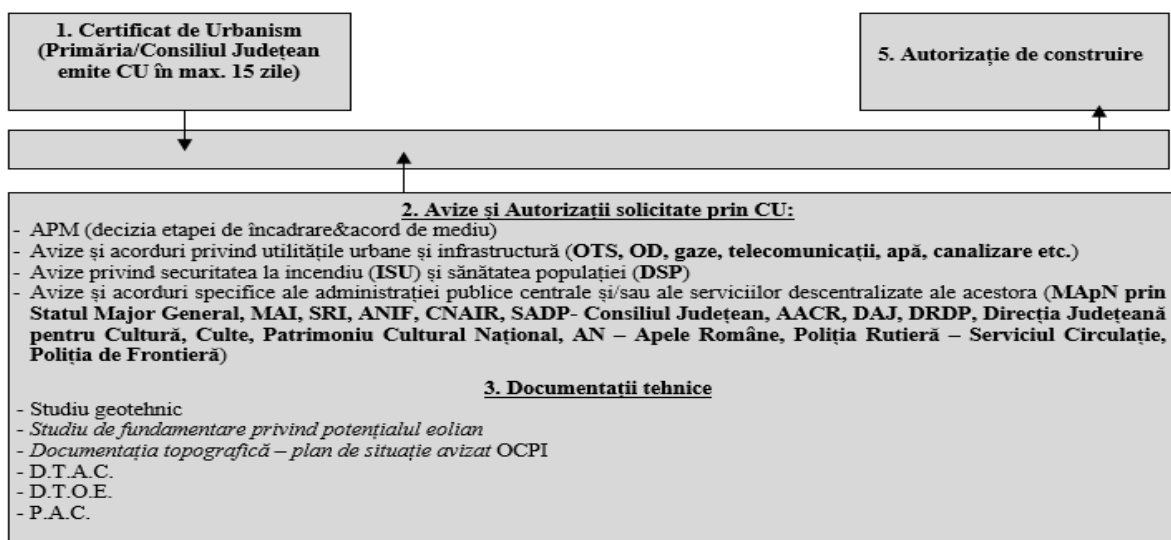
În esență, documentația întocmită în vederea aprobării PUZ și documentația întocmită în vederea obținerii autorizației de construire conțin toate avizele, acordurile și studiile solicitate prin certificatul de urbanism, în caz contrar documentațiile respective fiind declarate incomplete. Astfel, anterior depunerii documentațiilor pentru PUZ sau autorizație de construire, solicitantul, în cazul de față, operatorul economic care dorește să dezvolte capacități de producere a energiei din surse regenerabile, va trebui să obțină avizele și acordurile (inclusiv acordul de mediu și acordul de scoatere a terenului din circuitul agricol) și să întocmească studiile solicitate prin certificatul de urbanism, în urma derulării unor proceduri distincte cu fiecare entitate implicată.

Schematic, procesul de autorizare din perspectiva construcțiilor civile, se prezintă astfel:

1. Aprobare Documentație de Urbanism (PUZ)

2. Emitere Autorizație de Construire

Așa cum rezultă din schema prezentată anterior, etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile este un proces anevoios, de durată, care implică interacțiunea cu foarte multe autorități publice. Cu toate acestea, se impune precizarea că în anul 2022 și prima parte a anului 2023, legislația a fost modificată, în sensul simplificării procesului de autorizare a proiectelor de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, aspecte ce vor fi detaliate ulterior¹⁷.

¹⁷ Legea 21/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, publicată în Monitorul Oficial nr. 28/10.01.2023; Legea nr. 166/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, precum și pentru completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, publicată în Monitorul Oficial nr. 498/07.06.2023, Legea 254/2022 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 și a altor acte normative;

5.1.2. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii autorizației de construire

Pentru a edifica o construcție pe un teren, este necesară îndeplinirea cumulativă a mai multor condiții, astfel încât terenul să fie declarat construibil. Potrivit prevederilor art. 91 din *Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată, cu modificările și completările ulterioare*¹⁸ (denumită, în continuare, *Legea nr. 18/1991*), una dintre aceste condiții este ca terenul să se afle în intravilanul localității.

Dreptul de construire se acordă potrivit prevederilor *Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare*¹⁹ (denumită, în continuare, *Legea nr. 350/2001*), cu respectarea documentațiilor de urbanism și regulamentelor locale de urbanism aferente.

Documentațiile de urbanism transpun la nivelul localităților urbane și rurale propunerile cuprinse în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean.

Principalele tipuri de documentații de urbanism necesare în planificarea urbană sunt planul urbanistic general (PUG) și regulamentul local aferent acestuia, planul urbanistic zonal (PUZ) și regulamentul local aferent acestuia și planul urbanistic de detaliu (denumit, în continuare, PUD).

Un regulament local de urbanism (denumit, în continuare, RLU) cuprinde prevederi referitoare la modalitățile de utilizare a terenurilor, amplasare, dimensionare și realizare a volumelor construite, la amenajări și plantații, materiale și culori, pe zone, în conformitate cu caracteristicile arhitectural-urbanistice ale acestora, stabilite în baza unui studiu de specialitate.

În conformitate cu reglementările în domeniu, intravilanul localității se stabilește prin PUG. Ulterior aprobării PUG, pot fi introduse în intravilanul localității și unele terenuri din extravilan, numai în condiții temeinic justificate pe bază de PUZ. Terenurile din intravilan, destinate construirii, se scot din circuitul agricol, prin autorizația de construire.

Potrivit prevederilor art. 1 din *Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu completările și modificările ulterioare*²⁰ (denumită, în continuare, *Legea nr. 50/1991*), executarea lucrărilor de construcții este permisă numai pe baza unei autorizații de construire sau de desființare, emisă în condițiile legii menționate, la solicitarea titularului unui drept real asupra unui imobil - teren și/sau construcții - identificat prin număr cadastral, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Autorizația de construire se emite de primarul localității pe raza căreia este situat terenul pe care urmează a se construi sau de președintele consiliului județean pentru lucrări care se execută pe terenuri care depășesc limita unei unități administrativ teritoriale sau în situația în care

¹⁸ publicată în Monitorul Oficial nr. 1/05.01.1998;

¹⁹ publicată în Monitorul Oficial nr. 373/10.07.2001;

²⁰ publicată în Monitorul Oficial nr. 993/13.10.2004;

primăria pe raza căreia este situat terenul nu are niciun angajat cu atribuții în domeniul urbanismului.

Demersurile pentru obținerea autorizației pentru executarea lucrărilor de construcții încep cu depunerea cererii pentru emiterea certificatului de urbanism în scopul obținerii, ca act final, a autorizației de construire.

Certificatul de Urbanism

Potrivit art. 29 din *Legea nr. 350/2001*, certificatul de urbanism este actul de informare cu caracter obligatoriu prin care autoritatea administrației publice județene sau locale face cunoscute regimul juridic, economic și tehnic al imobilelor și condițiile necesare în vederea realizării unor investiții, tranzacții imobiliare ori a altor operațiuni imobiliare, potrivit legii.

Certificatul de urbanism se emite de autoritățile abilitate să autorizeze lucrările de construcții prevăzute la art. 4 și art. 43 din *Legea nr. 50/1991* și se eliberează solicitantului în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, menționându-se în mod obligatoriu scopul emiterii acestuia.

Prin certificatul de urbanism, autoritatea administrației publice județene sau locale:

- a) face cunoscute solicitantului informațiile privind regimul juridic, economic și tehnic al terenurilor și construcțiilor existente la data solicitării, în conformitate cu prevederile planurilor urbanistice și ale regulamentelor aferente acestora, ori ale planurilor de amenajare a teritoriului, după caz, avizate și aprobate potrivit legii; în situația în care intenția nu se încadrează în prevederile documentațiilor de urbanism aprobate, va cuprinde informații privind regimul de actualizare/modificare a documentațiilor de urbanism și a regulamentelor locale aferente, respectiv informarea solicitantului cu privire la:
 1. imposibilitatea modificării prevederilor documentațiilor aprobate;
 2. necesitatea obținerii unui aviz de oportunitate în condițiile prezentei legi;
 3. posibilitatea elaborării unei documentații de urbanism modificatoare, fără aviz de oportunitate conform legii;
- b) stabilește cerințele urbanistice care urmează să fie îndeplinite în funcție de specificul amplasamentului;
- c) stabilește lista cuprinzând avizele/acordurile necesare în vederea autorizării executării lucrărilor de construire, indică nominal operatorii de rețele tehnico-edilitare care vor emite respectivele avize/acorduri; avizele se vor solicita doar de la posesorii de rețele supraterane și subterane care afectează suprafața de teren și/sau construcțiile pentru care se solicită certificate de urbanism, cu consultarea bazei de date urbane constituite în condițiile legii;
- d) încunoștințează investitorul/solicitantul cu privire la obligația de a contacta autoritatea competentă pentru protecția mediului, în scopul obținerii punctului de vedere și, după caz, al actului administrativ al acesteia, necesare în vederea autorizării. Punctul de vedere al autorității competente pentru protecția mediului reprezintă documentul scris

emis de aceasta după etapa de evaluare inițială, respectiv după etapa de încadrare a investiției în procedura de evaluare a impactului asupra mediului, iar actul administrativ al autorității competente pentru protecția mediului este, după caz, acordul de mediu sau avizul Natura 2000.

În conformitate cu art. 32 din *Legea nr. 350 /2001*, în cazul în care prin cererea pentru emiterea certificatului de urbanism se solicită o modificare de la prevederile documentațiilor de urbanism aprobate pentru zona respectivă sau dacă condițiile specifice ale amplasamentului ori natura obiectivelor de investiții o impun, autoritatea publică are dreptul ca, după caz, prin certificatul de urbanism:

- a) să respingă în mod justificat cererea de modificare a prevederilor documentațiilor de urbanism aprobate;
- b) să condiționeze autorizarea investiției de elaborarea și aprobarea de către autoritatea publică locală competentă a unui plan urbanistic zonal;
- c) să condiționeze autorizarea investiției de aprobarea de către autoritatea publică competentă a unui plan urbanistic zonal, elaborat și finanțat prin grija persoanelor fizice și/sau juridice interesate, numai în baza unui aviz prealabil de oportunitate întocmit de structura specializată condusă de arhitectul-șef și aprobat, după caz, conform competenței de aprobare;
- d) să solicite elaborarea unui plan urbanistic de detaliu;
- e) să permită întocmirea documentației tehnice pentru autorizația de construire, fără elaborarea unei documentații de urbanism, în situația construirii pe o parcelă în cadrul unui front preexistent, în care clădirile de pe parcelele adiacente au același regim de înălțime cu cel solicitat.

Procedura de obținere a certificatului de urbanism este cea prevăzută de art. 2 din *Legea nr. 50/1991* și este completată de prevederile art. 19 din *Normele metodologice de aplicare a Legii 50/1991*²¹.

În vederea eliberării certificatului de urbanism, solicitantul - orice persoană fizică sau juridică interesată - se va adresa autorității administrației publice județene sau locale publice locale cu o cerere care va cuprinde atât elementele de identificare a imobilului pentru care se solicită certificatul de urbanism, respectiv localitate, număr cadastral și număr de carte funciară, unde este cazul, dacă legea nu dispune altfel, cât și elementele care definesc scopul solicitării.

Pentru emiterea certificatului de urbanism, solicitantul - orice persoană fizică sau juridică interesată - trebuie să depună la compartimentul Urbanism al autorității publice locale emitente o documentație formată din:

- ✓ Cererea-tip, respectiv formularul-model F.1²², cuprinzând:
 - elementele de identificare a solicitantului;

²¹ Ordinul nr. 839 din 12 octombrie 2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991;

²² Ordinul nr. 839 din 12 octombrie 2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991;

- elementele de identificare a imobilului pentru care se solicită emiterea certificatului de urbanism, respectiv localitate, număr cadastral și număr de carte funciară, în cazul în care legea nu dispune altfel;
- elementele care definesc scopul solicitării;
- ✓ Planuri cadastrale/topografice, cu evidențierea imobilelor în cauză, astfel:
 - pentru imobilele neînscrise în evidențele de cadastru și publicitate imobiliară: plan de încadrare în zonă, la una din scările 1:10.000, 1:5.000, 1:2.000, 1:1.000, 1:500, după caz, eliberat, la cerere, de către oficiul de cadastru și publicitate imobiliară;
 - pentru imobilele înscrise în evidențele de cadastru și publicitate imobiliară: extras din planul cadastral de pe ortofotoplan și extras de carte funciară pentru informare actualizat la zi, eliberate, la cerere, de către biroul de cadastru și publicitate imobiliară.
- ✓ documentul de plată a taxei de eliberare a certificatului de urbanism, în copie.

Pentru eliberarea certificatului de urbanism, act de informare privind regimul juridic, economic și tehnic al imobilului, precum și cerințele urbanistice specifice amplasamentului, determinate în conformitate cu prevederile documentațiilor de urbanism avizate și aprobate, emis, la cerere, oricărui solicitant, persoană fizică sau persoană juridică, nu este necesară prezentarea titlului asupra imobilului sau a altui act care să ateste dreptul de proprietate.

Criteriile pe baza cărora se stabilesc avizele/acordurile necesare, menționate în certificatul de urbanism, sunt următoarele:

- caracteristicile urbanistice ale amplasamentului (poziția amplasamentului: teritoriu intravilan sau extravilan, zona și subzona funcțională stabilită prin PUG -ul localității);
- cerințele urbanistice prevăzute în RLU;
- natura, caracteristicile și cerințele tehnice ale investiției propuse;
- utilitățile prezente în zonă;
- posibilitatea branșării și racordării la infrastructura edilitară;
- asigurarea securității la incendiu, protecției civile, protecției sănătății populației;
- impactul investiției asupra mediului;
- acordul vecinilor;
- alte criterii sau avize obligatorii stabilite prin lege.

Avizele și acordurile stabilite prin certificatul de urbanism se solicită de către investitor/beneficiar și se obțin înaintea depunerii documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții, de la entitățile competente pentru:

- a) asigurarea și racordarea/branșarea la infrastructura edilitară, în condițiile impuse de caracteristicile și amplasamentul rețelelor de distribuție/transport energetic din zona de amplasament;
- b) racordarea la rețeaua căilor de comunicații;
- c) securitatea la incendiu, protecția civilă și protecția sănătății populației;
- d) cerințele specifice unor zone cu restricții stabilite prin reglementări speciale.

Entitățile de la care se solicită avize și acorduri se stabilesc în funcție de amplasamentul viitoareii investiții, fiind diferite de la un amplasament la altul, în funcție de specificul zonei. În legislația națională sunt prevăzute pentru fiecare entitate emitentă de avize și acorduri,

condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o investiție pentru ca aceasta să se încadreze în situația de a fi sau nu nevoie să se solicite aviz sau acord, în funcție de suprafața construită, suprafața desfășurată, destinație, amplasament față de anumite obiective strategice ale statului, față de granițe cu alte state, zone protejate etc.

În principal, entitățile implicate în procesul de avizare sunt următoarele:

- Direcția Județeană pentru Agricultură - scoatere terenul din circuitul agricol;
- Sistemul de Gospodărire a Apelor, dacă în vecinătatea amplasamentului se află un râu, un lac, amenajări hidrotehnice sau zone inundabile;
- operatorul de înmagazinare subterană a gazelor naturale, dacă pe amplasament sau în vecinătate se găsesc sonde sau instalații de transport și înmagazinare gaz metan sau alți derivați petrolieri;
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență județean, dacă amplasamentul este în vecinătatea unui obiectiv SEVESO²³;
- distribuitorul de energie/operatorul sistemului național de transport a energiei electrice (Transelectrica) - emitere aviz de amplasament;
- distribuitorul de gaz, dacă pe amplasament sau în vecinătate există conducte sau instalații de distribuție de gaz metan;
- operatorii de apă/canal, telefonie, internet, fibră optică;
- Agenția pentru Protecția Mediului județeană - evaluarea impactului asupra mediului;
- MAI;
- SRI;
- MApN;
- CNAIR - DRDP regional- cale de acces la infrastructura rutieră;
- Direcția Județeană de Cultură, dacă amplasamentul este într-o zonă protejată.

Așa cum s-a menționat anterior, edificarea oricărui amplasament este posibilă cu respectarea documentațiilor de urbanism și regulamentelor locale de urbanism aprobate.

Dacă prevederile PUG și RLU aferent, aprobate, nu furnizează suficiente elemente necesare autorizării în vederea realizării investiției propuse, este necesară elaborarea unei documentații de urbanism – PUZ, în condițiile și cu respectarea prevederilor *Legii nr. 350/2001*.

Așadar, cu excepția situațiilor în care se solicită certificat de urbanism pentru un teren reglementat prin documentația de urbanism aprobată în zonă, cu o funcțiune compatibilă cu scopul solicitat (în cazul de față, parcuri eoliene/fotovoltaice), operatorul economic este obligat să urmeze procedura de elaborare a PUZ-ului care cuprinde mai multe etape.

În principiu, operatorul economic care investește în capacități de producere a energiei din surse regenerabile este nevoit să obțină PUZ, având în vedere că astfel de investiții se realizează pe suprafețe mari de teren, situate în extravilan, și, în mod obligatoriu, se va schimba categoria de folosință a terenului din teren arabil, pășune etc în construcții-curți, fiind necesară introducerea terenului în intravilanul localității și scoaterea acestuia din circuitul agricol.

²³ Directiva „Seveso I” – Directiva Consiliului Europei nr. 82/501/EC din 24 iunie 1982 privind riscurile de accidente majore ale anumitor activități industriale;

Potrivit prevederilor art. 92 alin. (1) din *Legea nr. 18/1991*, ”amplasarea construcțiilor de orice fel, definite la art. 91 alin. (2), pe terenuri agricole din extravilan, pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, precum și pe cele plantate cu vii și livezi, parcuri naționale, rezervații, monumente, ansambluri arheologice și istorice, este interzisă”.

De la regula menționată mai sus, legea prevede anumite excepții, în sensul că pe terenurile agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, având categoria de folosință teren arabil, pășune, vii și livezi, precum și pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, situate în extravilan, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol, pot fi amplasate anumite obiective de investiție, fiind enumerate mai multe situații, printre acestea fiind menționate și obiectivele specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, situate în extravilan, în suprafață de maximum 50 ha²⁴.

În considerarea prevederilor expuse anterior, rezultă că investițiile în capacități de producție a energiei din surse regenerabile ale căror amplasamente vizează terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, cu o suprafață de maximum 50 ha, pot fi realizate în extravilan, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol, ca o excepție de la regula edificării oricărei construcții doar în intravilanul localității.

În ceea ce privește scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor pentru investiții pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile, aceasta se poate realiza și în sistem dual, în sensul că se scoate din circuitul agricol doar suprafața ocupată de aceste obiective de investiție, restul suprafeței rămânând în circuitul agricol²⁵.

În situația în care nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de mai sus, edificarea oricărei construcții se supune regulii generale, respectiv: ”Amplasarea noilor construcții de orice fel se face în intravilanul unităților administrativ-teritoriale”.²⁶

Conform articolului 23 din *Legea nr. 50/1991*, intravilanul localităților se stabilește prin PUG). Dacă terenul nu este situat în intravilan conform PUG, acesta va putea fi totuși introdus în intravilanul localităților în condiții temeinic fundamentate pe baza unui PUZ, aprobat conform legii.

Astfel, potrivit prevederilor legale în vigoare, pentru un amplasament pe un teren situat în extravilan care nu se încadrează la una dintre excepțiile la art. 92 alin. (2) din *Legea nr. 18/1991*, este necesară introducerea terenului în intravilanul localității, în condiții temeinic fundamentate pe baza unui plan urbanistic zonal (PUZ), aprobat conform legii. În această situație, este necesar ca în prealabil să se obțină avizul privind clasa de calitate a terenului, emis de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR).

Acest aviz privind clasa de calitate este emis în temeiul unei documentații ce trebuie să cuprindă, printre altele: actul de proprietate al terenului, extrasul de carte funciară însoțit de plan cadastral, certificatul de urbanism, studiul și regulamentul urbanistic aferent PUZ, studiul pedologic și agrochimic atestat de către MADR (pentru încadrarea terenului în clasa de

²⁴ Art. 92 alin. (2) lit . (j) din *Legea nr. 18/1991*, introdus prin *Legea nr. 254/2022*;

²⁵ Art. 92 alin. (4²) din *Legea nr. 18/1991*;

²⁶ Art. 91 alin. (1) din *Legea nr. 18/1991*;

calitate), nota de calcul privind tariful datorat pentru introducerea în intravilan a terenurilor agricole, întocmită de direcția pentru agricultură județeană și documente de plată a tarifului.

Așa cum s-a menționat anterior, pentru introducerea terenului situat în extravilan în intravilanul localității, precum și scoaterea acestuia din circuitul agricol, este necesară elaborarea PUZ.

Planul Urbanistic Zonal (PUZ)

Potrivit prevederilor art. 47 alin. (1) din *Legea nr. 350/2001*, Planul urbanistic zonal (PUZ) este instrumentul de planificare urbană de reglementare specifică, prin care se coordonează dezvoltarea urbanistică integrată a unor zone din localitate, caracterizate printr-un grad ridicat de complexitate. Totodată, PUZ-ul asigură corelarea programelor de dezvoltare urbană integrată a zonei cu Planul urbanistic general (PUG).

Hotărârea consiliului local de aprobare a unui PUZ reprezintă un act administrativ cu caracter normativ.

Elaborarea PUZ este obligatorie în cazul²⁷:

- a) zonelor centrale ale localităților;
- b) zonelor construite protejate și de protecție a monumentelor;
- c) zonelor de agrement și turism;
- d) zonelor/parcurilor industriale, tehnologice și zonelor de servicii;
- e) parcelărilor, pentru divizarea în mai mult de 3 parcele;
- f) infrastructurii de transport;
- g) zonelor supuse restructurării sau regenerării urbane;
- h) altor zone stabilite de autoritățile publice locale din localități, potrivit legii.

Atunci când planurile urbanistice generale (PUG) reglementează condițiile de autorizare a investițiilor din zonele menționate anterior, cu excepția zonelor construite protejate, nu mai este obligatorie elaborarea PUZ.

Prin PUZ se stabilesc, în baza analizei contextului social, cultural istoric, urbanistic și arhitectural, reglementări cu privire la regimul de construire, funcțiunea zonei, înălțimea maximă admisă, coeficientul de utilizare a terenului (CUT), procentul de ocupare a terenului (POT), retragerea clădirilor față de aliniament și distanțele față de limitele laterale și posterioare ale parcelei, caracteristicile arhitecturale ale clădirilor, materialele admise.

Avizele necesare obținerii PUZ sunt detaliate în *Legea nr. 350/2001*, precum și în Ordinul MDRAP nr. 233/2016 privind *Normele de aplicare a Legii nr. 350/2001*.

Etapile de elaborare PUZ sunt, după cum urmează:

Etapa 1 — pregătitoare

1.1. Depunerea documentației pentru eliberarea unui certificat de urbanism

Certificatul de urbanism va conține următoarele elemente:

²⁷ Art. 47 alin. (3) din *Legea nr. 350/2001*;

- regimul juridic al imobilului;
- regimul economic al imobilului;
- regimul tehnic al imobilului;
- regimul de actualizare/modificare a documentațiilor de urbanism și a regulamentelor locale aferente;
- lista cuprinzând avizele/acordurile necesare în vederea aprobării PUZ;
- informarea investitorului/solicitantului cu privire la obligația de a contacta autoritatea competentă pentru protecția mediului, în scopul obținerii punctului de vedere și, după caz, al actului administrativ al acesteia.

1.2. *Informarea cu privire la intenția de elaborare a PUZ și RLU aferent*

Această etapă se realizează prin următoarele metode:

- anunț de intenție către proprietarii din zonă (se identifică și se notifică în scris proprietarii ale căror imobile sunt direct afectate de propunerile PUZ);
- anunț cu vizibilitate imediată, publicat la sediul primăriei și pe pagina proprie de internet a instituției (proiectul se afișează într-un loc special amenajat);
- afișarea anunțului în zona de studiu preconizată (montarea unui panou rezistent la intemperii, în loc vizibil, la parcela care a generat intenția elaborării PUZ (25 de zile);

În funcție de impactul estimat al PUZ, autoritatea administrației publice județene sau locale poate organiza, prin persoana responsabilă cu Informarea și Consultarea Publicului, o dezbatere publică referitoare la intenția de elaborare a PUZ. Concluziile formulate, sinteza și argumentația preluării propunerilor, observațiilor și sugestiilor primite din partea publicului interesat, vor fi întocmite de persoana responsabilă și vor fi transmise proprietarilor afectați direct de propunerile PUZ, prin poștă, în maxim 10 zile calendaristice de la data limită stabilită pentru primirea lor în anunțul de intenție.

1.3. *Întocmirea și depunerea studiului de oportunitate*

Pentru inițierea unui PUZ pentru modificarea unor prevederi ale PUG și RLU (documentații aprobate), este necesară obținerea prealabilă a unui Aviz de Oportunitate, întocmit de structura de specialitate condusă de arhitectul șef al localității și aprobat de primarul localității.

Avizul de Oportunitate se emite de structurile responsabile cu urbanismul, în baza unei solicitări scrise, cuprinzând următoarele elemente:

- a) piese scrise, respectiv memoriu tehnic explicativ, care va cuprinde prezentarea investiției/operațiunii propuse, indicatorii propuși, modul de integrare a acesteia în zonă, prezentarea consecințelor economice și sociale la nivelul unității teritoriale de referință, categoriile de costuri ce vor fi suportate de investitorii privați și categoriile de costuri ce vor cădea în sarcina autorității publice locale;
- b) piese desenate, respectiv încadrarea în zonă, plan topografic/cadastral, cu zona de studiu, conceptul propus - plan de situație cu prezentarea funcțiunilor, a vecinătăților, modul de asigurare a accesului și utilităților.

Studiul de Oportunitate întocmit se depune la compartimentul Urbanism și se susține în fața Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajare a Teritoriului (CTUAT), la sediul primăriei sau consiliului județean pe raza căruia se regăsește terenul pentru investiție.

În cazul avizării favorabile în CTUAT a Studiului de Oportunitate, pe baza acestuia și al punctului de vedere al CTUAT, se va întocmi Avizul de Oportunitate de către Arhitectul Șef al localității sau, după caz, al județului și se va aproba de primarul localității, respectiv de președintele Consiliului Județean, după caz.

1.4. *Realizarea studiului geotehnic al terenului și ridicarea topografică, cu avizarea ONCPI, documentații realizate obligatoriu de specialiști autorizați.*

✓ **Etapa 2 — elaborarea propunerilor PUZ și RLU aferent**

2.1. *Întocmirea PUZ — prima versiune, parte desenată și parte scrisă, precum și a RLU (regulament local de urbanism) aferent, în formă scrisă*

PUZ-ul cuprinde reglementări specifice detaliate pentru zona studiată, conform prevederilor legii, structurate în piese scrise și desenate.

Piese scrise sunt formate, cel puțin, din memoriul general și regulamentul local de urbanism.

Memoriul general are următorul conținut-cadru:

- a) descrierea situației existente;
- b) concluziile studiilor de fundamentare privind disfuncționalitățile rezultate din analiza critică a situației existente;
- c) soluțiile propuse pentru eliminarea sau diminuarea acestora.

Planul de acțiune pentru implementarea investițiilor propuse prin planul de urbanism zonal, conform avizului de oportunitate, evidențiază categoriile de costuri ce vor fi suportate de investitorii privați și categoriile de costuri ce vor cădea în sarcina autorității publice locale, precum și etapizarea realizării investițiilor.

Regulamentul local de urbanism detaliază sub formă de prescripții (permisivități și restricții) reglementările PUZ.

Piese desenate sunt planșe realizate pe suport topografic actualizat și cuprind:

- a) încadrarea în localitate a zonei ce face obiectul PUZ (relaționarea cu prevederile PUG), stabilită după caz, prin avizul de oportunitate. Scara recomandată este 1:2.000 sau 1:5.000;
- b) analiza situației existente pentru zona ce face obiectul PUZ, cu evidențierea disfuncționalităților din punct de vedere al funcțiunilor, fondului construit, circulațiilor, sistemului de spații publice, regimului juridic, echipării tehnico-edilitare. Scara recomandată este 1:500 sau 1:1000, fiind aleasă în raport cu teritoriul studiat;
- c) propuneri de reglementări urbanistice, zonificare funcțională și echipare edilitară pentru zona ce face obiectul PUZ., la aceeași scară cu planșa analizei situației existente;
- d) propuneri privind circulația juridică a terenurilor și obiectivele de utilitate publică;

- e) propuneri de ilustrare urbanistică a zonei studiate, la aceeași scară cu planșa situației existente sau la scară redusă.

Piesele desenate pot fi completate cu cartograme, scheme, grafice etc., care însoțesc părțile scrise și care au rol de susținere a propunerilor din PUZ. Acestea pot ilustra concluzii ale studiilor de fundamentare ce stau la baza propunerilor de reglementare pentru dezvoltarea zonei studiate.

Planul de urbanism zonal se elaborează în format analog și digital (piese scrise și desenate), pe suport topografic actualizat, realizat în sistem de proiecție stereografică 1970.

2.2. *Obținerea avizelor specificate în Certificatul de Urbanism și Avizul de Oportunitate*

Așa cum s-a precizat anterior, în funcție de amplasarea terenului și specificul zonei, prin Certificatul de Urbanism și Avizul de Oportunitate, se solicită depunerea unor avize emise de diferite instituții, stabilite de la caz la caz.

2.3. *Informarea și consultarea publicului cu privire la propunerile din PUZ înainte de transmiterea documentației pentru avizare, astfel:*

- publicarea pe pagina de internet a primăriei, la avizier, în locuri publice special amenajate din zona studiată, în publicații și în mass-media locală, a anunțului cu privire la consultarea publicului asupra propunerilor PUZ și RLU aferent, precizând etapele preconizate pentru consultarea publicului, până la aprobarea documentației;
- informarea în scris a proprietarilor ale căror imobile sunt direct afectate de propunerile PUZ (și care au trimis opinii), cu privire la observațiile primite și răspunsul argumentat la acestea;
- transmiterea tuturor observațiilor, sugestiilor și propunerilor din partea publicului interesat către inițiator/investitor, care va răspunde, argumenta și motiva în scris, în termen de max. 10 zile calendaristice, acceptarea sau respingerea observațiilor și propunerilor.

2.4. *Depunerea dosarului*

Dosarul va cuprinde documentația PUZ, toate avizele din Certificatul de Urbanism, Avizul de Oportunitate, baza topografică vizată OCPI (Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară) și Raportul informării și consultării publicului la compartimentul de Urbanism în vederea convocării Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajare a Teritoriului (CTUAT);

2.5. *Susținerea documentației PUZ în fața Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajare a Teritoriului (CTUAT).*

✓ **Etapa 3 — aprobarea propunerilor PUZ și RLU aferent**

În funcție de opinia CTUAT, se întocmește versiunea finală a PUZ, cu modificările și completările documentației din prima versiune. Se obține Avizul favorabil CTUAT.

✓ Etapa 4 — Hotărârea de Consiliu Local

Pe baza avizului CTUAT și a Raportului final privind consultarea populației, comisia de specialitate din cadrul Consiliului Local va respinge sau va înainta dosarul spre aprobare către Consiliul Local.

În cazul în care Consiliul Local aprobă documentația, se va redacta o Hotărâre a Consiliului Local pentru aprobarea PUZ, care, după ce va fi vizată pentru legalitate, se va comunica inițiatorului.

După aprobare, PUZ-ul împreună cu RLU aferent devin acte de autoritate ale administrației publice locale, opozabile în justiție. Prevederile regulamentelor locale de urbanism sunt diferențiate pentru fiecare unitate teritorială de referință, zonă și subzonă a acesteia. După aprobarea PUZ se poate întocmi documentația tehnică în vederea obținerii autorizației de construire.

Așa cum s-a precizat anterior, în prima parte a anului 2023, *Legea nr. 50/1991* a fost completată, astfel încât, în prezent, pentru obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, dezvoltate pe terenuri agricole din extravilan de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 hectare, precum și pe terenuri situate în intravilanul și extravilanul localităților, se emit autorizații de construire/desființare fără elaborarea, avizarea și aprobarea, în prealabil, a unei documentații de amenajare a teritoriului și/sau a unei documentații de urbanism²⁸.

Autorizația de construire

Autorizația de construire constituie actul final de autoritate al administrației publice locale pe baza căruia este permisă executarea lucrărilor de construcții corespunzător măsurilor prevăzute de lege referitoare la amplasarea, conceperea, realizarea, exploatarea și postutilizarea construcțiilor.²⁹

Autorizația de construire se emite în baza documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții, elaborată în condițiile legii, în temeiul și cu respectarea prevederilor documentațiilor de urbanism, avizate și aprobate potrivit legii.

În vederea obținerii autorizației de construire este necesară parcurgerea următoarelor etape³⁰:

- a) emiterea certificatului de urbanism;
- b) emiterea punctului de vedere al autorității competente pentru protecția mediului pentru investițiile care nu se supun procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului;
- c) notificarea de către solicitant a autorității administrației publice competente cu privire la menținerea solicitării de obținere, ca act final, a autorizației de construire, pentru

²⁸ *Legea nr. 21/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții*, publicată în Monitorul Oficial nr. 28/10.01.2023; *Legea nr. 166/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, precum și pentru completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții*, publicată în Monitorul Oficial nr. 498/07.06.2023;

²⁹ Art. 2 alin. (1) din *Legea nr. 50/1991*;

³⁰ Art. 2 alin. (2¹) din *Legea nr. 50/1991*;

investițiile la care autoritatea competentă pentru protecția mediului a stabilit necesitatea evaluării impactului asupra mediului și a emis îndrumarul conform legislației privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului;

- d) emiterea avizelor și acordurilor, precum și a actului administrativ al autorității pentru protecția mediului competente privind investițiile evaluate din punctul de vedere al impactului asupra mediului;
- e) elaborarea documentației tehnice necesare pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții (denumită, în continuare, documentație tehnică – DT);
- f) depunerea documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții la autoritatea administrației publice competente;
- g) emiterea autorizației de construire.

Avizele și acordurile stabilite prin certificatul de urbanism, împreună cu punctul de vedere al autorității competente pentru protecția mediului sau, după caz, actul administrativ al acesteia, se anexează și devin parte integrantă din autorizația de construire.

Autorizațiile de construire se emit de președinții consiliilor județene, de primarul general al municipiului București, de primarii municipiilor, sectoarelor municipiului București, ai orașelor și comunelor, după caz.

Autorizația de construire/desființare se emite pentru categoriile de lucrări precizate de solicitant în cererea de autorizare, stabilite în conformitate cu prevederile *Legii nr. 50/1991* și detaliate în anexa la cererea pentru emiterea autorizației de construire/desființare³¹.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) din *Legea nr. 50/1991*, autorizația de construire/desființare se emite în cel mult 30 de zile calendaristice de la data depunerii documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții.

Solicitantul autorizației de construire/desființare poate fi orice persoană fizică sau juridică, titular al unui drept real asupra imobilului - teren și/sau construcții, identificat prin număr cadastral, în cazul în care legea nu dispune altfel, care atestă dreptul acestuia de a executa lucrări de construcții.

În vederea obținerii autorizației de construire/desființare solicitantul trebuie să se adreseze autorității administrației publice locale emitente a certificatului de urbanism, care are obligația de a comunica solicitantului cuantumul taxei de emitere a autorizației, calculată potrivit prevederilor *Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, a normelor de aplicare a acesteia, precum și al altor taxe legale, după caz. După achitarea taxei/taxelor, solicitantul va depune documentația cuprinzând toate documentele specificate la art. 20 alin. (1) din *Legea nr. 50/1991*, cu respectarea, după caz, a prevederilor art. 20 alin. (3) din *Legea nr. 50/1991*, însoțită de copia documentului de plată a taxei/taxelor.

Structurile de specialitate organizate în cadrul consiliilor județene, Primăriei Municipiului București și primăriilor municipiilor, sectoarelor municipiului București, orașelor și, după caz, ale comunelor, precum și persoana cu responsabilitate în domeniul urbanismului, amenajării

³¹ se utilizează formularul-model F.8 din ORDIN nr. 839 din 12 octombrie 2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții - CERERE pentru emiterea autorizației de construire/desființare;

teritoriului și autorizării executării lucrărilor de construcții din cadrul primăriilor comunale, au obligația de a verifica dacă documentația este completă, verificând dacă:

- a) cererea este adresată autorității administrației publice locale, competentă, potrivit legii, să emită autorizația;
- b) formularul cererii și anexa sunt completate corespunzător;
- c) certificatul de urbanism este în termenul de valabilitate, iar scopul eliberării sale coincide cu obiectul cererii pentru autorizare;
- d) există dovada titlului solicitantului asupra imobilului, teren și/sau construcții, precum și, după caz, a extrasului de plan cadastral și a extrasului de carte funciară de informare, actualizate la zi, dacă legea nu dispune altfel;
- e) documentația tehnică – DT este completă și conformă cu prevederile anexei nr. 1 la *Legea nr. 50/1991* și ale normelor metodologice de aplicare a acesteia;
- f) există avizele și acordurile favorabile, valabile la data solicitării și, după caz, studiile cerute prin certificatul de urbanism;
- g) există referatele de verificare a proiectului și, după caz, nota tehnică justificativă/raportul de expertiză tehnică, raportul de audit energetic, raportul de expertiză a sistemelor tehnice, certificatul de performanță energetică a clădirii, precum și studiul privind posibilitatea montării/utilizării unor sisteme alternative de producere a energiei acolo unde este cazul;
- h) se face dovada achitării taxelor legale necesare emiterii autorizației de construire/desființare;
- i) este aplicată pe piesele scrise și desenate parafa emisă de Ordinul Arhitecților din România, care confirmă dreptul arhitectului diplomat/conducătorului arhitect/urbanistului cu drept de semnătură similar conducătorului arhitect/arhitectului de interior cu drept de semnătură, după caz, de a elabora și semna documentațiile, în condițiile prevederilor art. 9 alin. (1) lit. a) și c) din *Legea nr. 50/1991* și sub sancțiunea legii penale, în conformitate cu dispozițiile art. 24 lit. c) din același act normativ.

În situația în care, în urma analizei documentației depuse, se constată faptul că documentația tehnică - DT este incompletă sau necesită clarificări tehnice, potrivit prevederilor art. 7 alin. (3) din *Legea nr. 50/1991*, acest lucru se notifică în scris solicitantului, în termen de 5 zile calendaristice de la data înregistrării, cu menționarea elementelor necesare în vederea completării acesteia. Începând cu data notificării, termenul legal de 30 de zile calendaristice pentru emiterea autorizației de construire/desființare se decalează cu numărul de zile necesar solicitantului pentru a elabora, a depune și înregistra modificările/completările aduse documentației tehnice inițiale ca urmare a notificării, cu condiția depunerii acestora într-un termen de maximum 3 luni de la primirea notificării.

Examinarea tehnică și avizarea documentației are ca obiect documentația tehnică - DT pentru autorizarea executării lucrărilor de construire (DTAC+DTOE) sau de desființare (DTAD+DTOE), după caz, inclusiv datele înscrise în anexa la cerere, și constă în examinarea modului în care sunt respectate:

- a) datele și condițiile cerute prin certificatul de urbanism;

- b) reglementările cu privire la întocmirea și conținutul proiectului supus autorizării, așa cum rezultă din anexa nr. 1 la *Legea 50/1991*, coroborate cu prevederile art. 21 alin. (4) și art. 28;
- c) prevederile cu privire la competențele proiectanților pentru semnarea documentațiilor, în conformitate cu prevederile art. 9 din *Legea 50/1991* și ale *Legii nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată, cu modificările și completările ulterioare*;
- d) prevederile cu privire la verificarea proiectelor de către verificatori de proiecte, atestați potrivit prevederilor *Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare* și ale *Hotărârii Guvernului nr. 925/1995 pentru aprobarea Regulamentului de verificare și expertizare tehnică de calitate a proiectelor, a execuției lucrărilor și a construcțiilor, în vederea asigurării cerințelor de calitate a proiectului*;
- e) introducerea condițiilor din avizele, acordurile, punctul de vedere al autorității competente pentru protecția mediului și, după caz, actul administrativ al acesteia, favorabile, obținute în condițiile legii, precum și, după caz, din studiile cerute prin certificatul de urbanism;

În situația în care documentația prezentată este conformă exigențelor de mai sus, structura de specialitate a emitentului promovează documentația în vederea emiterii autorizației de construire/desființare.

În practică, în unele cazuri, datorită complexității documentațiilor tehnice pentru autorizarea executării lucrărilor de construire, cu atât mai mult în cazul instalațiilor de energie regenerabilă, se poate întâmpla ca examinarea, redactarea și emiteria autorizației de construire să depășească perioada de 30 zile, de la depunerea solicitării, până la emiteria efectivă a acesteia.

Există posibilitatea ca unele avize eliberate pentru întocmire PUZ (în special avizele deținătorilor de utilități) să poată fi utilizate și pentru obținerea autorizației de construire, cu condiția ca acestea să nu fie expirate și avizatorul să nu specifice necesitatea obținerii unui alt aviz pentru obținerea autorizației de construire.

Avize, acorduri și studii solicitate prin Certificatul de Urbanism

În conformitate cu dispozițiile art. 6 alin. (1) lit. c), c¹) și d) și ale art. 10 din *Legea nr. 50/1991*, prin certificatul de urbanism se stabilește lista cuprinzând avizele/acordurile necesare în vederea autorizării executării lucrărilor de construire.

Potrivit prevederilor legale, avizarea reprezintă procedura de analiză și de exprimare a punctului de vedere al unei comisii tehnice din structura ministerelor, a administrației publice locale ori a altor organisme centrale sau teritoriale interesate, având ca obiect analiza soluțiilor funcționale, a indicatorilor tehnico-economici și sociali ori a altor elemente prezentate prin documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism sau prin documentația tehnică pentru autorizarea execuției lucrărilor de construcții.

În cazul în care scopul certificatului de urbanism este emiteria autorizației de construire, potrivit prevederilor art. 32 alin. (3) din *Normele metodologice de aplicare a Legii 50/1991*, emitentul poate cere suplimentar, prin certificatul de urbanism, completarea, după caz, a

documentațiilor care însoțesc cererea pentru eliberarea autorizației de construire cu următoarele studii, avize, expertize:

- studii de specialitate: de circulație, istoric, de amenajare peisagistică, de impact asupra mediului (numai la solicitarea autorității de protecție a mediului), studiu de însorire și altele asemenea;
- avize de la organismele competente pentru zonele asupra cărora s-a instituit un anumit regim de protecție sau de restricții de construire (protecția zonelor naturale; protejarea monumentelor istorice; zone cu trafic aerian; vecinătatea construcțiilor și ansamblurilor cu caracter militar; drumuri; rețele electrice și de telecomunicații; magistrale de transport de gaze, de produse petroliere; căi ferate și navigabile; cursuri de apă; stații meteo; surse și gospodării de apă, amenajări de îmbunătățiri funciare etc.);
- expertize tehnice; raport de audit energetic, raport de expertiză a sistemelor tehnice, certificat de performanță energetică a clădirii; studiu privind posibilitatea montării/utilizării unor sisteme alternative de producere a energiei, în cazurile prevăzute de lege.

Conform art. 5 alin. (1) și art. 10 din *Legea nr. 50/1991*, avizele și acordurile stabilite prin certificatul de urbanism se solicită de către investitor/beneficiar și se obțin înaintea depunerii documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții de la entitățile competente pentru:

- asigurarea și racordarea/branșarea la infrastructura edilitară, în condițiile impuse de caracteristicile și amplasamentul rețelelor de distribuție/transport energetic din zona de amplasament;
- racordarea la rețeaua căilor de comunicații;
- securitatea la incendiu, protecția civilă și protecția sănătății populației;
- cerințele specifice unor zone cu restricții stabilite prin reglementări speciale.

În completare, art. 16 alin. (1) din *Normele metodologice de aplicare a Legii 50/1991*, prevede:

- pentru lucrări de construcții care se execută la toate categoriile de monumente istorice prevăzute de *Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, conform Listei monumentelor istorice actualizată, inclusiv la anexele acestora identificate în același imobil - teren și/sau construcții, în zona de protecție a monumentelor istorice și în zone construite protejate, la construcții amplasate în zone de protecție a monumentelor și în zone construite protejate, stabilite potrivit legii, ori la construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită, stabilite prin documentații de urbanism aprobate, autorizațiile de construire/desfiintare se emit cu avizul conform al autorității administrației publice centrale ori județene, după caz, competentă în domeniul protejării patrimoniului cultural;
- pentru lucrări de construcții care se execută în zonele de siguranță și de protecție a infrastructurilor de transport de interes public, precum și în zonele aferente construirii căilor de comunicație, stabilite prin documentațiile de amenajare a teritoriului și/sau de urbanism aprobate și legislația în vigoare în domeniul transporturilor, se va obține

autorizația autorității administrației publice centrale ori județene, după caz, competență în domeniul transporturilor;

- pentru lucrări de construcții care se execută în perimetrele limitrofe construcțiilor reprezentând anexele gospodărești ale exploatațiilor agricole, delimitate prin planuri urbanistice cu respectarea distanțelor prevăzute de normele sanitare în vigoare, în care s-a instituit un regim de restricție privind amplasarea clădirilor de locuit și a obiectivelor socioeconomice, se va obține avizul direcției pentru agricultură și dezvoltare rurală județene, respectiv a municipiului București;
- pentru lucrări de construcții care se execută în zone cu regim special și/sau în perimetrele/zonile de protecție a acestora se va obține avizul instituțiilor din sistemul național de apărare, ordine publică și siguranță națională, după caz.

Totodată, normele menționate anterior prevăd că, în situația în care lucrările de construcții se execută în zone în care s-a instituit un alt tip de restricție, solicitantul va obține avizul specific al organismelor care au instituit regimul de restricție.

În cazul în care scopul certificatului de urbanism este elaborarea și aprobarea unui plan urbanistic zonal, competențele de avizare și aprobare a planurilor urbanistice zonale sunt prevăzute în Anexa nr. 1 la *Legea nr. 350/2001*.

De asemenea, potrivit *Ghidului privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al planului urbanistic zonal*³², acordurile și avizele asupra PUZ se emit de către organismele centrale și/sau teritoriale abilitate prin lege și sunt obligatorii pentru definitivarea (prin introducerea observațiilor din acorduri și avize) și aprobarea PUZ.

Potrivit prevederilor din cadrul *Metodologie de elaborare a PUZ*, avizele și acordurile se stabilesc în funcție de complexitatea problemelor sau situarea amplasamentului în ansamblul localității și pot viza: resurse ale subsolului, protejarea unor situri și monumente cu valoare de patrimoniu, apropierea de unități cu destinație specială etc.

În conformitate cu art. 22 și art. 23 din *Normele de aplicare a Legii nr. 350/2001*, avizele și acordurile cu privire la documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism se emit în scopul realizării concordanței dintre propunerile de dezvoltare a teritoriului cu politicile de dezvoltare și strategiile sectoriale la nivel național, regional, județean și local, precum și cu prevederile legale specifice, iar lista avizelor și acordurilor necesare în vederea aprobării documentațiilor de amenajarea teritoriului se stabilește cu respectarea prevederilor legale în vigoare din domeniul amenajării teritoriului și urbanismului și domeniile conexe, în concordanță cu specificul teritoriului care face obiectul documentației de amenajare a teritoriului.

Așadar, scopul urmărit pentru fiecare document solicitat prin certificatul de urbanism, dar și criteriile pe baza cărora se stabilesc entitățile de la care se solicită aviz, acord sau alte documente sunt cele prevăzute de lege, și anume acelea de a verifica toate condițiile și constrângerile de natură tehnică impuse amplasamentului prin existența unor elemente de infrastructură sau existența unor restricții de altă natură, după caz, și de a asigura, în cadrul

³² aprobat prin *Ordinul M.L.P.A.T. nr. 176/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al planului urbanistic zonal - Indicativ GM-010-2000*;

proiectului de autorizare, integrarea tuturor condițiilor avizatorilor în vederea susținerii, din punct de vedere legal, a documentației tehnice întocmite pentru obținerea autorizației de construire.

Astfel, solicitarea, prin certificatul de urbanism, a avizelor necesare în vederea emiterii autorizației de construire are în vedere, pe de o parte, indicarea nominală a operatorilor de rețele tehnico-edilitare care vor emite respectivele avize/acorduri, avize care se vor solicita doar de la posesorii de rețele supraterane și subterane care afectează suprafața de teren și/sau construcțiile pentru care se solicită certificatele de urbanism, astfel cum se dispune la art. 6 alin. (1) din *Legea nr. 50/1991*. Pe de altă parte, în conformitate cu art. 10 din *Legea 50/1991*, în cazul certificatelor de urbanism care vizează emiterea autorizațiilor de construire în zone asupra cărora este instituit un anumit regim de protecție prevăzut în documentațiile de amenajare a teritoriului sau documentațiile de urbanism aprobate sau stabilite prin acte normative, se va solicita obținerea în prealabil a avizelor și acordurilor specifice din partea autorităților care au instituit respectivele restricții.

Așadar, în vederea realizării unei investiții în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, prin Certificat de Urbanism, sunt solicitate o serie de avize, acorduri și studii necesare în vederea aprobării PUZ și/sau autorizației de construire. Acestea sunt stabilite, de la caz la caz, în funcție de natura investiției și de condițiile specifice ale fiecărui amplasament rezultate din documentația de urbanism aprobată pentru zona respectivă și din actele normative specifice aplicabile, pentru: asigurarea posibilității de racordare/branșare la infrastructura edilitară, în condițiile impuse de caracteristicile și amplasamentul rețelelor de distribuție/transport energetic din zona de amplasament, asigurarea posibilității și condițiilor de racordare la rețeaua căilor de comunicații, asigurarea securității la incendiu, a protecției civile și a sănătății populației, asigurarea protecției unor obiective existente în apropierea amplasamentului care generează zone de siguranță/protecție, după caz (arii naturale cu statut protejat, apropierea de granița României, monumente istorice și situri arheologice, zone cu trafic aerian, vecinătatea construcțiilor și ansamblurilor cu caracter militar, rețele electrice și de telecomunicații, magistrale de transport de gaze, de produse petroliere, drumuri, căi ferate și navigabile, cursuri de apă, stații meteo, surse și gospodării de apă, amenajări de îmbunătățiri funciare). Astfel, numărul avizele, acordurile și studiile diferă în funcție de zona în care este situat amplasamentul, fiind situații în care sunt solicitate foarte multe astfel de documente și prin urmare investitorii trebuie să interacționeze cu un număr mare de entități emitente (autorități/instituții publice, persoane juridice) și sunt și situații în care sunt solicitate mai puține documente, ceea ce conduce la interacțiunea investitorilor cu un număr mai mic de avizatori.

Fiecare entitate avizatoare are propria procedură de avizare, care detaliază documentațiile specifice necesare pentru emiterea avizelor/acordurilor, lista altor documente și condiții specifice necesare, precum și modul de calcul final al taxelor/tarifelor pentru avizele/acordurile emise, în concordanță cu legislația care îi reglementează activitatea, termenele de emiteră a avizelor/acordurilor fiind însă stabilite prin *Legea nr. 50/1991*, astfel:

- maximum 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii/documentației specifice complete, cu excepția avizelor/ acordurilor referitoare la rețelele tehnico-edilitare necesare în etapa de elaborare a documentațiilor tehnico-economice aferente

obiectivelor/proiectelor de investiții, sub sancțiunea amenzii aplicabile de către Inspectoratul de Stat în Construcții;

- maximum 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii/documentației specifice complete pentru avizele/acordurile referitoare la rețelele tehnico-edilitare necesare în etapa de elaborare a documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții, sub sancțiunea aplicării unor penalități pe zi de întârziere;
- maximum 30 de zile lucrătoare de la data primirii documentației specifice complete pentru avizul autorității administrației publice centrale competente în domeniul protejării patrimoniului cultural sau al structurilor deconcentrate ale acesteia.

De asemenea, *Legea nr. 50/1991* prevede că termenele menționate anterior nu sunt aplicabile actelor de autoritate emise de către autoritățile pentru protecția mediului competente, respectiv punctului de vedere și actului administrativ al acestora, care se emit potrivit legislației privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Totodată, trebuie precizat că, în general practica autorităților publice locale este de a emite certificate de urbanism distincte pentru PUZ și autorizație de construcție, fiind puține situațiile când emit un singur certificat de urbanism, atât pentru PUZ, cât și pentru autorizație de construire, astfel încât avizele, acordurile și studiile să poată fi utilizate și la PUZ și la autorizația de construire. În cele mai multe cazuri, avizele și acordurile emise pentru elaborarea PUZ nu pot fi folosite și în vederea elaborării documentației necesare emiterii autorizației de construire, decât în anumite situații, și în măsura în care emitentul precizează acest aspect în conținutul actului.

Informațiile obținute în cadrul studiului au arătat că, în general, investitorii în capacități de producere a energiei regenerabile au interacționat cu următoarele entități în vederea obținerii avizelor/acordurilor solicitate prin certificatul de urbanism:

- Agenția locală pentru protecția mediului (APM);
- Direcția pentru Agricultură Județeană (DAJ);
- Oficii de Studii Pedologice și Agrochimice (OSPA);
- Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu;
- Administratorii drumurilor publice;
- Administratorii rețelelor tehnico-edilitate;
- Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare;
- Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate;
- Autoritatea Națională Apele Române (ANAR);
- Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF);
- Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR);
- ANCOM;
- Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară;
- MAPN prin Statul Major General;
- MAI;
- SRI;
- Furnizorul/distribuitoarea locală de energie electrică;
- Elaboratori/verificatori atestați pentru studii geotehnice, topografice.

Cu referire la entitățile menționate anterior, trebuie precizat că unele dintre acestea sunt menționate în mod expres în certificatul de urbanism de către autoritatea competentă pentru emiterea PUZ/autorizației de construire. Sunt însă și entități care, deși nu sunt menționate în mod expres în certificatul de urbanism, intervin în cadrul procesului de autorizare la solicitarea uneia dintre entitățile menționate în certificatul de urbanism. Astfel, cu titlu de exemplu, menționăm că APM, în vederea evaluării impactului asupra mediului, solicită puncte de vedere de la alte autorități publice centrale sau locale, stabilite de la caz la caz, cum ar fi: autoritatea de sănătate publică, autoritatea competentă de gospodărirea apelor, autorități publice teritoriale de inspecție și control în domeniul protecției mediului, structuri responsabile pentru inspectoratele silvice teritoriale, autoritatea competentă pentru arii naturale protejate. De asemenea, DAJ, în vederea aprobării scoaterii terenului din circuitul agricol, solicită studiu pedologic și agrochimic pentru încadrarea terenului în clase de calitate, întocmit de oficiul de studii pedologice și agrochimice sau de persoanele fizice/juridice cu obiect de activitate specific, atestate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și avizul tehnic eliberat de ANIF.

De asemenea, cu referire la entitățile menționate anterior, trebuie precizat că sunt și situații în care aceeași entitate poate fi menționată în certificatul de urbanism de către autoritatea competentă pentru emiterea PUZ/autorizației de construire, dar și de o altă entitate (APM, DAJ), astfel că o entitate poate emite mai multe documente necesare în cadrul procesului de autorizare (ANAR - avizul de amplasament solicitat prin certificatul de urbanism, în situația în care amplasamentul se află într-o zonă de protecție a cursurilor de ape sau o zonă inundabilă și avizul de gospodărire a apelor, solicitat de autoritatea competentă pentru protecția mediului, în situația în care investiția implică foraj pentru alimentarea cu apă sau traversări ale cursurilor de apă cu cabluri, ANIF – avizul pentru scoaterea din circuitul agricol, solicitat de DAJ și acordul tehnic ANIF, necesar la obținerea autorizației de construire, pentru situațiile care impun lucrări pe rețeaua de canale din administrarea ANIF).

De asemenea, trebuie menționat că anumite entități din cele menționate anterior intervin în procesul de autorizare în situații excepționale (Direcția județeană pentru Cultură și Patrimoniu, în situația în care investiția urmează a se realiza în zona de protecție a monumentelor istorice sau în situri arheologice, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, în situația în care investiția urmează a se realiza într-o zonă naturală protejată).

Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară (OCPI) nu se regăsește printre entitățile avizatoare menționate în Certificatul de urbanism, însă, una din condițiile pe care trebuie să o îndeplinească documentația pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții este ca aceasta să conțină extras de plan cadastral și extras de carte funciară, actualizate la zi, eliberate la cererea solicitantului, de către oficiile de cadastru și publicitate imobiliară, din subordinea ANCPI. Aceste documente pot fi obținute online, în regim de urgență, în termen de 1 zi.

Totodată, potrivit prevederilor legale în domeniu, documentația tehnică pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții trebuie să conțină planul cu reprezentarea reliefului, vizat de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară teritorial. Viza OCPI se obține în urma unei proceduri de recepție tehnică a planului, în termen de 15 zile sau, în regim de urgență, în 5 zile de la depunerea documentației (pentru suprafețe care nu depășesc 100 ha). Procedura de

recepția tehnică a planurilor care vizează suprafețe care depășesc 100 ha, precum și a celor întocmite în vederea aprobării PUZ, implică și obținerea avizului de începere a lucrărilor de specialitate, emis de OCPI, în termen de 7 zile sau, în regim de urgență, în 2 zile de la depunerea documentației.

Cu referire la documentele solicitate de fiecare entitate în vederea emiterii avizului/acordului, informațiile obținute în cadrul studiului au arătat că unele entități (furnizorii de utilități, ANCOM, AACR, MAI, SRI, MApN etc) nu condiționează emiterea avizului de alte documente emise de alte entități, solicitând doar un extras din documentele stabilite prin legislația în domeniul construcțiilor, amenajării teritoriului și urbanismului (memoriu tehnic, plan de încadrare în teritoriu, plan de situație), documente pe care solicitantul este oricum obligat să le întocmească în vederea obținerii autorizației de construire,. În astfel de situații, avizele/acordurile se obțin, în general, repede, înregistrându-se și situații punctuale de depășire a termenelor legale, justificate prin complexitatea speței respective, volumul mare de solicitări înregistrate raportat la personalul existent. De asemenea, instituțiile menționate anterior dețin sau sunt în curs de implementare a unor sisteme informatice care să facă posibilă obținerea avizelor prin proceduri on-line.

Sunt însă și entități care emit avizul/acordul solicitat prin certificatul de urbanism în urma derulării unor proceduri mai complexe, în sensul că sunt solicitate documente întocmite special pentru emiterea avizului/acordului respectiv (diferite studii), precum și documente emise de alte entități, implică vizite în teren, consultarea publicului, aspecte care conduc la proceduri mai lungi de obținere a respectivelor avize/acorduri (APM, DAJ). Cu privire la aceste aspecte, operatorii economici chestionați în cadrul studiului au menționat în mod expres procedura de scoatere a terenului din circuitul agricol, evaluarea impactului asupra mediului.

Având în vedere cele menționate anterior, în continuare vor fi detaliate procedura de evaluare a impactului asupra mediului și procedura de obținere a avizului de scoatere a terenului din circuitul agricol.

- **Evaluarea impactului asupra mediului**

Evaluarea impactului asupra mediului se face atât pentru planurile și programele care pot avea efecte semnificative asupra mediului, fiind incluse și planurile și programele de amenajare a teritoriului și urbanismului, conform procedurii prevăzute în *HG nr 1076 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările și completările ulterioare* (denumită, în continuare, *HG nr. 1076/2004*), fiind emis avizul de mediu, cât și pentru proiecte, conform procedurii prevăzută de *Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului* (denumită, în continuare, *Legea nr. 292/2018*), fiind emis acordul de mediu sau decizia etapei de încadrare.

Așadar, în cazul unui operator economic care investește în capacități de producere e energiei regenerabile, evaluarea de mediu se face atât la faza de PUZ, dacă este cazul, cât și la faza de obținere a autorizației de construire.

✓ *Evaluare de mediu pentru PUZ - avizul de mediu*

Potrivit prevederilor *HG nr. 1076/2004*, procedura de evaluare de mediu pentru programe și planuri implică consultarea autorităților publice centrale sau locale de sănătate și cele interesate

de efectele implementării planurilor și programelor (stabilite de la caz la caz), precum și a publicului și se finalizează cu emiterea avizului de mediu pentru planuri sau programe. Competența de emitere a avizului de mediu revine agențiilor județene pentru protecția mediului, pentru planurile și programele locale și județene, și autorității publice centrale pentru protecția mediului, pentru planurile și programele naționale și regionale.

Procedura de emitere a avizului de mediu se realizează în etape, după cum urmează:

- i. etapa de încadrare a planului sau programului în procedura evaluării de mediu;
- ii. etapa de definitivare a proiectului de plan sau de program și de realizare a raportului de mediu;
- iii. etapa de analiză a calității raportului de mediu.

i. etapa de încadrare

Prin certificatul de urbanism, investitorul este informat cu privire la obligația de a contacta autoritatea competentă pentru protecția mediului, în scopul obținerii punctului de vedere/, actului administrativ al acesteia, după caz,.

Astfel, investitorul notifică în scris autoritatea competentă pentru protecția mediului, iar unitatea administrativ teritorială implicată informează publicul asupra inițierii procesului de elaborare a planului sau programului și realizării primei versiuni a acestuia, prin anunțuri repetate în mass-media și prin afișarea pe pagina proprie de internet.

În această etapă, publicul poate formula în scris comentarii și propuneri privind prima versiune a planului sau programului propus și eventualele efecte ale acestuia asupra mediului și le trimite la sediul autorității competente pentru protecția mediului.

Tot în etapa de încadrare, autoritățile competente pentru protecția mediului identifică și autoritățile publice care, datorită atribuțiilor și răspunderilor specifice pe care le au în domeniul protecției mediului, sunt interesate de efectele implementării planului sau programului respectiv și le consultă în cadrul unui comitet special constituit, prin ordin al conducătorului agenției regionale competente pentru protecția mediului.

Autoritatea competentă pentru protecția mediului ia decizia de încadrare pe baza consultărilor realizate în cadrul comitetului, în termen de 25 de zile calendaristice de la primirea notificării, și aduce la cunoștința publicului decizia motivată a etapei de încadrare, prin publicare pe pagina proprie de internet, în termen de 3 zile calendaristice de la luarea deciziei.

Publicul poate formula comentarii privind decizia etapei de încadrare pe care le transmite în scris autorității competente pentru protecția mediului, în termen de 10 zile calendaristice de la publicarea anunțului, iar autoritatea competentă pentru protecția mediului poate reconsidera decizia privind etapa de încadrare, pe baza propunerilor justificate ale publicului în cadrul consultărilor desfășurate în comitetul special constituit, în termen de 15 zile calendaristice de la data expirării termenului menționat anterior. Decizia finală, motivată, se aduce la cunoștință publicului în termen de 3 zile calendaristice, prin afișare pe pagina proprie de internet.

Planurile și programele care, în urma etapei de încadrare, nu necesită evaluare de mediu urmează a fi supuse procedurii de adoptare fără aviz de mediu. Prin urmare, în aceste situații,

procedura se finalizează prin emiterea deciziei de încadrare, nefiind necesară parcurgerea următoarelor etape.

ii. etapa de definitivare a proiectului de plan sau de program și de realizare a raportului de mediu

În cadrul acestei etape, se constituie un grup de lucru alcătuit din reprezentanți ai titularului planului sau programului, ai autorităților competente pentru protecția mediului și pentru sănătate, ai altor autorități interesate de efectele implementării planului sau programului, persoane fizice ori juridice atestate, experți, în vederea analizei efectelor asupra mediului și definitivării proiectului de plan/program.

Persoanele atestate, împreună cu experții angajați întocmesc raportul de mediu. Raportul de mediu identifică, descrie și evaluează potențialele efecte semnificative asupra mediului ale implementării planului sau programului, precum și alternativele rezonabile ale acestuia, luând în considerare obiectivele și aria geografică ale planului sau programului.

Ulterior întocmirii raportului de mediu, titularul planului sau programului anunță în mass-media, inclusiv prin afișare pe propria pagină de internet, disponibilizarea proiectului de plan sau de program, finalizarea raportului de mediu, locul și orarul consultării acestora și faptul că publicul poate face comentarii și propuneri scrise. Pe baza observațiilor justificate, primite din partea publicului, titularul planului sau programului aduce modificări proiectului de plan sau de program și/sau raportului de mediu elaborat pentru acesta.

În termen de 5 zile calendaristice de la finalizarea raportului de mediu, titularul planului sau programului trebuie să transmită proiectul de plan sau de program și raportul de mediu elaborat pentru acesta autorității competente pentru protecția mediului, autorității competente pentru sănătate și autorităților interesate de efectele implementării planului sau programului, fiind demarată ce-a de a treia etapă – de analiză a calității raportului și de luare a deciziei.

iii. etapa de analiză a calității raportului de mediu

În cadrul acestei etape, autoritatea competentă pentru sănătate și autoritățile interesate de efectele implementării planului sau programului au obligația ca în termen de 45 de zile calendaristice de la data primirii proiectului de plan sau de program și a raportului de mediu să elaboreze și să transmită în scris autorității competente pentru protecția mediului un punct de vedere detaliat și motivat privind proiectul de plan sau de program propus și raportul de mediu.

Tot în cadrul acestei etape, titularul planului sau programului are obligația de a organiza dezbaterile publice a proiectului de plan sau program propus și a raportului de mediu.

Ținând cont de punctele de vedere primite de la celelalte autorități, precum și de rezultatele consultărilor cu publicul, autoritatea competentă pentru protecția mediului analizează calitatea raportului de mediu și, în termen de 15 zile calendaristice de la data dezbaterii publice, ia decizia de emitere a avizului de mediu. În cazul în care raportul de mediu sau comentariile publicului evidențiază un potențial efect negativ semnificativ, autoritatea competentă pentru protecția mediului dispune motivat, în scris, refacerea proiectului de plan sau de program, în vederea prevenirii, reducerii și compensării efectelor negative semnificative asupra mediului.

Schematic, pașii procedurali pentru evaluarea de mediu a planurilor și programelor se regăsesc pe site-ul ministerului³³, precum și în Anexa nr. 1.

Analiza informațiilor furnizate de agențiile județene pentru protecția mediului, a reliefat faptul că în durata procedurilor de evaluare de mediu, necesare pentru aprobarea PUZ, derulate în perioada 2019-2022 de investitorii în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, nu a depășit 30 de zile de la data depunerii documentației până la data emiterii deciziei de încadrare. Cu toate acestea, au fost situații în care durata acestor proceduri a depășit 400 zile de la data depunerii documentației până la data emiterii avizului de mediu, în cazul în care amplasamentul respectiv s-a suprapus peste arii naturale protejate, situație care implică o analiza mai complexă.

Cu referire la durata de derulare a procedurii de evaluare de mediu pentru PUZ, ANPM a precizat că aceasta se realizează în concordanță cu prevederile *Directivei 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului*, transpusă la nivel național prin *HG nr. 1076/2004*, autoritățile competente pentru protecția mediului respectând termenele legale, durata procedurii fiind însă influențată de timpii necesari pentru realizarea studiilor și rapoartelor, pentru completările solicitate de autoritatea competentă pentru protecția mediului, dar și de perioada de dezbateri publice și răspunsurile la observațiile și comentariile publicului interesat/ONG-urilor.

Așa cum s-a arătat anterior, evaluarea de mediu pentru PUZ se face pe etape, putând fi finalizată după parcurgerea primei etape, atunci când nu este necesară evaluarea de mediu, prin emiterea deciziei etapei de încadrare, sau după parcurgerea celor trei etape, prin emiterea avizului de mediu, pentru situații care necesită evaluare de mediu. De asemenea, trebuie subliniat că evaluarea de mediu pentru PUZ implică, în cadrul fiecărei etape, consultarea autorităților publice care ar putea fi interesate de efectele implementării planului respectiv, precum și consultarea publicului, aspecte care influențează durata procedurii.

La începutul anului 2023, *Legea nr. 50/1991* a fost completată, astfel încât, în prezent, pentru obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 hectare, se emit autorizații de construire/desființare fără elaborarea, avizarea și aprobarea, în prealabil, a unei documentații de amenajare a teritoriului și/sau a unei documentații de urbanism (PUZ). În acest context, în prezent, pentru proiectele dezvoltate în condițiile menționate anterior nu este necesară elaborarea PUZ și, prin urmare, nu este necesară nici evaluarea impactului asupra mediului la faza de PUZ.

✓ *Evaluare de mediu pentru autorizația de construire - decizia etapei de încadrare, acordul de mediu*

Conform art. 4 alin. (1) din *Legea nr. 292/2018*, procedura de evaluare a impactului anumitor proiecte asupra mediului este parte integrantă din procedura de emiterie a aprobării de dezvoltare (autorizației de construire, în cazul investițiilor în capacități de producere a energiei regenerabile).

³³ <http://www.mmediu.ro/articol/scheme-proceduri-reglementare/4891>;

Instalațiile destinate producerii de energie din surse regenerabile se încadrează în prevederile *Anexei nr. 2 - Lista proiectelor pentru care trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului din Legea nr. 292/2018*. Astfel, pentru proiectele din Anexa nr. 2, autoritatea competentă pentru protecția mediului decide, pe baza unei examinări de la caz la caz, dacă proiectele respective se supun evaluării impactului asupra mediului.

Procedura de evaluare a impactului anumitor proiecte asupra mediului este condusă de către autoritatea publică centrală sau teritorială pentru protecția mediului, cu participarea autorităților publice centrale ori locale, după caz, care au atribuții și responsabilități specifice în domeniul protecției mediului, în cadrul unei comisii de analiză tehnică (CAT).

Comisia de analiză tehnică este constituită din reprezentanți ai autorităților publice centrale și/sau locale, respectiv ai administrației publice, inclusiv din cadrul compartimentelor care coordonează activitatea de amenajare a teritoriului și urbanismului, autorității de sănătate publică, autorității competente de gospodărire a apelor, autorității competente pentru protejarea patrimoniului cultural, inspectoratului pentru situații de urgență, autorităților publice teritoriale de inspecție și control în domeniul protecției mediului, reprezentanți ai structurilor responsabile pentru inspectoratele teritoriale silvice, ai direcțiilor pentru agricultură județene sau a municipiului București și ai altor autorități, după caz, în funcție de natura proiectului. Prezența în comisia de analiză tehnică a reprezentanților autorităților menționate anterior este obligatorie la solicitarea autorității publice competente pentru protecția mediului. În funcție de specificul proiectului, comisia de analiză tehnică poate include reprezentanți ai autorităților publice de reglementare sau control/instituții publice/foruri naționale de știință și cultură/institute de cercetare, proiectare sau consultanță, precum: Agenția Națională pentru Resurse Minerale, Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, Institutul Geologic al României, Agenția Nucleară pentru Deșeuri Radioactive, Academia Română, Institutul de Economie Națională, Sucursala de Inginerie Tehnologică Obiective Nucleare (CITON), precum și alte instituții, după caz.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului se realizează în etape, după cum urmează:

- i. etapa de încadrare a proiectului în procedura de evaluare a impactului asupra mediului;
- ii. etapa de definire a domeniului evaluării și de realizare a raportului privind impactul asupra mediului;
- iii. etapa de analiză a calității raportului privind impactul asupra mediului.

Etapa de încadrare este precedată de o evaluare inițială a proiectului, realizată de către autoritățile competente pentru protecția mediului. Pentru realizarea etapei de evaluare inițială, titularul proiectului solicită emiterea acordului de mediu la autoritatea competentă pentru protecția mediului, prin depunerea unei notificări privind intenția de realizare a proiectului, însoțită de certificatul de urbanism, planurile anexă la acesta și dovada achitării tarifului aferent acestei etape.

În termen de 15 zile de la primirea notificării, în urma verificării amplasamentului, dacă este cazul, autoritatea competentă pentru protecția mediului informează titularul, cu privire la:

- clasarea notificării pentru proiectele care nu intră sub incidența legii și transmiterea unui punct de vedere cu precizarea "Nu se supune procedurii de evaluare a impactului asupra mediului";

- respingerea justificată a solicitării de emitere a acordului de mediu pentru proiectele amplasate în zone cu restricții de construire stabilite prin legislația din domeniul protecției mediului și/sau gospodăririi apelor, cu precizarea neconformităților constatate și/sau a actelor normative incidente ale căror prevederi nu sunt respectate;
- decizia privind necesitatea demarării procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, prin depunerea memoriului de prezentare.

i. etapa de încadrare

Odată cu depunerea memoriului de prezentare și/sau a completărilor/informațiilor solicitate, se demarează etapa de încadrare, în cadrul căreia autoritatea competentă pentru protecția mediului derulează următoarele activități:

- stabilește componența comisiei de analiză tehnică (CAT);
- transmite membrilor comisiei de analiză tehnică documentele depuse de titular, în format electronic;
- analizează documentele depuse de titular;
- evaluează potențialul impact semnificativ transfrontalier al proiectelor și transmite autorității publice centrale pentru protecția mediului memoriul de prezentare, însoțit de procesul-verbal de verificare a amplasamentului, precum și, după caz, de documentele - suport,
- identifică publicul interesat și anunță depunerea solicitării de emitere a acordului de mediu, prin publicarea pe pagina proprie de internet a memoriului de prezentare și a anunțului, precum și prin afișarea la sediul său a anunțului menționat;
- transmite titularului modelul de anunț și îl informează asupra obligativității publicării, în presa națională sau locală, precum și a afișării la sediul propriu/pe pagina proprie de internet/la sediul autorității sau autorităților administrației publice locale pe raza căreia/cărora este propusă implementarea proiectului;
- convoacă membrii comisiei de analiză tehnică și comunică titularului data stabilită pentru prezentarea proiectului în cadrul comisiei de analiză tehnică, în vederea participării acestuia la ședință.

În termen de 20 de zile de la data primirii memoriului de prezentare, autoritățile reprezentate în comisia de analiză tehnică formulează în scris solicitări de completări/informații suplimentare sau, după caz, puncte de vedere, cu privire la potențialul impact asupra mediului. Așadar, în unele cazuri, aceste completări nu se rezumă la furnizarea unor informații suplimentare, fiind necesare documente emise de alte entități. Astfel, în cazul punctului de vedere al autorității competente pentru gospodărirea apelor, este necesară emiterea deciziei privind necesitatea elaborării studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, după caz, și conține justificarea acesteia, decizia fiind emisă în maximum 20 de zile de la data depunerii solicitării de emitere a avizului de gospodărire a apelor.

Autoritatea competentă pentru protecția mediului, în termen de cel mult 90 de zile de la data primirii tuturor informațiilor necesare din partea titularului, luând în considerare punctele de vedere ale membrilor comisiei de analiză tehnică, poate decide:

- efectuarea evaluării impactului asupra mediului, a evaluării adecvate³⁴ și a evaluării impactului asupra corpurilor de apă³⁵;
- efectuarea evaluării impactului asupra mediului și a evaluării adecvate, fără evaluarea impactului asupra corpurilor de apă;
- efectuarea evaluării impactului asupra mediului și evaluarea impactului asupra corpurilor de apă, fără evaluarea adecvată (pentru proiectele pentru care s-a luat decizia că nu afectează în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar);
- efectuarea evaluării impactului asupra mediului, fără evaluarea adecvată și fără evaluarea impactului asupra corpurilor de apă;
- continuarea procedurii privind emiterea aprobării de dezvoltare a proiectului pentru proiectele pentru care s-a decis că nu este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului, care nu afectează în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar și care au impact nesemnificativ asupra corpurilor de apă.

Titularul proiectului informează publicul asupra deciziei etapei de încadrare prin publicare în presa națională sau locală, prin afișare la sediul propriu și pe pagina proprie de internet, precum și la sediul autorității/autorităților administrației publice locale pe raza căreia/căroră este propusă implementarea proiectului, publicul interesat putând înainta comentarii/observații la proiectul deciziei etapei de încadrare în termen de 10 zile de la data afișării anunțului.

În termen de 10 zile de la primirea comentariilor/ observațiilor justificate ale publicului interesat la proiectul deciziei etapei de încadrare, autoritatea competentă pentru protecția mediului invită membrii comisiei de analiză tehnică să participe la adoptarea deciziei finale a etapei de încadrare. În situația în care comentariile/observațiile justificate ale publicului interesat conduc la reconsiderarea deciziei, aceasta se pune la dispoziția publicului de către autoritatea competentă pentru protecția mediului, prin afișare pe pagina de internet, și de către titularul proiectului, iar în situația în care comentariile/observațiile justificate ale publicului interesat nu conduc la reconsiderarea deciziei sau în lipsa acestora, proiectul deciziei etapei de încadrare devine decizie finală.

Prin adoptarea deciziei etapei de încadrare se finalizează prima etapa a procedurii de evaluare a impactului asupra mediului. În situația în care se decide emiterea aprobării de dezvoltare a proiectului pentru proiectele pentru care nu este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului, care nu afectează în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar și care au impact nesemnificativ asupra corpurilor de apă, procedura se finalizează prin emiterea deciziei de încadrare, nefiind necesară parcurgerea următoarelor etape. În celelalte cazuri, se demarează cea de a doua etapă a procedurii - definirea domeniului evaluării și realizare raportului privind impactul asupra mediului.

ii. etapa de definire a domeniului evaluării și de realizare a raportului privind impactul asupra mediului

³⁴ pentru proiecte care ar putea afecta în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar;

³⁵ Raportul privind impactul asupra mediului și studiul de evaluare adecvată sunt realizate de experți, iar studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă se realizează de instituții publice sau private certificate, conform legislației din domeniul gospodării apelor;

În vederea parcurgerii etapei de definire a domeniului evaluării, titularul proiectului își stabilește echipa de experți și prezintă la autoritatea competentă pentru protecția mediului propunerea privind aspectele relevante pentru protecția mediului care trebuie dezvoltate în raportul privind impactul asupra mediului, studiul de evaluare adecvată (pentru arii naturale protejate de interes comunitar) și studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, în funcție de natura, dimensiunea și localizarea proiectului, precum și dovada achitării tarifului aferent etapei de definire a domeniului evaluării.

Pe baza informațiilor prezentate de către titularul proiectului, autoritatea competentă pentru protecția mediului derulează etapa de definire a domeniului evaluării după cum urmează:

- transmite, în format electronic, membrilor comisiei de analiză tehnică documentele și informațiile depuse de titular, menționând termenul de maximum 10 zile pentru primirea observațiilor acestora;
- analizează documentele și informațiile depuse de titular, precum și propunerile publicului interesat cu privire la conținutul raportului privind impactul asupra mediului, primite în scris în termen de 20 de zile de la publicarea pe pagina de internet a memoriului de prezentare;
- redactează și transmite titularului îndrumarul privind problemele de mediu care trebuie analizate în raportul privind impactul asupra mediului, în studiul de evaluare adecvată și în studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, după caz, ținând cont de propunerile justificate ale membrilor comisiei de analiză tehnică și ale publicului interesat în ceea ce privește conținutul rapoartelor menționate;
- pune îndrumarul la dispoziția publicului prin afișare pe pagina de internet.

În urma elaborării raportului privind impactul asupra mediului, pe baza îndrumarului primit, titularul proiectului înaintează autorității competente pentru protecția mediului raportul, împreună cu studiul de evaluare adecvată, studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă și alte documente, după caz³⁶.

iii. etapa de analiză a calității raportului privind impactul asupra mediului

După primirea de către autoritatea competentă pentru protecția mediului a documentelor menționate anterior, aceasta derulează următoarele activități:

- transmite autorității competente de gospodărire a apelor raportul privind impactul asupra mediului, studiul de evaluare adecvată, studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă și alte documente, după caz;
- pune la dispoziția membrilor comisiei de analiză tehnică și a publicului, spre consultare, la sediul său și prin afișare pe pagina de internet, raportul privind impactul asupra mediului, studiul de evaluare adecvată, studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă și, alte documente, după caz;

³⁶ politica de prevenire a accidentelor majore sau raportul de securitate;

- stabilește, de comun acord cu titularul proiectului, oportunitățile de participare a publicului la luarea deciziei legate de proiect, indicând cel puțin data și locul dezbaterii publice;
- întocmește și transmite titularului anunțul public privind dezbaterea publică.

Publicul interesat poate transmite autorității competente pentru protecția mediului comentarii/opinii/observații la raportul privind impactul asupra mediului, studiul de evaluare adecvată, studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă și celelalte documente, după caz, până la data la care are loc dezbaterea publică.

Titularul proiectului organizează dezbaterea publică sub îndrumarea autorității competente pentru protecția mediului, suportând costurile acesteia. Ședința de dezbateră publică are loc în prezența reprezentanților autorității competente pentru protecția mediului și a autorității competente pentru gospodărirea apelor.

După desfășurarea ședinței de dezbateră publică, autoritatea competentă pentru protecția mediului analizează comentariile/opiniile/observațiile publicului interesat și solicită titularului proiectului soluții de rezolvare a problemelor semnalate.

După depunerea de către titularul proiectului a informațiilor solicitate, autoritatea competentă pentru protecția mediului desfășoară următoarele activități:

- transmite autorității competente pentru gospodărirea apelor și pune la dispoziția publicului și a membrilor comisiei de analiză tehnică informațiile primite de la titularul proiectului;
- convoacă și analizează împreună cu membrii comisiei de analiză tehnică informațiile primite;
- analizează punctele de vedere transmise în scris de către membrii comisiei de analiză tehnică privind documentele și/sau informațiile menționate;
- decide emiterea acordului de mediu sau respingerea solicitării de emitere a acestuia, ținând cont, după caz, de opiniile exprimate de către public, de punctele de vedere ale membrilor comisiei de analiză tehnică. Punctul de vedere al autorității competente pentru gospodărirea apelor se concretizează în decizia privind emiterea/respingerea avizului de gospodărire a apelor.

După luarea deciziei, autoritatea competentă pentru protecția mediului comunică titularului decizia luată și transmite acestuia anunțul întocmit în vederea informării publicului. După depunerea de către titular a anunțului publicat în presă, autoritatea competentă pentru protecția mediului publică pe pagina de internet anunțul privind emiterea acordului de mediu/respingerea solicitării de emitere a acordului de mediu.

Observațiile publicului interesat se primesc în termen de 10 zile de la afișarea anunțului pe pagina de internet a autorității competente pentru protecția mediului. În toate situațiile în care observațiile primite din partea publicului interesat justifică aprofundarea evaluării și solicitarea de noi informații sau investigații suplimentare, autoritatea competentă pentru protecția mediului decide reluarea procedurii de la etapa solicitării acestor informații, cu plata tarifelor aferente etapelor corespunzătoare reevaluării.

În situația în care comentariile/observațiile justificate ale publicului interesat nu conduc la reconsiderarea deciziei de emitere a acordului de mediu/respingerea solicitării de emitere sau în lipsa acestora, proiectul acordului de mediu, sau, după caz, proiectului deciziei de respingere a solicitării devine final, iar autoritatea competentă pentru protecția mediului emite acordul de mediu sau, după caz, înștiințează titularul proiectului despre respingerea solicitării de emitere a acestuia.

Schematic, pașii procedurali pentru evaluarea de mediu a proiectelor se regăsesc pe site-ul ministerului³⁷, precum și în Anexa nr. 2.

Analiza informațiilor furnizate de agențiile județene pentru protecția mediului, a reliefat faptul că durata procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, necesare pentru obținerea autorizației de construire, derulate în perioada 2019-2022 de investitorii în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, nu a depășit 30 de zile de la data depunerii documentației până la data emiterii deciziei de încadrare. Cu toate acestea, au fost situații în care durata acestor proceduri a depășit 1 an de la data depunerii documentației până la data emiterii acordului de mediu, în cazul în care amplasamentul respectiv s-a suprapus peste arii naturale protejate, situație care implică o analiză mai complexă.

Cu referire la procedura de evaluare a impactului asupra mediului a proiectelor de investiții în capacități de producere a energiei regenerabile, ANPM a precizat că aceasta se realizează în concordanță cu prevederile *Directivei 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului*, transpusă la nivel național prin *Legea nr. 292/2018*, autoritățile competente pentru protecția mediului respectând termenele legale, durata procedurii fiind însă influențată de timpii necesari pentru realizarea studiilor și rapoartelor, pentru completările solicitate de autoritatea competentă pentru protecția mediului, cât și pentru dezbaterile publice și răspunsurile la observațiile și comentariile publicului interesat/ONG-urilor.

- **Scoaterea din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilanul localităților**

Scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor agricole situate în extravilan constituie o procedură distinctă și nu face parte din procedura de autorizare a executării lucrărilor de construcții în sensul art. 2 alin. (21) din *Legea nr. 50/1991*.

Potrivit legislației privind fondul funciar, folosirea temporară sau definitivă a terenurilor agricole în alte scopuri decât pentru obținerea producției agricole se face numai în condițiile legii.

Așa cum s-a menționat anterior, amplasarea noilor construcții, de orice fel, pe terenuri agricole din extravilan, pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, precum și pe cele plantate cu vii și livezi, parcuri naționale, rezervații, monumente, ansambluri arheologice și istorice, este interzisă. Amplasarea noilor construcții, de orice fel, se face în intravilanul unităților administrativ-teritoriale, cu respectarea autorizației de construire.

³⁷ <http://www.mmediu.ro/articol/scheme-proceduri-reglementare/4891>;

Cu toate acestea, *Legea nr. 18/1991* prevede anumite excepții, în care este posibilă amplasarea noilor construcții, de orice fel, pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, având categoria de folosință arabil, pășune, vii și livezi, precum și pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, situate în extravilan, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol.

Prin urmare, în condițiile *Legii nr. 18/1991*, se pot amplasa construcții pe terenuri situate în extravilan, în baza autorizației de construire, precum și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol a acestor terenuri.

Potrivit art. 3 din Anexa nr. 1 la *Ordinul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 83/2018 pentru aprobarea Procedurii privind scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilanul localităților, precum și pentru aprobarea Procedurii privind restituirea tarifului achitat Fondului de ameliorare a fondului funciar, cu modificările și completările ulterioare* (denumit, în continuare, *Ordinul nr. 83/2018*), scoaterea definitivă sau temporară, după caz, din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan se aprobă după cum urmează:

- a) prin decizie a directorului direcției pentru agricultură județene, pentru terenurile agricole de până la 1 ha inclusiv;
- b) prin decizie a directorului direcției pentru agricultură județene, pentru terenurile agricole în suprafață de până la 100 ha inclusiv, cu avizul structurii de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- c) prin decizie a directorului direcției pentru agricultură județene, pentru terenurile agricole cu suprafețe de peste 1 ha și până la maximum 50 ha, necesare pentru amplasarea obiectivelor de investiție prevăzute la art. 92 alin. (2) lit. j) din *Legea nr. 18/1991*, cu avizul structurii de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- d) prin hotărâre a Guvernului, pentru terenurile agricole a căror suprafață depășește 100 ha, inițiată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

În vederea aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, solicitantul trebuie să depună la direcția pentru agricultură județeană următoarele documente:

- a) cerere însoțită de actul de identitate;
- b) certificat de înregistrare și certificat constatator de la registrul comerțului sau actul în baza căruia își desfășoară activitatea, în copie, în cazul beneficiarului persoană juridică;
- c) în caz de reprezentare, procura notarială, respectiv delegația, hotărârea adunării generale a asociaților, decizia asociatului unic, decizia reprezentantului formei asociative, după caz, în original, precum și o copie a BI/CI al/a împuternicitului persoană fizică sau o copie a pașaportului pentru împuternicitul persoană fizică cu domiciliul în străinătate;
- d) actul de proprietate sau alt act de deținere a terenului valabil încheiat;
- e) acordul proprietarului pentru scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenului, în cazul în care terenul este deținut de o altă persoană decât proprietarul; acordul administratorului pentru scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol

- a terenului, în cazul în care terenul aparține domeniului public/privat al statului - în original;
- f) extrasul de carte funciară pentru informare însoțit de extrasul de plan cadastral, eliberate de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară cu maximum 15 zile înainte de data depunerii documentației, precum și planul topografic pe care sunt evidențiate suprafețele solicitate pentru scoaterea din circuitul agricol, recepționat tehnic cu privire la corectitudinea datelor topografice de către oficiul de cadastru și publicitate imobiliară, în condițiile legii;
 - g) certificatul de urbanism, însoțit de planul de încadrare în zonă;
 - h) studiul pedologic și agrochimic pentru încadrarea terenului în clase de calitate, întocmit de oficiul de studii pedologice și agrochimice sau de persoanele fizice/juridice cu obiect de activitate specific, atestate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
 - i) nota de calcul privind tariful datorat pentru scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor, întocmită de direcția pentru agricultură județeană, și documente de plată a tarifului, virat în contul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
 - j) avizul tehnic pentru amplasarea construcțiilor care se execută în zona amenajărilor de îmbunătățiri funciare, eliberat de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, prin filialele teritoriale;
 - k) memoriul tehnic al lucrării în care se descrie obiectivul de investiție, precum și necesitatea și oportunitatea realizării acestuia;
 - l) proces-verbal de verificare în teren privind existența/inexistența construcțiilor pe terenul agricol situat în extravilan pentru care se solicită scoaterea din circuitul agricol, întocmit de către reprezentanții direcției pentru agricultură județene;
 - m¹)avizul emis de structura de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în condițiile prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) și b¹) din *Ordinul nr. 83/2018*;
 - n) alte documente necesare emiterii actului de avizare sau a deciziei de aprobare, după caz.

În ceea ce privește scoaterea definitivă din circuitul agricol pentru amplasarea obiectivelor de investiții prevăzute la art. 92 alin. (2) lit. j) din *Legea nr. 18/1991*, respectiv cele care vizează producerea de energie electrică din surse regenerabile, documentația menționată anterior se completează cu proiectul tehnic privind amplasarea și utilizarea obiectivelor de investiție pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile.

Atunci când suprafețele vizate de investiție sunt de până la un hectar inclusiv, dacă documentația este completă, direcția pentru agricultură județeană, după verificarea acesteia și a încasării tarifului la Fondul de ameliorare a fondului funciar, emite decizia de scoatere definitivă/temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilanul localităților, în termen de maximum 45 de zile de la înregistrarea cererii.

În cazul proiectelor care vizează producerea de energie electrică din surse regenerabile dezvoltate pe suprafețe de peste 1 ha și până la maximum 50 ha/obiectiv de investiție, pentru emiterea deciziei privind scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol este necesar avizul

structurii de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. În acest context, după verificarea documentelor și a încasării tarifului la Fondul de ameliorare a fondului funciar, direcția pentru agricultură județeană transmite structurii de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin sistem electronic sub semnătură electronică bazată pe certificat digital calificat, în termen de 10 zile, proiectul tehnic privind amplasarea și utilizarea obiectivelor de investiție pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile, precum și următoarea documentație:

- a) nota privind emiterea avizului necesar aprobării scoaterii definitive/temporare din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, întocmită de direcția pentru agricultură județeană, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 3 la *Ordinul nr. 83/2018*;
- b) acordul proprietarului pentru scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenului, în cazul în care terenul este deținut de o altă persoană decât proprietarul; acordul administratorului pentru scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenului, în cazul în care terenul aparține domeniului public/privat al statului;
- c) extrasul de carte funciară pentru informare însoțit de extrasul de plan cadastral, eliberate de oficiul de cadastru și publicitate imobiliară cu maximum 15 zile înainte de data depunerii documentației, precum și planul topografic pe care sunt evidențiate suprafețele solicitate pentru scoaterea din circuitul agricol, recepționat tehnic cu privire la corectitudinea datelor topografice de către oficiul de cadastru și publicitate imobiliară, în condițiile legii, însoțit de tabelul centralizator semnat și ștampilat de primăria unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază teritorială se află terenul agricol, după caz;
- d) certificatul de urbanism, însoțit de planul de încadrare în zonă;
- e) avizul tehnic pentru amplasarea construcțiilor care se execută în zona amenajărilor de îmbunătățiri funciare, eliberat de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, prin filialele teritoriale;
- f) hotărârea Guvernului/consiliului județean/consiliului local privind declararea de utilitate publică a obiectivelor de investiție de interes național, județean, local, în condițiile legii, după caz;
- g) alte documente necesare emiterii actului de avizare, după caz.

În termen de 15 zile de la înregistrare, structura de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale emite avizul necesar aprobării scoaterii definitive/temporare din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan sau nota de completare. Nota de completare se transmite, prin sistem electronic sub semnătură electronică bazată pe certificat digital calificat, la direcția pentru agricultură județeană pentru a fi comunicată beneficiarului, în termen de 3 zile de la emitere. Acesta are obligația transmiterii documentelor solicitate în nota de completare, în termen de 7 zile, termenul de emitere a avizului fiind prelungit cu 10 zile de la comunicarea notei de completare.

Atunci când beneficiarul nu transmite documentele în termen de 7 zile sau nu face dovada plății tarifului la Fondul de ameliorare a fondului funciar, documentația depusă se restituie către beneficiar în termen de 45 de zile.

Direcția pentru agricultură județeană emite decizia de aprobare privind scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilanul localităților, pe care o comunică beneficiarului în termen de 5 zile de la primirea avizului emis de structura de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și transmis prin sistem electronic sub semnătură electronică bazată pe certificat digital calificat.

În situația în care obiectivele de investiții vizează producerea de energie electrică din surse regenerabile pe o suprafață de teren agricol situată în extravilan, având categoria de folosință vii și livezi, acesta se poate utiliza în sistem dual, în limita a maximum 50 ha/obiectiv de investiție.

În acest caz, scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol se poate face doar pentru suprafețele de teren efectiv ocupate pentru producerea de energie electrică, restul suprafeței rămânând în circuitul agricol pentru desfășurarea activităților agricole, definite conform legislației în vigoare, specifice categoriei de folosință vii și livezi.

Suprafețele efectiv ocupate reprezintă suprafețele construite la nivelul solului prin amplasarea stâlpilor structurii de montaj, invertoarelor, stațiilor de transformare, unităților de stocare a energiei electrice, sistemelor independente de pământare de protecție și paratrăsnet, căilor de acces, gardurilor de împrejmuire, precum și a altor construcții/subansamble necesare funcționării acestor obiective prevăzute în proiectul tehnic.

Pentru emiterea deciziei privind scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol a terenurilor agricole în sistem dual, documentația depusă la direcția pentru agricultură județeană, menționată anterior, este completată cu informații care vizează tipul obiectivului de investiție, modul de amplasare, gradul de ocupare, precum și modul de exploatare a suprafețelor rămase în circuitul agricol pentru obținerea producției agricole, cu menționarea suprafețelor utilizate atât pentru producerea de energie electrică, cât și pentru producția agricolă. Decizia de aprobare a scoaterii definitive/temporare din circuitul agricol se emite numai pentru suprafața reprezentând însumarea suprafețelor efectiv ocupate pentru producerea de energie electrică.

În urma aprobării scoaterii definitive din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, în baza deciziei de aprobare și a autorizației de construire, beneficiarul are obligația să solicite înscrierea în evidențele de cadastru și carte funciară a categoriei de folosință curți-construcții.

În situația în care în termen de 5 ani de la data comunicării deciziei pentru aprobarea scoaterii din circuitul agricol, nu au fost inițiate lucrările de realizare a obiectivelor de investiție, terenul este reintrodus în circuitul agricol prin efectul legii.

Luând în considerare aspectele menționate anterior, rezultă că procedura de scoatere definitivă/temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, din perspectiva duratei, nu este greoaie, condiția esențială fiind ca beneficiarul să depună documentația completă.

Problema care se impune a fi menționată se referă la eforturile beneficiarilor de a avea documentația completă, în acest sens, aceștia fiind nevoiți să se adreseze altor autorități și instituții publice, ceea ce conduce la o prelungire a duratei de timp necesare pentru atingerea

scopului urmărit, respectiv scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan.

➤ *Studiul pedologic și agrochimic pentru încadrarea terenului în clase de calitate*

Așa cum este menționat la lit. h) din lista de documente necesare pentru scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, se solicită studiul pedologic și agrochimic pentru încadrarea terenului în clase de calitate.

Așadar, beneficiarul, în vederea întocmirii și depunerii documentației pentru scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, trebuie să se adreseze oficiului de studii pedologice și agrochimice care deservește zona în care se situează terenul.

Oficiile de Studii Pedologice și Agrochimice sunt organizate și funcționează în conformitate cu prevederile *Hotărârii Guvernului nr.751/2010 privind măsurile de reorganizare a direcțiilor pentru agricultură și dezvoltare rurală județene și a municipiului București și a Hotărârii Guvernului nr.725/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale*, precum și a *Ordinului nr. 238 din 27.12.2011 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a oficiilor de studii pedologice și agrochimice teritoriale, structura organizatorică și atribuțiile acestor instituții cu modificările și completările ulterioare*.

Oficiile de Studii Pedologice și Agrochimice, denumite în continuare OSPA, sunt organe tehnice de specialitate ale MADR în teritoriu și funcționează în subordonarea Direcției pentru Agricultură ca instituții cu personalitate juridică aflate în coordonarea tehnică a MADR, iar cea științifică a Institutului Național de Cercetare Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie (ICPA).

În vederea obținerii studiului pedologic și agrochimic pentru încadrarea terenului în clase de calitate, persoana juridică interesată va adresa o cerere către OSPA din zona în care se situează terenul. Cererea va fi însoțită de următoarele documente:

- a) Certificat de urbanism;
- b) Plan de încadrare în zonă;
- c) Plan de situație;
- d) Extras CF;
- e) Memoriu tehnic;
- f) Certificat de înregistrare fiscală/Act de identitate.

În principiu, termenul de elaborare a studiului pedologic și agrochimic pentru încadrarea terenului în clase de calitate este de 30 zile, dar acesta poate fi diferit, în funcție de numărul de solicitări, mult mai redus în sezonul rece.

Studiul pedologic și agrochimic poate fi elaborat și de persoane fizice/juridice cu obiect de activitate specific, atestate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

➤ *Avizul tehnic pentru amplasarea construcțiilor care se execută în zona amenajărilor de îmbunătățiri funciare*

Un alt document solicitat pentru scoaterea din circuitul agricol a unui teren situat în extravilan este avizul eliberat de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF).

ANIF este instituție publică cu personalitate juridică, finanțată din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat, în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin reorganizarea Administrației Naționale a Îmbunătățirilor Funciare.

ANIF exploatează, administrează, întreține și repară amenajările de îmbunătățiri funciare din domeniul public sau privat al statului, declarate de utilitate publică (potrivit criteriilor stabilite prin *Normele metodologice de aplicare a Legii îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004*, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.872/2005, cu modificările ulterioare).

Sediul central al ANIF se află în București și, la nivel teritorial, are 51 de filiale și unități de administrare.

În ceea ce privește necesitatea avizului ANIF, aceasta vizează protejarea și funcționarea la parametrii proiectați a amenajărilor de îmbunătățiri funciare (amenajările de irigații, amenajările de desecare, amenajările pentru combaterea eroziunii solului).

Potrivit informațiilor publicate pe pagina web a instituției, pentru obținerea avizului ANIF în vederea scoaterii din circuitul agricol, documentația se transmite online către Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare în a cărei rază se situează terenul.

Documentația pentru obținerea avizului ANIF de scoatere din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan cuprinde:

- a) cererea pentru aprobarea scoaterii din circuitul agricol, menționând concret suprafața, investiția, copie după actul de identitate;
- b) certificat de înregistrare și certificat constatator de la Registrul Comerțului;
- c) în caz de reprezentare, procură notarială, respectiv delegația, hotărârea adunării generale a asociațiilor, decizia asociatului unic etc, după caz, în original și copie, precum și copia actului de identitate al împuternicitului;
- d) copia actului de proprietate sau a altui act de deținere valabil încheiat (de exemplu: contract de concesiune, arendă, încheiere), însoțit de acordul proprietarului, actul de vânzare cumpărare cu încheiere notarială;
- e) acordul proprietarului pentru scoaterea din circuitul agricol a terenului situat în extravilan, în cazul în care solicitantul nu este proprietarul terenului; acordul administratorului;
- f) extras de carte funciară pentru informare însoțit de extras de plan cadastral, eliberate de OCPI cu maxim 30 de zile înainte de depunerea documentației;
- g) certificatul de urbanism, însoțit de planul de situație (cu evidențierea suprafeței propusă pentru scoaterea din circuitul agricol) și de planul de încadrare în zonă;
- h) memoriu tehnic al lucrării;
- i) Hotărârea Guvernului/Consiliului Județean/Consiliului Local privind declararea de utilitate publică a obiectivelor de investiție de interes național/județean/local, după caz;
- j) copii ale documentelor de plată;
- k) acolo unde este cazul, tabel centralizator pentru parcurile eoliene, situație terenuri (denumire turbine, nr. parcelă, suprafață, nr. cadastral).

După obținerea avizului ANIF, dosarul se depune de către beneficiar la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară care îl avizează și-l înaintează la DAJ în vederea aprobării prin Ordin al Directorului executiv pentru scoaterea din circuitul agricol.

Așadar, în cazul investițiilor în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, scoaterea din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan se poate face doar pentru terenuri de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maxim 50 ha, conform procedurii descrise anterior, prezentată sintetic în Anexa 3.

În urma obținerii tuturor documentelor solicitate prin certificatul de urbanism, operatorii economici depun dosarul pentru obținerea autorizației de construire, la primăria pe raza căreia se află terenul pe care urmează a se realiza investiția sau la consiliul județean, în situația în care terenul se întinde pe raza mai multor UAT-uri sau primăria respectivă nu are compartiment de urbanism.

5.1.3. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii autorizației de înființare

Astfel, după autorizarea din perspectiva construcțiilor civile, respectiv după obținerea autorizației de construire de la consiliul local/județean pe raza căruia se află terenul, dar anterior începerii lucrărilor de construcție, operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile trebuie să obțină de la ANRE autorizația de înființare, în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 12/2015.

Potrivit *Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale*, realizarea de noi capacități energetice, precum și re tehnologizarea celor existente se desfășoară pe bază de autorizații de înființare.

Autorizația de înființare este actul administrativ prin care se acordă unei persoane permisiunea de a realiza sau re tehnologiza capacități energetice de producere a energiei electrice și este emis de ANRE la solicitarea persoanei juridice respective. De asemenea, autorizația de înființare acordă drepturi complementare, în special în perioada de construcție (de exemplu, drepturi de trecere și/sau depozitare pe terenurile terților).

Pentru obținerea autorizației de înființate, solicitantul depune la ANRE o cerere însoțită de următoarele documente:

- certificatul constatator, în original sau în copie, emis de oficiul registrului comerțului, cu informații complete, care să reflecte situația la zi a solicitantului și din care să rezulte că acesta are obiectul de activitate corespunzător serviciului/activității pentru care se solicită autorizația;
- extrase din ultima situație financiară depusă conform legii de solicitant la organele fiscale competente, anterior înregistrării la ANRE a cererii de acordare a autorizației/licenței, cuprinzând prima pagină din aceste situații financiare, cu dovada înregistrării la organele fiscale, bilanțul contabil și contul de profit și pierderi, cu excepția solicitantului titular al altor licențe aflate deja în evidența ANRE; în cazul

solicitantului care depune cererea de acordare a unei autorizații pe parcursul anului în care a fost înființat, se va anexa copia ultimei balanțe lunare de verificare;

- declarațiile, în original sau în copie legalizată, pe propria răspundere ale acționarilor/asociațiilor deținători ai controlului solicitantului, precum și, după caz, ale administratorilor, membrilor Consiliului de administrație sau ai Consiliului de supraveghere ai solicitantului, întocmite, pentru fiecare în parte;
- actele, în copie, prin care solicitantul autorizației a dobândit calitatea de proprietar, concesionar sau deținător cu orice titlu legal al terenului și/sau construcției, pe care/în care se amplasează capacitățile energetice care se înființează/ re tehnologizează;
- extrasele de carte funciară, eliberate în anul solicitării autorizației, care dovedesc intabularea în cartea funciară a drepturilor asupra terenului și/sau construcției, pe care/în care se amplasează capacitățile energetice care se înființează/ re tehnologizează;
- tabel cu evidența terenurilor/construcțiilor și a actelor doveditoare a drepturilor solicitantului autorizației asupra acestor bunuri imobile;
- dovada notificării intenției de realizare/re tehnologizare de capacități energetice, transmisă autorității administrației publice locale, în vederea informării publice;
- dovada publicării în mass-media, de regulă locală, a intenției de realizare/re tehnologizare de capacități energetice;
- indicatorii tehnico-economici ai investiției/capacității energetice pentru a cărei realizare este necesară autorizația de înființare, rezultați din studiul de fezabilitate, aprobați de către persoanele împuternicite ale solicitantului;
- memoriul de prezentare/explicativ, în care solicitantul include date tehnico-economice referitoare la fiecare dintre capacitățile energetice obiect al lucrărilor pentru care se solicită acordarea autorizației de înființare, precum și orice precizări pe care solicitantul le consideră utile, referitoare la înțelegerea opțiunilor sale tehnice, de finanțare a investiției sau explicații cu privire la documentele depuse;
- documente din care rezultă sursele de finanțare a lucrărilor, cum ar fi: capitalurile disponibile alocate pentru respectiva investiție de către operatorul economic, documente angajante emise de instituții bancare (cum ar fi linii de credit/credite, scrisori de confort), împrumuturile acordate de instituții bancare, persoane fizice/juridice, de organisme naționale sau internaționale care acordă finanțare nerambursabilă, emisiunea de acțiuni, prin care se atrag capitaluri de pe piață, alte documente de natură contractuală sau precontractuală referitoare la finanțarea investiției;
- avizul tehnic de racordare în termen de valabilitate, însoțit de contractul de racordare în cazul în care acesta a fost încheiat;
- acordul de mediu sau decizia privind încadrarea proiectului investițional, emis/emisă de autoritatea competentă pentru protecția mediului;
- planul de amplasament al capacităților energetice, pe care sunt înscrise informațiile necesare privind identificarea terenurilor ocupate de componentele capacității energetice și poziționarea lor în raport cu alte obiective existente sau în curs de înființare în zona geografică respectivă;

- declarația solicitantului autorizației potrivit căreia, la stabilirea amplasamentelor componentelor capacităților energetice supuse autorizării, au fost identificate obiectivele existente sau în curs de înființare conform unor autorizații în vigoare, aflate în vecinătatea capacităților energetice, față de care sunt stabilite distanțe de siguranță în normele tehnice în vigoare, și au fost respectate distanțele de siguranță față de obiectivele identificate;
- notă privind etapele de realizare a lucrărilor ce urmează a se desfășura pe baza autorizației de înființare solicitate și de punere în funcțiune a capacităților rezultate, precum și durata totală a proiectului investițional;
- declarație pe propria răspundere a solicitantului potrivit căreia pentru proiectarea și executarea lucrărilor de instalații electrice care fac obiectul autorizației de înființare vor fi angajați doar contractori/subcontractori atestați conform reglementărilor ANRE.

În cazul în care solicitantul depune documente întocmite în faza pre-contractuală referitoare la finanțarea realizării capacităților energetice, acesta are obligația de a transmite la ANRE, într-un termen stabilit în condițiile asociate autorizației de înființare, contractele care asigură finanțarea lucrărilor care fac obiectul autorizației.

ANRE analizează documentația depusă de solicitant și, dacă este cazul, transmite solicitantului o notificare prin care i se aduc la cunoștință completările, corecturile sau clarificările care trebuie efectuate, într-un termen de maximum 60 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării.

Solicitantul are obligația de a completa documentația conform observațiilor transmise de ANRE, în termen de maximum 60 de zile de la primirea notificării.

În cazul în care solicitantul nu răspunde în termenul prevăzut sau în cazul în care în termen de 6 luni de la data înregistrării cererii documentația transmisă nu este completă, aceasta se clasează automat, ANRE notificând în acest sens solicitantul.

În cazul solicitării unei autorizații de înființare pentru realizarea/retehnologizarea unor unități/capacități de producere din surse regenerabile de energie sau în cogenerare de înaltă eficiență, termenul de 60 de zile este redus la 30 de zile.

În procesul de analiză a documentației, în funcție de calitatea și complexitatea informațiilor prezentate de solicitant, ANRE are dreptul:

- să convoace, la sediul ANRE, reprezentanții împuterniciți ai solicitantului, pentru a clarifica aspecte referitoare la documentele depuse;
- să verifice, la fața locului, situația/documentele existente;
- să solicite orice alte documente a căror obligație de prezentare rezultă din actele normative ulterioare prezentului regulament sau a căror verificare este necesară în vederea clarificării informațiilor cuprinse în documentația depusă de solicitant.

La acordarea sau refuzul de acordare a autorizației, se iau în considerare, după caz, următoarele elemente rezultate din analizarea documentelor transmise de solicitant:

- conformitatea solicitantului;

- caracterul complet al documentației, inclusiv în raport cu explicațiile furnizate la solicitarea ANRE cu privire la îndeplinirea cerințelor pe care solicitantul trebuie să le îndeplinească;
- existența unui cadru tehnico-organizatoric, inclusiv asigurarea personalului calificat, care să permită solicitantului îndeplinirea condițiilor asociate autorizației;
- asigurarea resurselor financiare necesare activității pentru care s-a solicitat acordarea autorizației, evaluată pe baza disponibilităților dovedite cu documentele prevăzute în prezentul regulament;
- eficiența energetică a capacităților energetice pentru care s-a solicitat acordarea autorizației, raportată la mărimile și valorile de referință stabilite de ANRE;
- îndeplinirea condițiilor legale de amplasare a capacităților energetice pentru care s-a solicitat autorizația de înființare în raport cu obiectivele situate în aceeași zonă, construite sau cu cele în curs de autorizare de către ANRE;
- îndeplinirea condițiilor legale privind racordarea la rețeaua electrică a capacităților energetice.
- alte elemente cum ar fi: siguranța și securitatea sistemelor electrice, a instalațiilor și a echipamentelor asociate, protecția sănătății și siguranței publice, protecția mediului; ocuparea terenurilor și alegerea amplasamentelor, utilizarea domeniului public, eficiența energetică, natura surselor primare, conformitatea cu măsurile adoptate în legătură cu obligațiile de serviciu public și protecția consumatorului, contribuția României la crearea de capacități pentru realizarea obiectivului global european privind energia din surse regenerabile, stabilită prin Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030, contribuția la crearea de capacități energetice de producere pentru reducerea emisiilor, valorificarea eficientă și rațională a resurselor de materie primă energetică în conformitate cu interesul strategic de dezvoltare durabilă a României și de funcționare sigură și stabilă a SEN în vederea realizării independenței energetice naționale, alternativele la construirea de noi capacități de producere, cum ar fi consumul dispecerizabil și stocarea energiei.

După finalizarea procesului de analiză a documentației depuse de solicitant, compartimentul de specialitate din cadrul ANRE întocmește un raport prin care se propune Comitetului de reglementare al ANRE modul de soluționare a cererii solicitantului, precum și proiectul de decizie aferent.

În vederea acordării/modificării unei autorizații de înființare, după întocmirea proiectului de decizie și a raportului, ANRE comunică solicitantului tariful de acordare/modificare a autorizației de înființare ce trebuie plătit de solicitant conform reglementărilor ANRE incidente.

Proiectul de decizie și raportul intră pe ordinea de zi a ședinței Comitetului de reglementare al ANRE numai după efectuarea plății tarifului de acordare/modificare a autorizației de înființare ce trebuie plătit de solicitant conform reglementărilor ANRE incidente. Acordarea autorizației de înființare sau refuzul acordării acesteia se face prin decizie a președintelui ANRE.

Autorizația de înființare emisă de ANRE este valabilă împreună cu condițiile generale și specifice, care sunt parte integrantă a acesteia și conțin următoarele prevederi principale, fără a se limita la acestea:

- date privind titularul autorizației;
- obiectul autorizației;
- durata de valabilitate a autorizației;
- drepturile și obligațiile titularului de autorizație
- condițiile privind modificarea, suspendarea, retragerea autorizației;
- condițiile în care ANRE este îndreptățită să aplice sancțiuni titularului de autorizație.

Condițiile generale asociate autorizației de înființare se aprobă prin ordin al președintelui ANRE, iar condițiile specifice asociate autorizației de înființare se aprobă pentru fiecare titular de autorizație în parte, prin decizie a președintelui ANRE.

În cazul refuzului de acordare a autorizației de înființare, ANRE comunică solicitantului acesteia decizia privind refuzul de acordare a autorizației, care conține motivele neacordării acesteia.

ANRE stabilește durata de valabilitate a unei autorizații de înființare pe baza duratelor de timp necesare pentru a finaliza lucrările de instalare și de punere în funcțiune a capacităților energetice autorizate și având în vedere durata propusă de solicitantul autorizației. Durata minimă de valabilitate a unei autorizații de înființare este de un an.

Modificarea autorizațiilor de înființare se poate face atât la cererea titularilor, cât și din inițiativa ANRE.

Titularii autorizației de înființare pot cere modificarea acestora, în baza unei cereri însoțită de documente justificative, în următoarele situații:

- în cazul unor modificări ale statutului titularului de autorizație determinate de schimbarea formei juridice, schimbarea denumirii sau schimbări privind sediul social ori alte sedii ce fac obiectul autorizației;
- în cazul unor modificări ale statutului titularului de autorizație determinate de fuziunea, divizarea sau transformarea titularului acesteia;
- când se impune actualizarea condițiilor specifice asociate autorizației;
- în situația în care termenul de finalizare a lucrărilor autorizate depășește data la care expiră autorizația.

Modificarea autorizațiilor se face din inițiativa ANRE:

- în cazul în care survin unele schimbări ale circumstanțelor de la data acordării/modificării autorizațiilor, cum ar fi modificări ale cadrului legislativ și de reglementare incident, cu respectarea egalității de tratament a titularilor și în raport cu natura situației care a determinat modificarea;
- în cazul în care survin evenimente care afectează substanțial activitățile autorizate sau care conduc la imposibilitatea desfășurării activității autorizate/licențiate;
- când titularul nu solicită actualizarea condițiilor specifice asociate autorizației.

În caz de neîndeplinire de către titularul autorizației de înființare a obligațiilor sale legale, precum și în caz de nerespectare a condițiilor asociate autorizației, constatate de ANRE din oficiu ori la sesizarea unor terți sau la notificarea de către titular, sau la cererea titularului autorizației, ANRE poate suspenda sau retrage autorizația de înființare.

Potrivit informațiilor furnizate de ANRE, în ultimii 2 ani, au fost emise 50 de autorizații de înființare, 34 dintre acestea vizând capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile, neexistând cazuri de refuz de acordare a autorizației. Autorizațiile de înființare menționate anterior au fost emise în termenele prevăzute de legislația incidentă.

Față de acest aspect trebuie precizat faptul că în urma analizei informațiilor colectate pe parcursul studiului a rezultat că operatorii economici interesați să investească în instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile nu ar întâmpina dificultăți în obținerea autorizației de înființare emise de ANRE.

Mai mult, așa cum rezultă din procedura de acordare a autorizației de înființare pentru capacități de producere din surse regenerabile de energie sau în cogenerare de înaltă eficiență, termenul de acordare a autorizației de înființare este redus la 30 de zile față de 60 de zile pentru alte tipuri de capacități de energie.

5.1.4. Concluzii etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile

Luând în considerare toate aspectele arătate anterior, se poate concluziona că autorizarea operatorilor economici din perspectiva construcțiilor civile este o procedură anevoioasă, care implică îndeplinirea multor condiții și interacțiunea cu multe autorități publice și alte entități, în vederea deținerii tuturor autorizațiilor/avizelor impuse de legislația incidentă.

Așa cum s-a evidențiat în cele menționate mai sus, există un cumul de factori care concură la formarea acestui context nefavorabil operatorilor economici, precum:

- interacțiunea cu multe autorități publice și alte entități competente în emiterea autorizațiilor/avizelor, cu necesitatea parcurgerii procedurilor specifice, în concordanță cu legislația incidentă fiecărui domeniu;
- solicitarea unui număr mare de documente, de cele mai multe ori aceleași, cu cerința furnizării pe suport de hârtie și imposibilitatea transmiterii acestora în format electronic;
- accesul greoi la informații prin prisma faptului că, deși fiecare autoritate asigură publicarea pe pagina web a legislației specifice, multitudinea actelor normative incidente determină eforturi de selecție și corelare pentru conturarea cadrului juridic aplicabil fiecărui caz în parte;
- neactualizarea planurilor urbanistice și insuficiența reglementărilor, ceea ce conduce la lipsa informațiilor cu privire la existența unor restricții de construire.

În concluzie, având în vedere necesitatea deținerii tuturor autorizațiilor/avizelor impuse de legislația incidentă, ceea ce presupune parcurgerea unor proceduri distincte, mai mult sau mai puțin facile, după caz, se ajunge la situația în care etapa de autorizare din perspectiva

construcțiilor civile, în ansamblul ei, este o procedură greoaie, de durată, care are ca principal efect descurajarea operatorilor economici.

După obținerea autorizației de înființare, are loc construcția propriu zisă a capacității de producere a energiei din surse regenerabile, precum și a lucrărilor conexe, de conectare la rețea, drumuri de acces.

După ce investiția a fost construită și pusă în funcțiune, se continuă procesul de autorizare cu obținerea autorizației de mediu și a licenței de exploatare.

5.2. Etapa de autorizare post – construcție

5.2.1. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii autorizației de mediu

Potrivit prevederilor legale în domeniu, începerea unei noi activități cu posibil impact semnificativ asupra mediului, se realizează numai în baza autorizației de mediu, obținute conform procedurii prevăzute de *Ordinul nr. 1798/2007 pentru aprobarea Procedurii de emitere a autorizației de mediu, cu modificările și completările ulterioare*.

Producerea de energie electrică se regăsește menționată în *Anexa nr. 1 – Lista activităților supuse procedurii de emitere a autorizației de mediu* a ordinului menționat anterior. În acest context, investitorii în capacități de producere a energiei regenerabile, după construirea investiției, dar înainte de începerea activității, trebuie să solicite și să obțină autorizația de mediu.

Autoritatea competentă pentru derularea procedurii de emitere a autorizației de mediu este, după caz, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, Agenția Națională pentru Protecția Mediului (pentru activitățile desfășurate pe teritoriul a două sau mai multe județe) sau autoritatea publică teritorială pentru protecția mediului (pentru activitățile desfășurate pe teritoriul unui județ).

La solicitarea unei autorizații de mediu, titularul activității este obligat să depună la autoritatea competentă pentru derularea procedurii de emitere a autorizației de mediu un dosar cuprinzând următoarea documentație:

- cererea pentru eliberarea autorizației de mediu;
- fișa de prezentare și declarație referitoare la sursele de poluanți și protecția factorilor de mediu;
- dovada că a făcut publică solicitarea organizării procedurii de dezbatere publică;
- planul de situație și planul de încadrare în zonă a obiectivului;
- procesul-verbal de constatare a respectării tuturor condițiilor impuse prin acordul de mediu.

Autoritatea competentă pentru derularea procedurii de emitere a autorizației de mediu verifică amplasamentul, analizează documentele prezentate, stabilește dacă sunt necesare informații, acte sau documente suplimentare și le solicită în scris titularului activității.

Pentru activități noi, pentru care a fost emis acordul de mediu, autoritatea competentă pentru derularea procedurii de emitere a autorizației de mediu, după derularea etapelor menționate anterior, face publică decizia de emitere a autorizației de mediu, precum și programul de consultare a documentelor care au stat la baza acesteia, prin afișare la sediul propriu și postare pe pagina proprie de internet, decizia putând fi contestată în termen de 15 zile lucrătoare de la data publicării.

Potrivit reglementărilor în vigoare, termenul de eliberare a autorizației de mediu este de maximum 90 de zile lucrătoare de la data depunerii documentației complete.

În considerarea aspectelor prezentate anterior, rezultă că investițiile în capacități de producere a energiei regenerabile sunt evaluate din perspectiva impactului asupra mediului anterior emiterii autorizației de construire, atunci când autoritatea pentru protecția mediului emite decizia etapei de încadrare sau acordul de mediu, procedura de emitere a autorizației de mediu fiind mult mai simplă, în sensul că autoritatea pentru protecția mediului verifică doar respectarea condițiilor impuse prin acordul de mediu, nemaifiind necesare alte studii/rapoarte. De asemenea, trebuie precizat că și procedura de obținere a autorizației de mediu implică consultarea publicului și formularea de răspunsuri la observațiile și comentariile publicului interesat/ONG-urilor, aspecte care influențează durata procedurii.

5.2.2. Cadrul legal și procedura aplicabile în vederea obținerii licenței de exploatare

Odată ce capacitatea de energie din surse regenerabile este finalizată și racordată la rețea, se poate demara procedura de obținere a licenței de exploatare comercială, ce permite funcționarea instalației energetice.

Potrivit prevederilor legale, producerea, stocarea, transportul, distribuția, furnizarea energiei electrice la clienții finali, activitatea operatorului pieței de energie electrică, activitatea traderului, precum și activitatea de agregare pe piața de energie electrică se desfășoară pe bază de licențe acordate de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei Electrice (ANRE).

Licența este actul administrativ prin care se acordă titularului permisiunea de a realiza exploatarea comercială a unor capacități energetice din sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare sau de a presta servicii participanților la piața de energie electrică, emis de ANRE la solicitarea unei persoane fizice/juridice române sau străine. Activitatea de acordarea a licențelor în sectorul energiei electrice se desfășoară în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 12/2015.

ANRE emite licențe pentru:

- exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice și a instalațiilor de stocare a energiei adăugate capacității de producere;
- exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice și termice din centrale electrice în cogenerare și a instalațiilor de stocare a energiei adăugate capacității de producere;

- prestarea serviciului de transport al energiei electrice;
- prestarea serviciului de sistem;
- prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice;
- activitatea operatorului pieței de energie electrică;
- activitatea de furnizare a energiei electrice;
- activitatea traderului de energie electrică;
- activitatea de agregare;
- exploatarea comercială a instalațiilor de stocare a energiei care nu sunt adăugate unei capacități de producere existente; în cazul în care instalația de stocare se instalează în cadrul unei capacități de producere existente, deținătorul capacității de producere și al instalației de stocare respective va solicita autorității competente modificarea licenței de exploatare comercială a capacității de producere deja acordate, în sensul includerii instalației de stocare și a activității desfășurate cu aceasta.

Pentru scopul prezentului studiu este relevantă procedura de acordare a licenței pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice și a instalațiilor de stocare a energiei adăugate capacității de producere.

Pentru obținerea licenței, solicitantul depune la ANRE o cerere însoțită de următoarele documente:

- certificatul constatator, în original sau în copie, emis de oficiul registrului comerțului, cu informații complete, care să reflecte situația la zi a solicitantului și din care să rezulte că acesta are obiectul de activitate corespunzător serviciului/activității pentru care se solicită licența;
- extrase, în copie, din ultima situație financiară depusă conform legii de solicitant la organele fiscale competente, anterior înregistrării la ANRE a cererii de acordare a licenței, cuprinzând prima pagină din aceste situații financiare, cu dovada înregistrării la organele fiscale, bilanțul contabil și contul de profit și pierderi, cu excepția solicitantului titular al altor licențe aflate deja în evidența ANRE; în cazul solicitantului care depune cererea de acordare a unei autorizații pe parcursul anului în care a fost înființat, se va anexa copia ultimei bilanțe lunare de verificare;
- declarațiile, în original sau în copie legalizată, pe propria răspundere ale acționarilor/asociaților deținători ai controlului solicitantului, precum și, după caz, ale administratorilor, membrilor Consiliului de administrație sau ai Consiliului de supraveghere ai solicitantului, întocmite, pentru fiecare în parte;
- adresele amplasamentelor unde sunt instalate capacitățile de producere a energiei electrice a căror exploatare necesită acordarea licenței solicitate;
- caracteristicile tehnico-economice ale capacităților energetice;
- caracteristicile tehnico-economice ale rețelelor electrice aflate în gestiunea solicitantului licenței,
- organigrama operatorului economic solicitant, valabilă la data solicitării licenței, indicând entitatea organizatorică responsabilă cu desfășurarea activității pentru care se solicită licența;

- fișa cu privire la personalul solicitantului structura personalului, pe specialități, care atestă calificarea personalului alocat activității pentru care se solicită licența, din care trebuie să facă parte un număr suficient de electricieni autorizați și personal de specialitate, raportat la volumul activităților desfășurate/instalațiilor gestionate; în cazul în care solicitantul nu are angajat niciun electrician autorizat, acesta poate prezenta un contract de servicii pentru realizarea activităților legate de operarea și mentenanța instalațiilor electrice, încheiat cu un operator economic atestat de ANRE sau cu persoane fizice autorizate care dețin calitatea de electrician autorizat;
- cifra de afaceri estimată a se realiza în anul acordării licenței solicitate ca urmare a desfășurării activităților ce fac obiectul acesteia;
- procesul-verbal de recepție a punerii în funcțiune a capacității energetice, semnat de reprezentanții legali ai solicitantului, din care rezultă punerea în funcțiune a capacităților energetice;
- documentele care probează dreptul de proprietate sau de folosință asupra capacităților energetice respective, pentru a căror exploatare comercială operatorul economic solicită acordarea licenței;
- certificatul de racordare emis de operatorul de rețea corespunzător etapei/etapelor de dezvoltare prevăzute în avizul tehnic de racordare, cu excepția situației prevăzute;
- documente care atestă demararea de către solicitant a procedurii necesare pentru obținerea autorizației de mediu.

Procedura de emitere a licențelor pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice și a instalațiilor de stocare a energiei adăugate capacității de producere este similară cu procedura de acordare a autorizațiilor de înființare. Termenul de acordare a licențelor pentru capacități de producere din surse regenerabile de energie sau în cogenerare de înaltă eficiență este de 30 de zile.

Durata de valabilitate a licențelor acordate pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice și a instalațiilor de stocare a energiei adăugate capacității de producere este de 25 de ani.

Ca și în cazul autorizațiilor de înființare, modificarea licențelor se poate face atât la cererea titularilor, cât și din inițiativa ANRE.

Licența emisă de ANRE este valabilă împreună cu condițiile generale și specifice, care sunt parte integrantă a acesteia și conțin următoarele prevederi principale, fără a se limita la acestea:

- date privind titularul licenței;
- obiectul licenței;
- durata de valabilitate a licenței;
- drepturile și obligațiile titularului de licență;
- condițiile privind modificarea, suspendarea, retragerea licenței;
- condițiile în care ANRE este îndreptățită să aplice sancțiuni titularului de licență.

Condițiile generale asociate licenței se aprobă prin ordin al președintelui ANRE, iar condițiile specifice asociate licenței se aprobă pentru fiecare titular de licență în parte, prin decizie a președintelui ANRE.

Similar cu cele afirmate cu privire la procesul de acordare a autorizației de înființare, ANRE apreciază procesul de licențiere ca fiind clar și transparent, fără a restricționa în niciun fel accesul operatorilor economici. De asemenea, trebuie precizat că, în vederea digitalizării procesului, ANRE are în curs de implementare un portal și o platformă informatică care să ofere posibilitatea depunerii documentelor în format electronic.

Față de acest aspect trebuie precizat faptul că în urma analizei informațiilor colectate pe parcursul studiului a rezultat că operatorii economici interesați să investească în instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile nu ar întâmpina dificultăți în obținerea licenței de exploatare emise de ANRE.

Mai mult, așa cum rezultă din procedura de acordare a licenței de exploatare pentru capacități de producere din surse regenerabile de energie sau în cogenerare de înaltă eficiență, termenul de acordare a licenței este redus la 30 de zile față de 60 de zile pentru alte tipuri de capacități de energie.

Capitolul VI. Puncte de vedere privind posibila restricționare a accesului pe piață în cadrul procedurilor de autorizare de către autoritățile publice

6.1. Întreprinderi și asociații de întreprinderi

În vederea formării unei imagini cât mai clare a procesului de autorizare/avizare a investițiilor în capacități energetice din surse regenerabile, în cadrul studiului, au fost solicitate date și informații asociațiilor profesionale din domeniul energiei regenerabile, precum și membrilor acestora, după cum urmează: Organizația Patronală a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile (PATRES), care are în portofoliu 111 membri, din care 109 producători de energie din surse regenerabile de energie, cu o putere instalată reprezentând aproximativ 40% din totalul capacităților de energie regenerabilă instalate în România, Asociația Română pentru Energie Eoliană (RWEA), care are în portofoliu 41 de membri, reprezentanți ai întregului lanț valoric al energiei eoliene, care dețin 90% din puterea eoliană instalată din România și Asociația Industriei Fotovoltaice din România (RPIA), care are în portofoliu 17 membri, cei mai mari producători de energie fotovoltaică. Astfel, au fost vizați atât producătorii de energie din surse regenerabile, cât și alte întreprinderi care desfășoară activități legate de acest domeniu, implicate în cadrul procesului de autorizare/avizare a operatorilor economici care investesc în capacități de producere a energiei regenerabile (întreprinderi de consultanță, proiectare, dezvoltatori de astfel de proiecte, membre ale asociațiilor profesionale din domeniul energiei regenerabile). Prin urmare, luând în considerare reprezentativitatea entităților

chestionate, atât sub aspect numeric, cât și sub aspect valoric al energiei, se apreciază că informațiile furnizate sunt relevante, problemele semnalate reflectând starea pieței în ansamblu.

Informațiile solicitate vizau, pe lângă descrierea procedurilor de obținere a tuturor avizelor/licențelor necesare în vederea producerii de energie din surse regenerabile, identificarea problemelor cu care s-au confruntat în cadrul procedurilor derulate cu instituțiile implicate, de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul pe piață, precum și identificarea de eventuale propuneri de îmbunătățire a procedurilor existente, care să conducă la o simplificare și fluidizare a procesului, în vederea asigurării accesului facil pe piață.

În urma analizei informațiilor primite, s-a constatat că, de regulă, problemele întâmpinate au fost în cadrul procedurii de obținere a autorizației de construire, percepția cu privire la procedură fiind aceeași, o procedură complexă și anevoioasă (presupune parcurgerea mai multor etape, inclusiv evaluarea impactului investiției asupra mediului, precum și interacțiuni repetate cu numeroase instituții și autorități publice), de natură să îngreuneze accesul întreprinderilor pe piață. Mai mult, întreprinderile care au dezvoltat mai multe proiecte de energie regenerabilă, situate pe raza unor UAT-uri diferite, s-au confruntat și cu practica neunitară a UAT-urilor în ceea ce privește documentele solicitate, astfel că procesul s-a dovedit a fi și mai greoi. În acest context, întreprinderile chestionate în cadrul studiului apreciază că simplificarea și eficientizarea procesului de avizare/autorizare a proiectelor de noi instalații eoliene și fotovoltaice, în special în ceea ce privește autorizația de construire, este esențială pentru a sprijini accesul acestor operatori pe piață, și, mai mult, pentru a încuraja dezvoltatorii să își îndrepte atenția în această direcție.

Sintetizând informațiile transmise de întreprinderi, se poate observa că problemele întâmpinate de operatorii economici în cadrul procedurilor de autorizare de către autoritățile publice vizează aceleași aspecte, după cum urmează:

- ✓ *lipsa unui sistem centralizat de informații cu privire la elementele de identificare a terenurilor*

Investitorii în capacități de producere a energiei din surse regenerabile s-au confruntat în practică, la nivelul anumitor UAT-uri sau oficii de cadastru, cu lipsa planurilor parcelare, a planurilor cadastrale, respectiv a unui sistem centralizat al informațiilor cu privire la elementele de identificare a terenurilor. În aceste condiții, pentru terenurile respective, nu se pot încheia contracte de vânzare-cumpărare, suprafață sau uz și servitute cu proprietarii terenurilor, neputând fi dezvoltate astfel de proiecte pe terenurile în cauză.

- ✓ *imposibilitatea dezvoltării proiectelor pe terenuri mai mari de 50 ha*

Odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 254/2022*, obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile care sunt dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 ha, pot fi construite în extravilan, nemaifiind necesară introducerea terenului în intravilan. În acest context, dezvoltatorii de proiecte de producere a energiei electrice din surse regenerabile pe terenuri cu o suprafață mai mare de 50 de hectare s-au lovit în practică de refuzul reprezentanților MADR de a emite avizul privind clasa de calitate a terenului, necesar în procedura de aprobare a documentației de

urbanism (PUZ) pentru introducerea terenului din extravilan în intravilan (procedură derulată în conformitate cu prevederile art. 92¹ din *Legea nr. 18/1991* și ale *Ordinului MADR 1056/2018*).

✓ *condiție suplimentară la utilizarea pășunilor*

Prin modificările recente aduse *Legii nr. 18/1991*³⁸, o nouă categorie de terenuri agricole, pășunile, a fost inclusă în lista terenurilor extravilane pe care pot fi construite obiectivele de investiții specifice producerii de energie din surse regenerabile, cu condiția ca beneficiarul terenului să îmbunătățească o suprafață corespunzătoare de teren neproductiv pentru a menține suprafața totală de pășuni. Potrivit respondenților, în practică este greu de găsit teren neproductiv, astfel că prevederea în cauză îngreunează dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile pe acest tip de teren.

✓ *neclarități în cazul folosirii duale a terenurilor*

Odată cu modificarea *Legii nr. 18/1991*, prin *Legea nr. 254/2022* s-a introdus posibilitatea utilizării în sistem dual a terenurilor, atât pentru pășunatul animalelor și producerea de furaje, cât și pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile, investitorii semnaland însă neclarități cu privire la necesitatea scoaterii din circuitul agricol a zonelor ocupate definitiv (stații și puncte de transformare, căi de acces).

✓ *imposibilitatea dezvoltării de parcuri eoliene pe terenuri de categoria I și II*

Turbinele eoliene se amplasează în extravilan, întrucât normele de protecție și siguranță ale acestora prevăd o anumită distanță obligatorie față de zonele locuite. Potrivit prevederilor legale în vigoare, acestea pot fi dezvoltate în extravilan doar pe terenuri agricole categoria III, IV și V de calitate. Ținând cont de faptul că turbinele eoliene ocupă puțin spațiu, diametrul turnului de susținere este de sub 10 m, iar diametrul unei fundații nu depășește 40 m în subteran, investitorii apreciază ca restrictivă prevederea referitoare la dezvoltarea acestor capacități de producere a energiei regenerabile doar pe terenuri de categoria III, IV și V de calitate.

✓ *necesitatea aprobării unui nou PUZ*

Potrivit prevederilor legale în vigoare la momentul declanșării studiului, în situația în care proiectul de construire a parcurilor de energie regenerabilă deroga de la planurile urbanistice zonale sau generale existente ori acestea erau insuficient reglementate pentru acest tip de proiect, era necesară modificarea documentației urbanistice prin solicitarea aprobării unui nou PUZ.

Marea majoritate a proiectelor de construire a parcurilor de energie regenerabilă regăsindu-se în situația menționată anterior, se impunea modificarea documentației urbanistice prin solicitarea aprobării unui nou PUZ, procedură care implica obținerea de către investitor de avize și autorizații suplimentare, inclusiv o procedură de consultare a publicului cu privire la proiectul aflat în proces de autorizare, ceea ce conducea la obținerea cu întârziere a autorizației de construire (timpul estimat pentru obținerea avizelor necesare pentru modificarea PUZ fiind de 6-12 luni).

³⁸ art. 92, alin. 2;

Așa cum s-a precizat anterior, cu referire la acest aspect, trebuie precizat că, în prima parte a anului 2023, *Legea nr. 50/1991* a fost completată, astfel încât, în prezent, pentru obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, dezvoltate pe terenuri agricole din extravilan de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 hectare, precum și pe terenuri situate în intravilanul și extravilanul localităților, se emit autorizații de construire/desființare fără elaborarea, avizarea și aprobarea, în prealabil, a unei documentații de amenajare a teritoriului și/sau a unei documentații de urbanism³⁹.

✓ *necesitatea introducerii terenului în intravilan*

Având în vedere faptul că specificul unui proiect de energie regenerabilă impune amplasarea acestuia în zone din afara arealului urbanistic, potrivit legislației în vigoare la momentul declanșării studiului, investitorii se aflau de cele mai multe ori în ipostaza în care, ulterior dobândirii dreptului de proprietate asupra terenului sau constituirii unor drepturi de suprafață, erau nevoiți să parcurgă procedura scoaterii terenului din extravilan în vederea încadrării acestuia în categoria intravilan. Aceasta etapă era esențială, dat fiind faptul că legislația în vigoare permitea demararea activităților de construire doar pe terenurile încadrate în categoria intravilan.

Cu privire la acest aspect, trebuie precizat că, pe parcursul derulării studiului, legislația a fost modificată, în sensul că obiectivele de investiții specifice producerii de energie din surse regenerabile pot fi construite în extravilan, dacă acestea sunt dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maxim 50 hectare, nemaifiind necesară introducerea terenului în intravilan.

✓ *procedura de scoatere din circuitul agricol este greoaie și de durată*

Investitorii în capacități de producere a energiei din surse regenerabile au atras atenția autorității de concurență cu privire la modalitatea de derulare și durata procedurii de scoatere din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan, aceștia interacționând cu patru autorități diferite în vederea elaborării studiilor și obținerii avizelor necesare (OSPA, ANIF, DAJ și OCPI). Investitorii au mai arătat că durata acestei proceduri este de până la 120 zile lucrătoare, fără a lua în considerare termenele pentru pregătirea documentațiilor de specialitate necesare (studii pedologice de determinare a clasei pedologice a terenului și stabilirea taxei per mp, studii zone cu îmbunătățiri funciare – canale ANIF, planuri de situație și de încadrare a proiectului, memorii tehnice etc.) și presupune costuri excesive (raportat la mp), în condițiile în care investitorul nu are certitudinea autorizării capacității de producere a energiei electrice (scoaterea din circuitul agricol fiind o etapă preliminară aprobării documentațiilor de urbanism relevante – PUZ).

✓ *interacțiuni repetate cu multe autorități/instituții publice*

³⁹ *Legea nr. 21/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții*, publicată în Monitorul Oficial nr. 28/10.01.2023; *Legea nr. 166/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, precum și pentru completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții*, publicată în Monitorul Oficial nr. 498/07.06.2023;

În vederea aprobării PUZ, precum și pentru eliberarea autorizației de construire, autoritățile publice locale solicită o multitudine de avize și autorizații pe care întreprinderile trebuie să le obțină de la diverse instituții și autorități publice, iar avizele și autorizațiile obținute pentru PUZ, nu în toate situațiile, pot fi utilizate și la obținerea autorizației de construire.

- ✓ *durata mare de obținere a avizelor/acordurilor necesare emiterii autorizației de construire*

Potrivit precizărilor întreprinderilor, în practică, obținerea tuturor avizelor/acordurilor necesare pentru obținerea autorizației de construire a necesitat perioade lungi de timp, în special în ceea ce privește obținerea acordului de mediu. De asemenea, au fost evidențiate situații în care perioadele mari de timp au fost generate de nerespectarea de către avizatori a termenelor legale de emiterie a documentelor.

- ✓ *depunerea aceluiași documente*

În cadrul procesului de obținere a autorizației de construire, întreprinderile s-au confruntat cu necesitatea prezentării unor documente deja verificate către toate autoritățile de la care se solicită avize/autorizații.

- ✓ *cerințe excesive*

O altă situație întâlnită în practică vizează cerința unor primării privind obligația de alipire a parcelelor de teren pe care urmează a fi amplasată capacitatea de producere a energiei electrice, cu consecința refuzului de a emite un certificat de urbanism în lipsa acestei alipiri. Alipirea unor terenuri pe care se amplasează, spre exemplu turbine eoliene, care, în practică, nu sunt terenuri învecinate și, mai mult, sunt despărțite prin drumuri publice, canale de irigații etc., este în fapt (și în drept) imposibilă. Astfel de solicitări duc la imposibilitatea dezvoltării capacităților energetice pe terenurile UAT-urilor în cauză.

De asemenea, au fost identificate situații în care o instituție solicită depunerea documentației, inclusiv acte emise de alte instituții publice, în copie legalizată (forma autentică). În practică, un act emis de o altă autoritate publică are natura unui act administrativ asimilat formei autentice. Mai mult, documentele emise în formă electronică cu semnătură electronică calificată nu pot face obiectul autentificării (obținerea unei copii legalizate).

Totodată, au fost identificate situații în care anumite autorități și instituții publice nu acceptă documentele semnate cu semnătură electronică calificată, solicitând în continuare semnarea olografă a documentelor în cauză.

- ✓ *practica neunitară a autorităților publice locale*

Dintr-o cunoaștere precară a legislației, unele autorități cer prin certificatul de urbanism toate avizele menționate în formularul tip fără a fi, însă, necesar. Această cerință duce la îngreunarea procesului, în sensul că operatorul economic trebuie să obțină de la diverse autorități documente care, în fapt, atestă lipsa necesității obținerii acelor documente. Această practică contribuie la transformarea procedurii de autorizare într-un proces birocratic, de durată.

Mai mult, legislația în vigoare în materie de urbanism și autorizare construcții este aplicată neunitar de autoritățile administrației publice locale, fiind evidențiate situații în care certificatul

de urbanism eliberat de unele autorități publice locale este folosit, atât pentru PUZ, cât și pentru autorizația de construire, în timp ce în alte situații, se cere certificat de urbanism separat atât pentru PUZ, cât și pentru autorizația de construire.

✓ *lipsa de transparență la nivelul autorităților publice*

În cadrul procesului de autorizare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile, întreprinderile au constatat că accesul la informațiile referitoare la documentele necesare pentru obținerea diverselor avize/autorizații, prevăzute în acte normative diferite, este destul de dificil, prin prisma faptului că autoritățile nu publică pe site-ul instituției lista completă a documentelor necesare.

✓ *lipsa de digitalizare la nivelul autorităților publice*

Din practică s-a constatat că încă sunt situații în care se solicită depunerea în format fizic a documentației pentru obținerea diverselor avize/autorizații necesare pentru realizarea unui proiect de instalații regenerabile, nefiind acceptată comunicarea acestora prin poșta electronică sau online.

✓ *lipsa de know-how la nivelul autorităților publice*

În ceea ce privește procesul de obținere a autorizației de construire din perspectiva interacțiunii cu personalul autorităților publice, întreprinderile au apreciat că acesta nu este specializat pe probleme de urbanism, fapt ce conduce la întârzieri în emiterea actelor sau emiterea unor documente greșite.

Analiza efectuată în cadrul studiului a evidențiat că aspectele prezentate anterior îngreunează și întârzie obținerea autorizației de construire, fiind de natură să restricționeze accesul pe piață al operatorilor economici care investesc în capacități de producere a energiei din surse regenerabile.

6.2. Autoritățile administrației publice locale

În cadrul studiului au fost solicitate date și informații și autorităților administrației publice locale, prin intermediul consiliilor județene, care au vizat următoarele aspecte:

- durata procedurilor derulate cu operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, de la momentul solicitării certificatului de urbanism până la momentul eliberării autorizației de construire, indicând, pentru fiecare situație în parte, dacă a fost necesară modificarea PUZ;
- asigurarea transparenței prin publicarea pe site-ul instituției a tuturor informațiilor necesare în vederea obținerii autorizației de construire (documentele solicitate, termenele legale de răspuns etc.), precum și posibilitatea obținerii acestui document printr-o procedură on-line;
- punctul de vedere cu privire la cerințele, durata și complexitatea procedurilor derulate cu operatorii economici care investesc în instalații de energie din surse regenerabile, în vederea obținerii documentelor necesare, din perspectiva unei posibile restricționări a accesului pe piață al operatorilor economici;

- condițiile/criteriile care ar putea fi (i) eliminate din procedurile derulate cu operatorii economici care investesc în instalații de energie din surse regenerabile sau (ii) înlocuite cu alte cerințe, astfel încât să se asigure eficientizarea procesului, fără a fi afectat scopul urmărit;
- situațiile de natură să conducă la refuzul/întârzierea emiterii documentelor (certificat de urbanism/PUZ/autorizație de construire etc.);
- identificarea unor modalități concrete de punere în practică a recomandării Comisiei Europene⁴⁰ adresată statelor membre de a identifica zonele adecvate pentru proiectele în domeniul energiei regenerabile și de a pregăti planurile de amenajare pentru zonele respective.

Evaluarea informațiilor furnizate de reprezentanții consiliilor județene/locale a reliefat faptul că, în marea majoritate a cazurilor, autoritățile publice locale respectă termenele prevăzute de legislația în domeniu pentru emiterea documentelor, perioade lungi de timp fiind însă necesare operatorilor economici pentru pregătirea documentațiilor solicitate. De asemenea, unele autorități publice locale au precizat⁴¹ că, deși legislația actuală nu prevede condiții specifice de autorizare a instalațiilor pentru producerea energiei regenerabile, având în vedere interesul acordat acestor tipuri de investiții, solicitările din acest domeniu au fost tratate cu celeritate.

Cu privire la posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile la nivelul autorităților administrațiilor publice locale, majoritatea reprezentanților consiliilor județene/locale au apreciat că legislația referitoare la avizarea documentațiilor de urbanism și la obținerea autorizațiilor de construire nu conține prevederi restrictive, cerințele, durata și complexitatea procedurilor derulate fiind în concordanță cu prevederile legislative incidente în domeniu. Au fost însă și respondenți care au precizat că procedura pentru obținerea autorizației de construire este greoaie, durata obținerii acesteia este mare, precizând însă că procedura se aplică nediscriminatoriu tuturor solicitanților, indiferent dacă sunt producători de energie sau nu⁴².

În ceea ce privește accesul la informații, reprezentanții consiliilor județene/locale au precizat că întreprinderile interesate de obținerea certificatelor de urbanism, a PUZ-urilor și a autorizațiilor de construire se pot informa de pe site-urile autorităților publice locale cu privire la documentele necesare și formularele tip solicitate. În plus, la unele autorități publice locale, documentele pot fi depuse on-line, atât pentru obținerea certificatelor de urbanism⁴³, cât și pentru documentațiile de urbanism⁴⁴.

Referitor la dificultățile întâmpinate de autoritățile publice locale în cadrul procedurilor derulate cu operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei

⁴⁰ *Recomandarea Comisiei din data de 18.05.2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică;*

⁴¹ Consiliul Județean Mehedinți, Consiliul Județean Ialomița;

⁴² Consiliul Județean Mehedinți, Consiliul Județean Galați;

⁴³ Consiliul Județean Cluj, Consiliul Județean Teleorman;

⁴⁴ Consiliul Județean Sibiu, Consiliul Județean Bacău, Consiliul Județean Olt, Consiliul Județean Bihor, Consiliul Județean Constanța;

regenerabile, trebuie menționat că o parte dintre respondenți au afirmat că nu au întâmpinat probleme, în timp ce alții au precizat că principala problemă cu care s-au confruntat a fost reprezentată de dosarele incomplete depuse.

Conform informațiilor obținute în cadrul studiului, întârzierea emiterii autorizației de construire a fost cauzată de:

- depunerea unor dosare incomplete;
- depunerea unor dosare care conțin avize nefavorabile;
- depunerea unor dosare care conțin avize cu valabilitatea expirată;
- situația juridică incertă a terenurilor pe care urma să se realizeze obiectivul de investiție;
- întârzierea răspunsurilor la solicitările de clarificări și a avizelor necesare emiterii acestor documentații;
- obținerea greoaie a avizului de mediu;
- durata mare de obținere a avizelor necesare emiterii autorizației de construire;
- necesitatea elaborării PUZ.

În cazul prezentării unui dosar incomplet, autoritățile publice locale, fie resping dosarul, solicitând prezentarea tuturor documentelor, fie solicită completarea acestuia. În orice situație, termenul de emiterie a actului administrativ se prelungește în funcție de completarea dosarului.

Cu privire la situațiile în care o autoritate publică locală poate refuza emiteria actului administrativ solicitat, respondenții au precizat că printre acestea se regăsesc situațiile în care o instituție avizatoare emite aviz nefavorabil, există incompatibilități funcționale, servituți urbanistice sau terenul pe care se dorește realizarea investiției este în litigiu sau face obiectul unei investiții de utilitate publică.

Față de condițiile/criteriile care ar putea fi (i)eliminate din procedurile derulate de autoritățile publice locale cu întreprinderile care investesc în instalațiile regenerabile sau (ii)înlocuite cu alte cerințe, astfel încât să se asigure eficientizarea procesului, fără a fi afectat scopul urmărit, propunerile autorităților administrației publice locale au vizat, în principal, următoarele:

- introducerea unui articol în *Legea nr.50/1991* prin care să fie permisă autorizarea construcțiilor din domeniul energiei regenerabile în extravilan, fără a fi necesară existența unor documentații de urbanism și amenajarea teritoriului aprobate, ci doar cu respectarea anumitor norme tehnice în domeniu⁴⁵;
- modificarea actelor normative incidente pentru unificarea, simplificarea și eficientizarea tuturor procedurilor administrative din cadrul procesului de autorizare a construcțiilor pentru toți solicitanții și instituțiile implicate, cu asigurarea dezvoltării urbanistice a localităților și utilizarea coerentă a terenurilor construibile și a celor fertile⁴⁶;
- stabilirea avizelor obligatorii pentru acest tip de investiții⁴⁷;

⁴⁵ Consiliul Județean Mehedinți, Consiliul Județean Arad, Consiliul Județean Vâlcea, Consiliul Județean Gorj, Consiliul Județean Teleorman;

⁴⁶ Consiliul Județean Argeș, Consiliul Județean Sălaj;

⁴⁷ Consiliul Județean Arad;

- modificarea legislației de mediu în vederea simplificării procedurii de emitere a avizelor pentru obiectivele de investiții în domeniul energiei regenerabile⁴⁸;
- crearea unei hărți a terenurilor degradate, neproductive sau slab productive, adecvate acestui tip de investiții⁴⁹.

Reprezentanții unor autorități publice locale⁵⁰ au subliniat faptul că, prin recente modificări legislative care permit operatorilor economici care investesc în instalații de producere a energiei din surse regenerabile să dezvolte aceste proiecte pe anumite categorii de terenuri agricole care au o suprafață mai mică de 50 ha, situate în extravilan, fără a mai fi necesar introducerea acestora în intravilan⁵¹, s-a produs o simplificare a procedurilor de autorizare pentru acest tip de proiecte. Cu toate acestea, această modificare legislativă nu a condus implicit și la eliminarea obligației de elaborare a unei documentații de urbanism pentru acest tip de investiții (PUZ), în situația în care nu se încadrează în prevederile de urbanism aprobate afectând o zonă reglementată prin documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism aprobate.

Cu privire la necesitatea elaborării PUZ în situația arătată mai sus, opiniile au fost diferite, în sensul că au fost autorități publice locale care au apreciat că, în scopul simplificării procedurii de autorizare a obiectivelor de investiții în domeniul energiei regenerabile, ar trebui eliminată obligația de modificare a PUZ (Consiliul Județean Vrancea solicitând chiar MDLPA să modifice *Legea nr. 50/1991*, în sensul exceptării acestor tipuri de investiții de la elaborarea documentațiilor de urbanism), dar au fost și autorități publice care au considerat că este nevoie de o analiză de necesitate și oportunitate, la nivelul fiecărei autorități publice locale, în ceea ce privește gestionarea utilizării terenurilor în funcție de nevoile colectivităților locale și cu respectarea principiului dezvoltării durabile, ținând cont de faptul că terenul reprezintă o resursă limitată⁵².

Această situație a fost remediată prin eliminarea obligației elaborării PUZ prin prevederile *Legii nr. 21/2023 și Legii nr. 166/2023*.

La întrebarea referitoare la modalitățile concrete de punere în practică a recomandării Comisiei Europene privind identificarea de către statele membre a zonelor adecvate pentru proiectele în domeniul energiei regenerabile și pregătirea planurilor de amenajare pentru zonele respective, în general, soluțiile identificate de consiliile județene au vizat următoarele aspecte:

- includerea în planul național de amenajare a teritoriului a unor secțiuni speciale pentru domeniul energiei regenerabile⁵³;
- elaborarea unei legislații care să reglementeze construirea parcurilor fotovoltaice și eoliene prin care să se stabilească condițiile de amplasament⁵⁴;

⁴⁸ Consiliul Județean Caraș-Severin, Consiliul Județean Vâlcea;

⁴⁹ Primăria Orașului Urziceni;

⁵⁰ Consiliul Județean Argeș, Consiliul Județean Alba;

⁵¹ art. 92 alin. (2) lit. j) din *Legea nr.18/1991*;

⁵² Consiliul Județean Iași;

⁵³ Consiliul Județean Mehedinți, Consiliul Județean Suceava, Consiliul Județean Vâlcea;

⁵⁴ Primăria orașului Urziceni prin adresa nr.21186/26.10.2022, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 16292/07.11.2022;

- stabilirea prin documentații de amenajare a teritoriului și urbanism, pe baza unor studii de fundamentare, a zonelor optime pentru amplasarea infrastructurii de producere a energiei regenerabile⁵⁵.

În concluzie, deși autoritățile publice locale au declarat că procedura de obținere a autorizației de construire nu restricționează accesul pe piață al operatorilor economici, fiind aplicată în mod nediscriminatoriu, ținând cont de faptul că procedura este extrem de greoaie, ceea ce conduce la o durată mare de obținere a autorizației de construire, se conturează ideea necesității unei actualizări a legislației incidente, precum și a planurilor de amenajare a teritoriului, în scopul identificării zonelor adecvate pentru realizarea acestor tipuri de proiecte, astfel încât să se asigure un acces cât mai facil al întreprinderilor care investesc în proiecte în domeniul energiei regenerabile.

6.3. Alte entități implicate în procesul de autorizare

În cadrul studiului au fost solicitate date și informații și entităților (autorități publice/instituții publice/persoane juridice) cu care interacționează investitorii în capacități de producere a energiei regenerabile în vederea obținerii avizelor și acordurilor solicitate de autoritățile administrației publice locale prin certificatul de urbanism⁵⁶, precum și ANRE, instituție care emite autorizația de înființare și licența de exploatare, precum:

- durata procedurilor derulate cu operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, de la momentul solicitării avizului/acordului sau oricărui alt tip de document necesar în procesul de autorizare până la momentul eliberării acestuia, indicând, pentru fiecare situație în parte, dacă este cazul, motivul întârzierii;
- asigurarea accesului la informații prin publicarea pe site-ul instituției a tuturor informațiilor necesare în vederea obținerii avizului/acordului sau oricărui alt tip de document necesar în procesul de autorizare (documentele solicitate, termenele legale de răspuns etc.), precum și posibilitatea obținerii acestui document printr-o procedură on-line;
- punctul de vedere cu privire la cerințele, durata și complexitatea procedurilor derulate cu operatorii economici care investesc în instalații de energie din surse regenerabile, în vederea obținerii documentelor necesare, din perspectiva unei posibile restricționări a accesului pe piață al operatorilor economici;
- condiții/criterii care ar putea fi (i) eliminate din procedurile derulate cu operatorii economici care investesc în instalații de energie din surse regenerabile sau (ii) înlocuite cu

⁵⁵ Consiliul Județean Sibiu, Consiliul Județean Sălaj, Consiliul Județean Arad, Consiliul Județean Covasna, Consiliul Județean Teleorman, Consiliul Județean Vâlcea, Consiliul Județean Botoșani, Consiliul Județean Galați, Consiliul Județean Olt, Consiliul Județean Bihor, Consiliul Județean Constanța, Consiliul Județean Ialomița;

⁵⁶ Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații, Ministerul Apărării Naționale, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Poliția de Frontieră, Agenția Națională Apele Române, Agenția Națională pentru Arii Protejate, Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Ministerul Sănătății – DSP-uri, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA;

alte cerințe, astfel încât să se asigure eficientizarea procesului, fără a fi afectat scopul urmărit;

- situațiile de natură să conducă la refuzul/întârzierea emiterii documentelor respective.

Evaluarea informațiilor furnizate de reprezentanții entităților chestionate a reliefat faptul că fiecare entitate avizatoare are propria procedură de avizare, care detaliază documentele și condițiile specifice necesare pentru emiterea avizelor/acordurilor, în concordanță cu legislația care îi reglementează activitatea. Procedura în cauză se aplică pentru toate solicitările, indiferent dacă acestea provin de la persoane fizice sau juridice și indiferent de natura investiției. Așadar, nu există proceduri, criterii sau termene care să fie aplicabile doar documentațiilor ce privesc investițiile în capacități de producere a energiei din surse regenerabile.

Analizând procedurile derulate de entitățile chestionate, s-a constatat că sunt entități care solicită un extras din documentele aflate în posesia solicitantului, fără a condiționa emiterea avizului/acordului de alte documente emise de alte entități, eliberând avizul în urma analizei documentelor solicitate, astfel că procedurile derulate de entitățile respective sunt relativ simple și se derulează repede. Sunt însă și entități care, în anumite situații, derulează proceduri complexe, care implică vizite în teren, consultarea publicului, solicită și alte documente pe lângă cele aflate în posesia solicitantului, documente întocmite special pentru emiterea avizului/acordului respectiv (diferite studii/rapoarte), precum și documente emise de alte entități, aspecte care conduc la proceduri mai lungi de obținere a respectivelor avize/acorduri (APM, DAJ).

Evaluarea informațiilor primite în cadrul studiului a reliefat că entitățile chestionate, în marea majoritate a cazurilor, pentru perioada analizată, au emis avize/acorduri favorabile, respectând termenele prevăzute de legislația în domeniu pentru emiterea acestora.

Conform informațiilor obținute în cadrul studiului, întârzierea emiterii documentului solicitat a fost cauzată de:

- depunerea unor dosare incomplete;
- necesitatea modificării documentației conform cerințelor entității respective;
- necesitatea realizării de studii/rapoarte;
- necesitatea consultării publicului și formulării de răspunsuri la comentariile publicului;
- număr mare de cereri raportat la personalul existent.

În cazul prezentării unui dosar incomplet, entitățile implicate solicită completarea acestuia, termenul de emiterie a actului administrativ prelungindu-se în funcție de completarea dosarului.

Cu privire la situațiile în care o entitate poate refuza emiterea actului administrativ solicitat, respondenții au precizat că printre acestea se regăsesc situațiile în care există incompatibilități funcționale, proiectele fiind amplasate în zone cu restricții de construire stabilite prin legislațiile specifice.

Analiza efectuată în cadrul studiului a reliefat că întreprinderile interesate de obținerea avizelor, acordurilor sau altor documente solicitate prin certificatul de urbanism se pot informa de pe site-urile entităților respective sau de pe platforma edirect.e-guvernare.ro cu privire la

documentele necesare și formularele tip solicitate. De asemenea, instituțiile chestionate dețin sau sunt în curs de implementare de sisteme informatice care să facă posibilă obținerea avizelor prin proceduri on-line.

Cu privire la posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile la nivelul entităților chestionate, acestea au apreciat că legislația specifică nu conține prevederi restrictive, cerințele, durata și complexitatea procedurilor derulate aplicându-se nediscriminatoriu tuturor solicitanților, indiferent dacă sunt producători de energie sau nu.

Referitor la dificultățile întâmpinate de entitățile chestionate în cadrul procedurilor derulate cu operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei regenerabile, trebuie menționat că o parte dintre respondenți au afirmat că nu au întâmpinat probleme, în timp ce alții au precizat că principala problemă cu care s-au confruntat a fost reprezentată de dosarele incomplete depuse.

În ceea ce privește condițiile/criteriile care ar putea fi (i)eliminate din procedurile derulate de autoritățile publice locale cu întreprinderile care investesc în instalațiile regenerabile sau (ii)înlocuite cu alte cerințe, astfel încât să se asigure eficientizarea procesului, fără a fi afectat scopul urmărit, entitățile chestionate au menționat demersurile întreprinse pentru implementarea unor sisteme informatice care să facă posibilă obținerea avizelor prin proceduri on-line, precum și pentru creșterea vizibilității informațiilor existente pe site-urile proprii, referitoare la documentele necesare și procedura ce trebuie parcursă pentru obținerea avizelor/acordurilor respective.

Entitățile chestionate au declarat că procedurile derulate în vederea obținerii avizelor/acordurilor solicitate prin certificatul de urbanism nu restricționează accesul pe piață al operatorilor economici, fiind aplicate în mod nediscriminatoriu. Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că entităților avizatoare fiind stabilite pentru fiecare investiție în parte, în funcție de particularitățile zonei în care se află terenul pe care se dorește realizarea investiției, numărul acestora influențează atât complexitatea, cât și durata anumitor proceduri. Acest fapt este de natură să susțină necesitatea identificării zonelor adecvate pentru realizarea acestor tipuri de proiecte, astfel încât să se evite zonele cu restricții (arii naturale protejate, situri arheologice), care implică proceduri complexe și de durată.

Referitor la procedura derulată de ANRE în vederea obținerii autorizației de înființare, din informațiile furnizate de autoritate, a rezultat faptul că aproximativ 70% din totalul cererilor pentru autorizații de înființare, primite în ultimii 2 ani, a vizat capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile, acestea fiind eliberate, în medie, în termen de 18 zile de la data depunerii documentației complete, neexistând cazuri de refuz de acordare a autorizației. Mai mult, ANRE a ținut să precizeze că, în contextul înțelegerii importanței dezvoltării de noi capacități de producere a energiei regenerabile, termenele legale au fost reduse la jumătate în cazul solicitărilor ce privesc capacități din surse regenerabile de energie (30 de zile față de 60 de zile pentru alte tipuri de capacități de energie).

Totodată, ANRE apreciază procesul de acordare a autorizațiilor de înființare ca fiind clar și transparent, fără a restricționa în niciun fel accesul operatorilor economici. În plus, autoritatea

a precizat că, în vederea digitalizării procesului, are în curs de implementare, un portal și o platformă informatică care să ofere posibilitatea depunerii documentelor în format electronic.

6.4. Instituții publice centrale cu rol de reglementare

Autoritatea de concurență a comunicat aspectele semnalate de către întreprinderile și asociațiile de întreprinderi și de consiliile județene/locale, de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul pe piață al întreprinderilor care doresc să investească în capacități de producere a energiei regenerabile, precum și propunerile de îmbunătățire a procedurilor existente, care să conducă la o simplificare și fluidizare a procesului, în vederea asigurării accesului facil pe piață, atât Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLP), instituție cu rol de reglementare în domeniul urbanismului și construcțiilor, precum și Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), instituție cu rol de reglementare în stabilirea politicii agricole, în vederea transmiterii de puncte de vedere. Totodată, a fost solicitat un punct de vedere și Ministerului Energiei, instituție responsabilă cu implementarea jalonului PNRR care vizează simplificarea procedurilor de acordare a licențelor și autorizațiilor pentru investițiile în energie regenerabilă.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA)

Privitor la aspectele comunicate, reprezentanții MDLPA au subliniat importanța relaționării oricărei investiții (inclusiv a celor care vizează capacitățile de producere a energiei din surse regenerabile) cu contextul în care aceasta este amplasată, din punct de vedere al funcționalității, al relației cu rețeaua de căi de comunicații, al respectării unor distanțe de siguranță, al mediului, al dezvoltării unor rețele tehnico-edilitare, al respectării unor cerințe legate de patrimoniul construit, inclusiv arheologic etc.

Astfel, în practică, se ajunge fie la situația în care o investiție este corect relaționată cu cadrul existent, aprobat prin intermediul Planului urbanistic general (PUG), existând suficiente informații astfel încât să se poată autoriza, fie la situația în care investiția nu respectă reglementările aprobate în vigoare, fiind necesară detalierea sau modificarea reglementărilor existente și realizarea unui plan urbanistic zonal (PUZ).

Potriviți precizărilor reprezentanților MDLPA, vechimea planurilor urbanistice și insuficiența reglementărilor, precum și lipsa de capacitate la nivel local (funcționari care nu au studiile de specialitate necesare) au făcut ca, în practică, în aproape toate situațiile să se solicite PUZ pentru amplasarea capacităților de producere a energiei din surse regenerabile, fapt care, în mod evident, a mărit perioada de obținere a autorizației de construire.

În acest context, s-a atras atenția asupra modificărilor succesive și necorelate aduse *Legii nr. 50/1991* și *Legii nr. 18/1991*, în încercarea de a soluționa (punctual, dar necorelat) o serie de aspecte întâlnite în practică. Modificările respective nu au fost sustenabile, nefiind sistemice, ci doar au încercat să elimine din etape, fără să se analizeze nici corectitudinea, nici impactul lor asupra dezvoltării durabile și echilibrate.

Totodată, trebuie precizat că, încă de la momentul declanșării studiului, MDLPA lucra la elaborarea *Proiectului de Cod*, document care, conform obligațiilor asumate prin PNRR, va corela, simplifica și codifica într-un singur act normativ cel puțin 10 acte normative din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Astfel, legislația care

guvernează planificarea urbană și teritorială și autorizarea executării lucrărilor de construcții, în vigoare la momentul declanșării studiului, se va modifica odată cu intrarea în vigoare a acestui act normativ.

În acest context, s-a apreciat ca fiind oportun ca problemele legate de fluidizarea procesului de autorizare a capacităților de producere a energiei regenerabile să fie avute în vedere în cadrul acestei modificări de legislație. Astfel, pe parcursul derulării studiului, s-a menținut un dialog constant cu reprezentanții MDLPA, fiind analizate riscurile și beneficiile asociate diverselor propunerilor formulate de reprezentanții industriei sau autoritățile administrației publice locale, de îmbunătățire a procedurilor existente, care să conducă la o simplificare și fluidizare a procesului, în vederea asigurării accesului facil pe piață.

Este necesar să se precizeze că MDLPA a transmis Consiliului Concurenței *Proiectul de Cod*, solicitând emiterea unui punct de vedere⁵⁷, prin raportare la legislația în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Autoritatea de concurență a analizat proiectul de act normativ prin prisma regulilor de concurență și ajutor de stat, precum și prin raportare la analiza efectuată în cadrul studiului, cu privire la posibile restricționări ale accesului pe piață al operatorilor economici care investesc în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, și, prin adresa nr. 17751/22.12.2022, a transmis ministerului o serie de recomandări.

Raportat la problemele identificate de întreprinderi și asociațiile de întreprinderi, precum și cele rezultate din practica consiliilor județene/locale, de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul pe piață al întreprinderilor care doresc să investească în capacități de producere a energiei regenerabile, *Proiectul de Cod* aduce următoarele modificări:

- ✓ *identificarea zonelor adecvate pentru proiecte în domeniul energiei regenerabile*

În cuprinsul *Părții II - Prevederi și reguli aplicabile pe întregul teritoriu al României, Titlului I - Dispoziții privind zonificarea, capitolului II - Stabilirea și reglementarea teritoriului intravilan și extravilan* din *Proiectul de Cod* este precizat că teritoriul extravilan se reglementează prin planul urbanistic general (PUG), fiind împărțit pe diferite zone, inclusiv zone pentru energie regenerabilă, astfel că, în cuprinsul acestui plan, vor fi identificate zonele adecvate pentru proiectele de energie regenerabilă.

- ✓ *actualizarea Planurilor urbanistice generale (PUG-uri)*

Conform prevederilor din *Proiectul de Cod*, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a actului normativ, autoritățile administrației publice locale trebuie să aprobe actualizarea PUG-urilor mai vechi de 5 ani calculați de la data intrării în vigoare a actului normativ, ceea ce va conduce la posibilitatea identificării zonelor adecvate producerii de energie regenerabilă în cuprinsul variantei actualizate a PUG-urilor. De asemenea, potrivit *Proiectului de Cod*, acestea vor fi încărcate într-o platforma online (*Geo-portalul național de urbanism*), astfel încât vor fi accesibile oricărei persoane interesate.

⁵⁷ adresa nr. 136814/05.12.2022, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 17751/06.12.2022;

Cu referire la acest aspect, trebuie precizat că *Proiectul de Cod* aprobat de Guvern, în prezent, aflat în procedură de aprobare parlamentară, prevede că vor fi actualizate PUG-urile mai vechi de 7 ani, calculați de la data intrării în vigoare a actului normativ (art. 581).

✓ *eliminarea obligației de modificare a Planurilor urbanistice zonale (PUZ-uri)*

În cuprinsul *Părții II - Prevederi și reguli aplicabile pe întregul teritoriu al României, Titlului I - Dispoziții privind zonificarea, capitolului II - Stabilirea și reglementarea teritoriului intravilan și extravilan din Proiectul de Cod* este precizat că pe terenurile aflate în extravilanul unităților administrativ-teritoriale pot fi realizate construcții conform prevederilor *Legii nr. 18/1991*, fie în baza prevederilor planurilor de amenajarea teritoriului sau a planurilor urbanistice generale, în situația în care există suficiente informații pentru autorizarea directă, fie în baza unui proiect urbanistic de detaliu, care analizează în cadrul procedurii de autorizare a construirii, modul în care noua investiție se integrează și funcționează în ansamblul unității administrativ - teritoriale. Astfel, dispare obligația de modificare a PUZ.

Cu referire la acest aspect, trebuie precizat că, în prima parte a anului 2023⁵⁸, a fost completat și art. 11¹ din *Legea nr. 50/1991*, astfel încât, pentru obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 hectare, precum și pe terenuri situate în intravilanul și extravilanul localităților, se emit autorizații de construire/desființare fără elaborarea, avizarea și aprobarea, în prealabil, a unei documentații de amenajare a teritoriului și/sau a unei documentații de urbanism.

✓ *digitalizarea procedurilor (Ghișeul unic național de autorizare a construcțiilor)*

Conform prevederilor din *Proiectul de Cod*, la nivelul ministerului responsabil în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor se constituie o platformă digitală - *Platforma națională de planificare urbană și teritorială și autorizare a construirii*, care asigură integrarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și a documentațiilor de urbanism aprobate la nivelul autorităților administrației publice locale, formată din *Geo-portalul național de urbanism și Ghișeul unic național de autorizare a construcțiilor*.

Geo-portalul național de urbanism este o platformă online, ce cuprinde toate planurile de amenajare a teritoriului și documentațiile de urbanism, legal aprobate, la nivelul autorităților administrației publice, necesare în procesul de planificare teritorială, reglementare urbanistică și autorizare a lucrărilor de construcții, astfel că orice persoană interesată va putea consulta direct, online, pe diferite straturi tematice, planurile de amenajare a teritoriului și a celor de urbanism în vigoare și va putea descărca date spațiale despre servituțile de utilitate publică, zonificările funcționale și reglementări urbanistice.

Mai mult, *Proiectul de Cod* prevede că autoritățile administrației publice centrale, agențiile naționale și alte entități care au atribuții în stabilirea de zone de siguranță și de protecție, precum

⁵⁸ *Legea nr. 21/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții*, publicată în Monitorul Oficial nr. 28/10.01.2023; *Legea nr. 166/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, precum și pentru completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții*, publicată în Monitorul Oficial nr. 498/07.06.2023;

zone de protecție sanitară, zone de protecție a drumurilor, zone de protecție a aeroporturilor, zone de protecție a infrastructurii feroviare și altele asemenea, ce instituie servituți de utilitate publică, au obligația să elaboreze în format GIS planurile cu limitele respectivelor zone, pentru a fi publicate în *Geo-portalul național de urbanism*. De asemenea, deținătorii/administratorii de rețele tehnico-edilitare, supra și/sau subterane, au obligația să publice în *Geo-portalul național de urbanism* traseele și localizarea acestora.

În acest context, orice persoană interesată va avea acces la planurile elaborate în format GIS cu zonele de protecție și siguranță stabilite de entitățile cu atribuții în acest sens.

Ghișeul unic național, din cadrul *Platformei naționale de planificare urbană și teritorială și autorizare a construirii*, este platforma digitală de interes public național de intermediere a relației dintre solicitanți și autoritățile administrației publice competente, de prelucrare administrativă a cererilor privind eliberarea actelor având ca obiect informarea cu privire la documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism și a cererilor aferente autorizării lucrărilor de construcții.

- ✓ *posibilitatea obținerii avizelor din certificatul de urbanism în cadrul Comisiei de acord unic*

Potrivit prevederilor din *Proiectul de Cod*, autoritățile administrației publice de la nivel județean, de la nivelul municipiilor reședință de județ, precum și de la nivelul sectoarelor municipiului București au obligația organizării în cadrul structurilor de specialitate, conduse de către arhitectul-șef, a *Comisiei de acord unic*. Pentru celelalte autorități ale administrației publice locale, organizarea *Comisiei de acord unic* este opțională, dar în situația în care aceasta nu a fost constituită, atribuțiile acesteia sunt îndeplinite de către *Comisia de acord unic* de la nivelul consiliului județean.

Comisia de acord unic va fi compusă din:

- specialiștii provenind din structura proprie a aparatului administrației publice locale, care asigură și secretariatul comisiei;
- reprezentanții delegați ai tuturor societăților care administrează și/sau furnizează utilitățile urbane-avizatori;
- reprezentanții împuterniciți ai serviciilor publice deconcentrate ale administrației publice centrale în domeniile prevenirii și stingerii incendiilor, apărării civile și protecției sănătății populației, prevăzute de lege;
- reprezentanții altor instituții emitente de avize și acorduri relevante, după caz.

Proiectul de Cod prevede că organizarea și funcționarea *Comisiei de acord unic*, precum și cooperarea/colaborarea acesteia cu emitenții avizelor și acordurilor necesare emiterii autorizației de construire, se stabilesc prin regulamente de organizare și funcționare aprobate de către autoritățile administrației publice locale și pe bază de protocoale încheiate între autoritățile administrației publice locale și emitenții de avize și acorduri.

Comisia de acord unic va avea următoarele atribuții:

- primește, prin intermediul ghișeului unic, documentațiile pentru avizare specifice avizelor ce se obțin prin *Comisia de acord unic*, depuse în format digital de către solicitantul autorizației;
- analizează documentațiile în conformitate cu legislația specifică în vederea emiterii avizelor/acordurilor;
- în situațiile în care emitenții de avize/acorduri consideră necesare completări sau modificări ale documentației, *Comisia de acord unic* analizează solicitările în cauză și modul în care acestea influențează condițiile tehnice impuse prin alte avize și conduc la modificarea soluției, comunicând aceste aspecte atât solicitantului, cât și avizatorilor afectați;
- emite acordul unic, după achitarea taxelor aferente, stabilite de emitenții de avize și acorduri.

Cu privire la obținerea avizelor în cadrul *Comisiei de acord unic*, *Proiectul de Cod* prevede că o parte din avizele și acordurile prevăzute de Certificatul de urbanism pot fi obținute în cadrul *Comisiei de acord unic*, în situația în care solicitantul autorizației a optat pentru obținerea avizelor și acordurilor prin intermediul *Comisiei de acord unic*.

Cu referire la acest aspect, trebuie precizat că, prin punctul de vedere⁵⁹ transmis de autoritatea de concurență ministerului, s-a apreciat că extinderea componentei *Comisiei de acord unic* la toate instituțiile/operatorii economici abilitate/abilitați prin lege să emită avize/acorduri necesare în procesul de autorizare ar contribui la atingerea obiectivului de simplificare a procedurii de autorizare a operatorilor economici. Astfel, obținerea tuturor avizelor și acordurilor de la instituțiile/operatorii economici abilitate/abilitați prin lege să emită avize/acorduri necesare în procesul de autorizare, solicitate prin certificatul de urbanism, s-ar realiza în cadrul *Comisiei de acord unic*, aspect care ar contribui la fluidizarea procedurii de obținere a autorizației de construire.

Proiectul de Cod aprobat de Guvern, în prezent aflat în procedură de aprobare parlamentară, extinde numărul avizelor și acordurilor exceptate de la *Comisia de acord unic*. Astfel, dacă inițial era exceptat acordul de mediu/avizul Natura 2000 emise de autoritatea competentă pentru protecția mediului, precum și avizul emis de Ministerul Culturii/serviciile publice deconcentrate ale acestuia, în *Proiectul de Cod* aprobat de Guvern a fost adăugat și avizul de gospodărire a apelor emis de autoritatea competentă de gospodărire a apelor. Aceste modificări au survenit ca urmare a punctelor de vedere primite de MLPDA de la instituțiile respective în cadrul procesului de avizare legislativă.

✓ *asigurarea transparenței cu privire la documentele solicitate de instituții avizatoare*

Proiectul de Cod prevede și o serie de obligații ale instituțiilor/operatorilor economici abilitate/abilitați prin lege să emită avizele/acordurile necesare în procesul de autorizare, pentru scopul prezentului studiu, fiind relevant că acestea trebuie să stabilească conținutul-cadru al documentațiilor specifice necesare pentru emiteria avizelor/acordurilor, lista altor documente și condiții specifice necesare, precum și modul de calcul final al taxelor/tarifelor pentru avizele/acordurile emise, pe care trebuie să le pună la dispoziția publicului și autorităților

⁵⁹ adresa Consiliului Concurenței nr. RG 17751/22.12.2022;

administrației publice competente, prin publicare pe pagina proprie de internet și prin afișare la sediu.

✓ *identificarea instituțiilor avizatoare*

În cuprinsul *Anexei 6 - Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi* din *Proiectul de Cod* sunt precizate, pentru fiecare categorie de construcție, instituțiile avizatoare, tipul de document emis și conținutul dosarului solicitat de fiecare instituție.

Cu referire la acest aspect, trebuie precizat că, prin punctul de vedere⁶⁰ transmis de autoritatea de concurență ministerului, aceasta a apreciat ca fiind necesară detalierea informațiilor cuprinse în *Anexa 6 – Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi*, astfel încât să poată fi identificată cu ușurință categoria de construcții în cadrul căreia se regăsesc parcurile fotovoltaice și eoliene și, pe cale de consecință, avizele și documente necesare pentru obținerea autorizației de construire, aspect de natură să contribuie la atingerea obiectivului de simplificare a procedurii de autorizare a operatorilor economici.

Cu referire la acest aspect, trebuie precizat că în cadrul *Proiectului de Cod* aprobat de Guvern, în prezent aflat în procedură de aprobare parlamentară, nu se mai regăsește *Anexa nr. 6 - Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi*, în cadrul căreia erau precizate, pentru fiecare categorie de construcție, instituțiile avizatoare, tipul de document emis și conținutul dosarului solicitat de fiecare instituție, aspect de natură să contribuie la atingerea obiectivului de simplificare a procesului de autorizare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile.

Potrivit precizărilor MLPDA, *Anexa nr. 6 - Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi* a fost eliminată, urmând a fi promovată prin legislația secundară (ordin de ministru).

În considerarea tuturor aspectelor menționate anterior, se poate remarca că o parte din problemele identificate pe parcursul studiului, legate de obținerea autorizației de construire, de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul pe piață al întreprinderilor care doresc să investească în capacități de producere a energiei regenerabile, se vor soluționa odată cu intrarea în vigoare a acestui act normativ, ceea ce va conduce la o simplificare a procesului de obținere a autorizației de construire, de către operatorii economici care investesc în instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)

Privitor la aspectele comunicate, reprezentanții MADR au subliniat următoarele:

✓ *cu privire la condiția impusă pentru utilizarea pășunilor*

Așa cum s-a prezentat anterior, prin modificările recente aduse *Legii nr. 18/1991*, o nouă categorie de terenuri agricole, pășunile, a fost inclusă în lista terenurilor extravilane pe care pot fi construite obiectivele de investiții specifice producerii de energie din surse regenerabile, sub rezerva ca beneficiarul terenului să îmbunătățească o suprafață corespunzătoare de teren neproductiv pentru a menține suprafața totală de pajiști.

⁶⁰ adresa Consiliului Concurenței nr. RG 17751/22.12.2022;

În legătură cu condiția menționată în paragraful anterior, respectiv de îmbunătățire a unei suprafețe corespunzătoare de teren neproductiv, MADR a invocat dispozițiile legislației europene incidente în domeniu, potrivit cărora România are obligația menținerii suprafeței totale ocupate cu pajiști în România la data de 1 ianuarie 2007, precum și prevederile legislației naționale cu privire la obligația de recuperare a suprafețelor de pajiște, până la data stabilită în actul prin care a fost aprobată scoaterea definitivă din circuitul agricol a acestor suprafețe, raportat la necesitatea realizării unor producții agricole viabile, în contextul asigurării securității alimentare la nivel național. În opinia MADR, recuperarea anticipată a suprafețelor de pajiște, până la data stabilită în actul prin care a fost aprobată scoaterea definitivă din circuitul agricol a acestor suprafețe (astfel încât suprafața de pajiști la nivel local, județean sau național să nu scadă) se poate realiza, cu respectarea obligației privind efectuarea lucrărilor necesare pentru refacerea covorului vegetal pe terenurile neproductive identificate, fie pe raza teritorială a unității administrativ-teritoriale unde este localizată suprafața de pajiște, fie pe raza teritorială a unei unități administrativ-teritoriale învecinate, cu dovada recuperării acestor suprafețe prin modalitățile prevăzute de lege, respectiv derularea procedurilor privind schimbarea categoriei de folosință a terenurilor sau introducerea suprafețelor de teren în circuitul agricol.

Totodată, MADR a precizat că pășunile au fost incluse în cadrul terenurilor pe care pot fi amplasate capacități de producere a energiei din surse regenerabile în contextul tendințelor și normelor europene de promovare a utilizării energiei din surse regenerabile, iar condiția de menținere a suprafețelor de pajiști declarate la data de 1 ianuarie 2007 nu reprezintă un impediment pentru dezvoltarea acestor proiecte, ci este necesară pentru respectarea prevederilor care vizează controlul menținerii, întreținerii și utilizării suprafețelor de pajiște, inclusiv a prevederilor din amenajamentele pastorale.

În acest context, MADR apreciază că se impune menținerea reglementărilor legale pentru recuperarea suprafețelor de pajiști din terenuri neproductive, în cazul amplasării obiectivelor de investiției privind sursele regenerabile.

✓ *cu privire la neclaritățile existente referitor la utilizarea duală a terenurilor*

Odată cu modificarea *Legii nr 18/1991*, prin *Legea nr. 254/2022*, s-a introdus posibilitatea utilizării în sistem dual a terenurilor, atât pentru pășunatul animalelor și producerea de furaje, cât și pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile, investitorii semnaland însă neclarități cu privire la necesitatea scoaterii din circuitul agricol a zonelor ocupate definitiv (stații și puncte de transformare, căi de acces).

Potrivit precizărilor MADR, pentru înființarea de noi capacități de producere a energiei regenerabile, care să nu afecteze buna exploatare a pajiștilor, inclusiv utilizarea în sistem dual a suprafeței ocupată cu pajiști permanente, atât pentru pășunatul animalelor și producerea de furaje, cât și pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile, se impune scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor ocupate cu pajiști permanente, situate în extravilanul localităților, în conformitate cu prevederile art. 5 și 5¹ din *OUG nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991*, modul de aprobare și conținutul documentației necesare obținerii documentelor de aprobare, fiind prevăzute în anexa la *Ordinul*

MADR nr. 1366/2018 pentru aprobarea Procedurii privind scoaterea din circuitul agricol a pajiștilor permanente.

În această situație, actul de aprobare se emite numai pentru suprafețele de teren ocupate de aceste obiective de investiție, restul suprafeței rămânând în circuitul agricol, cu obligația achitării tarifului la Fondul de ameliorare a fondului funciar pentru terenurile scoase din circuitul agricol.

Potrivit precizărilor MADR, *Ordinul MADR nr. 83/2018 pentru aprobarea Procedurii privind scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilanul localităților, precum și pentru aprobarea Procedurii privind restituirea tarifului achitat la Fondul de ameliorare a fondului funciar* reglementează doar procedura pentru categoriile de folosință vie și livadă, urmând ca în perioada următoare să se emită și o procedură pentru categoria de pajiști permanente, conform considerentelor exprimate anterior.

✓ *cu privire la complexitatea și durata procedurii de scoatere a terenului din circuitul agricol*

Investitorii în capacități de producere a energiei din surse regenerabile au atras atenția autorității de concurență cu privire la modalitatea de derulare și durata procedurii de scoatere din circuitul agricol a terenurilor situate în extravilan.

Cu privire la acest aspect, MADR apreciază că cerințele, durata și complexitatea procedurii de scoatere a terenului extravilan din circuitul agricol sunt proporționale cu finalitatea urmărită, în sensul realizării unei modalități de control a utilizării definitive sau temporare a terenurilor agricole în alte scopuri decât pentru obținerea producției agricole, cu respectarea condițiilor limitative prevăzute de legea de bază aplicabilă în domeniu.

De asemenea, ministerul arată că nu au fost identificate elemente suplimentare pentru asigurarea eficientizării procesului, procedura pentru obținerea actelor de aprobare necesare realizării obiectivelor de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile fiind transparentă, cu termene proporționale documentației solicitate, respectiv maxim 45 zile de la data înregistrării documentației la direcția agricolă județeană de către beneficiar. Totodată, ministerul a arătat că documentele sunt transmise în sistem digital între structurile MADR.

✓ *cu referire la imposibilitatea dezvoltării proiectelor pe terenuri mai mari de 50 ha*

Așa cum s-a detaliat anterior, odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 254/2022*, obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile care sunt dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 ha, pot fi construite în extravilan, nemaifiind necesară introducerea terenului în intravilan, pentru celelalte categorii de terenuri sau cele care depășesc limita menționată anterior, MADR nu mai emite avizul privind clasa de calitate a terenului, necesar în procedura de introducere a terenului din extravilan în intravilan.

Potrivit informațiilor furnizate de MADR, aceste obiective de investiție amplasate pe suprafețe mari nu se pretează a face parte din intravilan, cu atât mai mult cu cât limita intravilanului este stabilită în funcție de elemente precum cadrul natural, căi majore de comunicații, amenajări

hidrotehnice, precum și alte categorii de lucrări cu caracter tehnic. Astfel, MADR apreciază că, prin intervențiile legislative asupra textului *Legii nr. 18/1991*, legiuitorul a înțeles să reglementeze posibilitatea amplasării în extravilanul unităților administrativ-teritoriale a acestor obiective specifice, prin instituirea unor condiții și criterii obiective, cu aplicabilitate generală, prin care se asigură respectarea principiilor de transparență, de nediscriminare și de egalitate de tratament, luând în considerare și amploarea extinderii intravilanului localităților prin întocmirea PUZ.

Astfel, în evaluarea formelor de impact generate de implementarea obiectivelor PUZ în corelare cu efectele pe termen scurt, mediu și lung al diminuării suprafeței agricole, în contextul geo-politic actual, MADR apreciază că intenția legiuitorului a fost aceea atât de ocrotire a producției agricole pe termen mediu și lung, cât și de sprijinire și contribuire la atingerea unei ținte rezonabile în domeniul promovării surselor de energie regenerabilă.

Mai mult, MADR apreciază că limitarea suprafeței agricole de până la maximum 50 ha pe care se pot amplasa obiectivele de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, inclusiv în sistem dual, nu constituie un impediment pentru dezvoltarea acestor obiective de investiție, și nu afectează procesul de tranziție energetică derulat la nivel național, ci se intenționează realizarea unui just echilibru între suprafețele de teren ocupate de aceste obiective și terenurile ce își mențin destinația agricolă, necesare realizării unor producții agricole viabile, care să răspundă necesităților privind securitatea alimentară la nivel național.

În opinia MADR, măsurile instituite sunt adecvate, proporționale scopului pe termen mediu și lung urmărit, și reglementează cadrul juridic aplicabil intenției de promovare a unor proiecte având ca obiective de investiție producerea energiei electrice din surse regenerabile, nu reglementează criteriile sau elemente discriminatorii de natură a limita accesul investitorilor pe această piață specifică și nu vizează practici anticoncurențiale, instituind un climat conform normelor de concurență incidente.

Față de aspectele menționate anterior, MADR apreciază că, în concordanță cu intenția de promovare a măsurilor compatibile, atât cu tendințele ascendente ale cererii de produse agricole înregistrate la nivel național și european, cât și cu îndeplinirea, în mod coerent și proporțional, a obiectivelor de mediu și a celor legate de schimbările climatice, fără a afecta obligația constituțională de valorificare a tuturor factorilor de producție și de protejare a intereselor naționale sau a prevederilor legislației europene, în vederea realizării obiectivelor de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, este necesară respectarea prevederilor legii de bază aplicabilă în domeniu și a legislației subsecvente și îndeplinirea condițiilor care vizează limita de suprafață, clasa de calitate a terenurilor situate în extravilan, precum și categoria de folosință a acestora.

Totodată, potrivit informațiilor furnizate, MADR susține dezvoltarea proiectelor specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile și facilitarea amplasării obiectivelor de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile pe terenurile agricole situate în extravilan, luând în considerare, totodată, îndeplinirea obiectivului care vizează asigurarea securității alimentare naționale prin creșterea și diversificarea producției agricole, raportat la tendințele de diminuare a suprafețelor agricole ca urmare a manifestării fenomenului de deșertificare și degradare a solului și cerințele contradictorii pentru utilizarea terenurilor

agricole, având în vedere obiectivele economice și sociale care vizează exploatarea suprafețelor prin extragerea de agregate necesare realizării infrastructurii rutiere sau proiectelor de reabilitare a infrastructurii de gaze ori producerea de energie din surse regenerabile, precum și necesitatea respectării normelor europene referitoare la menținerea suprafețelor de pășuni permanente existente la data de 1 ianuarie 2007.

✓ *cu privire la imposibilitatea dezvoltării de parcuri eoliene pe terenuri de categoria I și II*

Așa cum s-a precizat anterior, în extravilanul localităților, pot fi construite capacități de producere a energiei regenerabile doar pe terenuri de categoria III, IV și V de calitate, aspect apreciat ca restrictiv de către dezvoltatorii de parcuri eoliene, în considerarea faptului că turbinele eoliene ocupă foarte puțin spațiu.

Prin informațiile furnizate, MADR nu exclude posibilitatea construirii de parcuri eoliene pe terenurile de clasa I și a II a de calitate, dar precizează că, în această situație, se impune necesitatea utilizării acestora în sistem dual, pentru realizarea producțiilor agricole care să asigure securitatea alimentară, terenurile de clasa I și a II a de calitate fiind terenuri cu soluri foarte fertile, neafectate de fenomene de degradare, în condiții climaterice de temperatură și precipitații favorabile pentru culturi.

Ministerul Energiei

Cu privire la măsurile privind simplificarea procedurilor de acordare a licențelor și autorizațiilor pentru investițiile în energie regenerabilă, Ministerul Energiei a precizat că avizele tehnice de racordare se emit în baza procedurilor adoptate de ANRE, în conformitate cu prevederile legale, iar în ceea ce privește avizele și autorizațiile ce cad sub incidența *Legii nr. 50/1991*, acestea sunt de competența autorităților publice locale, autoritatea publică centrală de specialitate în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului fiind MDLPA.

Capitolul VII. Analiza aspectelor de natură să îngreuneze/blocheze accesul pe piață al întreprinderilor

Așa cum s-a precizat anterior, un operator economic care dorește să investească în capacități de producere a energiei din surse regenerabile trebuie să îndeplinească mai multe condiții și să dețină toate autorizațiile/avizele impuse de legislația incidentă, documente emise de mai multe autorități publice, atât centrale, cât și locale, entități implicate în asigurarea utilităților, precum și de operatorul de transport/distribuție a energiei electrice. Întrucât prezentul studiu vizează posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile, în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice, în cuprinsul prezentului raport au fost analizate procedura de obținere a autorizației de construire, incluzând și procedurile derulate în vederea obținerii avizelor și acordurilor necesare pentru obținerea acestora, procedura de obținere a autorizației de înființare și licenței de exploatare, precum și procedura de obținere a autorizației de mediu, fiind evidențiate mai multe aspecte de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul pe piață.

Aspectele identificate în cadrul analizei efectuate pot fi grupate în două categorii, prin raportare la impactul asupra accesului pe piață al operatorilor economici, după cum urmează:

A. aspecte care restricționează concurența, soluționate pe parcursul derulării studiului

Cu referire la aceste aspecte, trebuie subliniat faptul că, pe parcursul derulării studiului au fost adoptate anumite prevederi legislative cu impact asupra procedurilor analizate, soluționând o parte din aspectele identificate.

În acest sens, trebuie amintite *Legea nr. 254/2022*, *Legea nr. 21/2023*, precum și *Legea nr. 166/2023*, care conțin prevederi de natură să simplifice procedurile privind obținerea autorizației de construire.

Pe de altă parte, este important să se evidențieze adoptarea *OUG nr. 140/2022 privind licența industrială unică*, aprobată prin *Legea nr. 98/2023* (denumită, în continuare, *OUG nr. 140/2022*). Acest act normativ stabilește cadrul juridic general, instituțional și de reglementare în vederea acordării unei licențe industriale unice, precum și pentru simplificarea sau realizarea, după caz, a procedurilor de emitere a licențelor, autorizațiilor, acordurilor, avizelor, permiselor necesare în vederea desfășurării unei activități industriale aferente obiectului de activitate.

Scopul urmărit de *OUG nr. 140/2022* vizează simplificarea procedurilor de obținere a licențelor, autorizațiilor, acordurilor, avizelor, permiselor prevăzute de lege în vederea desfășurării unei activități industriale și diminuarea termenelor de răspuns existente în administrația publică, prin emiterea licenței industriale unice, ceea ce va conduce la facilitarea accesului pe piață al antreprenorilor care desfășoară activități industriale.

În concret, un antreprenor care desfășoară activități industriale, prin depunerea cererii într-un singur punct de contact electronic, interconectat cu sistemele informatice ale autorităților publice competente în emiterea avizelor, licențelor, autorizațiilor etc, care certifică conformarea în domeniul specific de activitate, va putea obține licența industrială unică, în vederea desfășurării activității în condiții de legalitate⁶¹, antreprenorul nemaifiind nevoit să se deplaseze la toate autoritățile publice competente.

Activitățile industriale pentru desfășurarea cărora este posibilă solicitarea licenței industriale unice reprezintă ansamblul de activități care se circumscriu domeniilor de activitate enumerate în Anexa nr. 1 din *OUG nr. 140/2022*, printre acestea regăsindu-se și Codul CAEN 3511 – Producția de energie electrică.

Prin urmare, în momentul la care platforma va deveni operațională, operatorii economici care desfășoară activitatea de producere a energiei electrice din surse regenerabile vor putea obține licența industrială unică. Cu toate acestea, este important să se menționeze că acordul de mediu, avizul de mediu, avizul de gospodărire a apelor și autorizația de construire vor fi incluse în licența unică industrială începând cu data de 1 ianuarie 2025⁶².

⁶¹ Punctul de contact unic electronic pentru licențe industriale va deveni funcțional cel mai târziu până la data de 31 decembrie 2023 - Art. 5 alin. (5) din *OUG nr. 140/2022*;

⁶² art. 26 alin. (4) din *OUG nr. 140/2022*;

De asemenea, contribuie la simplificarea procedurilor de autorizare și *Proiectul de Cod*, care, odată cu intrarea în vigoare, va modifica procedurile din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, soluționând totodată cea mai mare parte a problemelor identificate în ceea ce privește obținerea autorizației de construire, după cum se poate observa în continuare. Analiza efectuată de autoritatea de concurență, referitoare la măsurile de natură să conducă la simplificarea procedurii de obținere a autorizației de construire, s-a realizat prin raportare la *Proiectul de Cod* transmis de MDLPA în data de 05.12.2022, în vederea formulării unui punct de vedere din perspectiva respectării regulilor de concurență și ajutor de stat, și, ulterior, la varianta *Proiectului de Cod* adoptat de Guvern, ce conține anumite modificări față de varianta inițială.

✓ *cu privire la necesitatea aprobării unui nou PUZ*

Așa cum s-a arătat anterior, potrivit prevederilor legale în vigoare la momentul declanșării studiului, în situația în care proiectul de construire a parcurilor de energie regenerabilă deroga de la planurile urbanistice zonale sau generale existente, ori acestea erau insuficient reglementate pentru acest tip de proiect, era necesară modificarea documentației urbanistice prin solicitarea aprobării unui nou PUZ, procedură care implica obținerea de către investitor de avize și autorizații suplimentare, inclusiv o procedură de consultare a publicului cu privire la proiectul aflat în proces de aprobare, ceea ce conducea la obținerea cu întârziere considerabilă a autorizației de construire.

Cu referire la acest aspect, trebuie precizat că *Legea nr. 50/1991* a fost completată prin *Legea nr. 21/2023* și *Legea nr. 166/2023*, astfel încât, în prezent, pentru obiectivele de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 hectare, precum și pe terenuri situate în intravilanul și extravilanul localităților, se emit autorizații de construire/desființare fără elaborarea, avizarea și aprobarea, în prealabil, a unei documentații de amenajare a teritoriului și/sau a unei documentații de urbanism. Prevederi în acest sens se regăsesc și în *Proiectul de Cod* analizat.

✓ *cu referire la necesitatea introducerii terenului în intravilan*

Legislația în vigoare la momentul declanșării studiului permitea demararea activităților de construire doar pe terenurile încadrate în categoria intravilan, astfel că investitorii erau nevoiți să parcurgă procedura scoaterii terenului din extravilan în vederea încadrării acestuia în categoria intravilan, procedură care îngreuna și întârzia obținerea autorizației de construire.

Cu privire la acest aspect trebuie precizat că, pe parcursul derulării studiului, legislația a fost modificată, în sensul că obiectivele de investiții specifice producerii de energie din surse regenerabile pot fi construite în extravilan, dacă acestea sunt dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maxim 50 hectare sau pe alte categorii de terenuri care nu au destinație agricolă. Prevederi în acest sens se regăsesc și în *Proiectul de Cod* analizat.

✓ *cu referire la interacțiunile repetate ale investitorilor cu multe autorități/instituții publice*

Așa cum s-a arătat anterior, în vederea aprobării PUZ, precum și pentru eliberarea autorizației de construire, autoritățile publice locale solicită o multitudine de avize și autorizații pe care întreprinderile trebuie să le obțină de la diverse instituții și autorități publice, aspecte care conduc la îngreunarea și întârzierea obținerii autorizației de construire.

Cu referire la aceste aspect trebuie precizat că, în prezent, nemaifiind necesară elaborarea unui nou PUZ, nu mai sunt necesare avizele și acordurile solicitate pentru elaborarea acestuia. În plus, *Proiectul de Cod* conține prevederi care stabilesc posibilitatea obținerii avizelor în cadrul *Comisiei de acord unic*.

Totodată, trebuie precizat că, odată cu implementarea prevederilor *OUG nr. 140/2022*, care urmărește integrarea într-o singură procedură simplificată a tuturor licențelor, autorizațiilor, acordurilor, avizelor sau permiselor aferente obiectului de activitate, vor fi eliminate aceste interacțiuni repetate cu mai multe autorități. În concret, solicitantul de licență va depune o cerere prin intermediul *Punctului de contact unic electronic pentru licența industrială*, precum și documentele necesare, iar întreaga comunicare între solicitant și autoritățile competente se va realiza prin intermediul acestui sistem informatic.

- ✓ *în ceea ce privește durata mare de obținere a avizelor/acordurilor necesare emiterii autorizației de construire*

Analiza efectuată în cadrul studiului a arătat că obținerea tuturor avizelor/acordurilor necesare pentru obținerea autorizației de construire necesită perioade lungi de timp, în special în ceea ce privește obținerea acordului de mediu. De asemenea, au fost semnalate situații în care entitățile avizatoare nu au respectat termenele legale.

Proiectul de Cod prevede termene clare pentru eliberarea avizelor și acordurilor necesare la obținerea autorizației de construire, respectiv 30 de zile calendaristice pentru emiterea avizelor și acordurilor ce se emit prin intermediul *Comisiei de acord unic* și 15 zile de la solicitare pentru avizele și acordurile care se emit independent de *Comisia de acord unic*, iar în situația în care acestea nu se emit în termenele menționate, se consideră emise (aprobare tacită) și procedura de autorizare poate să își continue cursul pe baza dovezii depunerii cererii de aviz, cu condiția obținerii acestora până la finalizarea lucrărilor. Aceste termen nu se aplică însă acordului/avizului emis de autoritatea competentă pentru protecția mediului, avizului de gospodărire a apelor emis de autoritatea competentă de gospodărire a apelor, avizului emis de Ministerul Culturii/serviciile publice deconcentrate ale acestuia, precum și avizelor eliberate de instituțiile din cadrul SNAOPSN (Sistemul Național de Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională), fără de care procedura de autorizare a lucrărilor de construcții nu poate continua.

Un alt aspect care trebuie menționat se referă la faptul că, potrivit *Proiectului de Cod*, în cuprinsul planurilor urbanistice vor fi identificate zonele adecvate pentru proiecte în domeniul energiei regenerabile, astfel încât, pentru dezvoltarea acestor proiecte vor putea fi evitate anumite zone cu restricții (arii naturale protejate, situri arheologice), de natură să conducă la prelungirea termenelor prin derularea unor proceduri suplimentare și, implicit, la îngreunarea procesului de autorizare. Astfel, în baza analizelor efectuate, vor putea fi identificate terenurilor degradate, neproductive sau slab productive, care nu pot fi utilizate pentru agricultură, evitând

totodată, pe cât posibil, zonele valoroase din punct de vedere ecologic sau alte zone cu restricții, ceea ce ar conduce la proceduri mai simple și mai scurte de autorizare.

La sfârșitul anului 2022 a fost publicat *Regulamentul (UE) 2022/2577 al Consiliului din 22 decembrie 2022 de stabilire a unui cadru pentru accelerarea implementării energiei din surse regenerabile*. Art. 6 - *Accelerarea procedurii de acordare a autorizațiilor pentru proiectele din domeniul energiei din surse regenerabile și pentru infrastructura de rețea aferentă care este necesară pentru integrarea surselor regenerabile de energie în sistem* prevede că statele membre pot excepta proiectele din domeniul energiei din surse regenerabile, precum și proiectele privind stocarea energiei și proiectele privind infrastructura de rețea care sunt necesare pentru integrarea energiei din surse regenerabile în sistemul electroenergetic de la evaluarea impactului asupra mediului și de la evaluările privind protecția speciilor, prevăzute în Directiva 2011/92/UE.

Condițiile necesare pentru aplicarea acestei excepții arătate mai sus vizează, pe de o parte, dezvoltarea proiectului într-o zonă dedicată energiei din surse regenerabile sau într-o zonă de rețea dedicată infrastructurii de rețea aferente, care este necesară pentru integrarea energiei din surse regenerabile în sistemul electroenergetic (în cazul în care statele membre au stabilit astfel de zone dedicate energiei din surse regenerabile sau zone de rețea), și, pe de altă parte, zona respectivă să fi făcut obiectul unei evaluări strategice a impactului asupra mediului în conformitate cu Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Așadar, potrivit regulamentului menționat anterior, proiectele în capacități de producere a energiei regenerabile vor putea fi exceptate de la evaluarea impactului asupra mediului, dacă sunt îndeplinite cele două condiții menționate anterior, respectiv proiectul să fie situat într-o zonă dedicată energiei din surse regenerabile, iar zona respectivă să fie cuprinsă în cadrul unui plan/program de amenajare a teritoriului și urbanismului, care să fi făcut obiectul unei evaluări de mediu.

În acest context, odată cu actualizarea PUG-urilor și stabilirea zonelor dedicate energiei din surse regenerabile, proiectele în capacități de producere a energiei regenerabile ar putea fi exceptate de la evaluarea impactului asupra mediului.

De asemenea, trebuie precizat că, odată cu implementarea prevederilor *OUG nr. 140/2022*, care se aplică și producerii de energie electrică, toate licențele, autorizațiile, acordurile, avizele sau permisele necesare desfășurării unei activități industriale vor fi obținute în cadrul unei singure proceduri, realizată prin mijloace electronice, aspect care își va pune amprenta și asupra duratei de obținere a acestor documente. Mai mult, actul normativ în discuție prevede în mod expres că cererea solicitantului de licență industrială unică va fi soluționată în cel mai scurt termen de autoritățile competente, dar nu mai mult de 180 de zile de la data la care cererea a fost considerată valabil depusă, iar în situația în care autoritățile nu răspund în termen, se aplică principiul aprobării tacite.

✓ *în ceea ce privește depunerea aceluiași documente*

În cadrul procesului de obținere a autorizației de construire, întreprinderile s-au confruntat cu necesitatea prezentării aceluiași documente solicitate de toate autoritățile care emit avize/autorizații.

Cu referire la acest aspect, trebuie menționat că, așa cum s-a arătat anterior, *Proiectul de Cod* prevede posibilitatea obținerii avizelor în cadrul *Comisiei de acord unic*, astfel că operatorii economici, în situația în care optează pentru obținerea acestor avize în cadrul acestei comisii, nu vor mai fi nevoiți să depună documentații distincte pentru fiecare entitate avizatoare.

De asemenea, trebuie precizat că prin *Legea nr. 9/2023 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 41/2016 privind stabilirea unor măsuri de simplificare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative*⁶³ (denumită, în continuare, *Legea nr. 9/2023*), se interzice instituțiilor publice, organelor de specialitate ale administrației publice centrale și locale, precum și persoanelor juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică, să solicite persoanelor fizice sau persoanelor juridice, în vederea soluționării cererilor pentru furnizarea unui serviciu public, copii de pe avize sau alte documente care au fost emise de către alte instituții publice, organe de specialitate ale administrației publice centrale și locale, precum și persoane juridice de drept privat.

Totodată, *OUG nr. 140/2022* instituie prevederi pentru aplicarea principiului ”o singură dată”, în sensul că autoritățile competente vor solicita o singură dată solicitantului de licență industrială unică aceleași documente, date sau orice alte informații necesare în procesul de acordare a licenței.

✓ *referitor la cerințele excesive identificate*

Practica operatorilor economici care investesc în capacități de producere a energiei din surse regenerabile a reliefat situații în care aceștia s-au confruntat cu cerințe excesive la nivelul anumitor primării (documente legalizate, documente semnate olograf, fiind refuzate cele cu semnătură electronică calificată).

Cu referire la aceste aspecte, trebuie precizat că, odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 9/2023*, instituțiile publice, organele de specialitate ale administrației publice centrale sau locale, precum și persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, sunt obligate, pe de o parte, să elimine cerința de depunere a copiilor legalizate după documente la furnizarea serviciilor publice, înlocuindu-le cu certificarea conformității cu originalul de către funcționarul competent, iar pe de altă parte, să accepte documente în format electronic, care au o semnătură electronică calificată sau avansată.

✓ *referitor la lipsa de transparență de la nivelul autorităților publice*

Practica operatorilor economici care investesc în capacități de producere a energiei din surse regenerabile a reliefat faptul că accesul la informațiile referitoare la documentele necesare pentru obținerea diverselor avize/autorizații, prevăzute în acte normative diferite, este destul de dificil, prin prisma faptului că autoritățile nu publică pe site-ul instituției lista completă a documentelor necesare.

⁶³ publicată în Monitorul Oficial nr. 14/05.01.2023, care intră în vigoare în termen de 180 zile de la data publicării;

Așa cum am arătat anterior, odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 9/2023*, instituțiile publice, organele de specialitate ale administrației publice centrale și locale, precum și persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică, au obligația de a publica, din oficiu, informații și modele de formulare sau cereri aferente tuturor serviciilor publice furnizate, în format electronic, atât pe pagina de internet proprie, cât și pe punctul de contact unic electronic, definit de *Hotărârea Guvernului nr. 922/2010 privind organizarea și funcționarea Punctului de contact unic electronic*, în varianta actualizată și într-un format tehnic care să permită descărcarea și editarea lor în scopul completării în format electronic de către beneficiar.

Mai mult, odată cu implementarea prevederilor *OUG nr. 140/2022*, va deveni funcțional *simulatorul de licență industrială unică*, instrument electronic de informare în care solicitantul introduce datele și caracteristicile relevante ale activității sale și este informat cu privire la licențele, autorizațiile, acordurile, avizele, permisele sau alte acte administrative și procedurile necesare pentru obținerea acestora.

✓ *cu referire la lipsa de digitalizare la nivelul autorităților publice*

Analiza efectuată în cadrul studiului a evidențiat că încă sunt situații în care se solicită depunerea în format fizic a documentației pentru obținerea diverselor avize/autorizații necesare pentru realizarea unui proiect de instalații regenerabile, nefiind acceptată comunicarea acestora prin poșta electronică sau online.

În ceea ce privește obținerea autorizației de construire, așa cum am precizat anterior, odată cu intrarea în vigoare a *Proiectului de Cod*, aceasta va putea fi obținută prin intermediul *Ghișeului unic național*, platforma digitală de interes public național de intermediere a relației dintre solicitanți și autoritățile administrației publice competente cu autorizarea lucrărilor de construcții, iar avizele necesare pentru eliberarea autorizației de construire, vor putea fi obținute în cadrul *Comisiei de acord unic*, prin depunerea unei singure documentații în format digital.

În plus, odată cu implementarea prevederilor *OUG nr. 140/2022*, care se aplică și producerii de energie electrică, toate licențele, autorizațiile, acordurile, avizele sau permisele necesare desfășurării unei activități industriale vor fi obținute în cadrul unei singure proceduri, realizată prin mijloace electronice, prin intermediul *Punctului de contact unic electronic pentru licența industrială*.

✓ *referitor la lipsa unui sistem centralizat care să ofere informații cu privire la elementele de identificare a terenurilor*

Deși problema în cauză nu intră în categoria restricționărilor înlăturate prin modificările legislative ulterioare declanșării studiului, prin prisma faptului că în prezent este în curs de implementare Programul Național de Cadastru și Carte Funciară (PNCCF), având ca obiectiv cadastrarea gratuită a tuturor terenurilor și clădirilor de pe teritoriul României, apreciem că restricționarea prin lipsa unui sistem centralizat care să ofere informații cu privire la elementele de identificare a terenurilor va fi eliminată pe măsură ce se va finaliza implementarea Programului.

În considerarea celor prezentate anterior, se poate concluziona că restricționarea accesului pe piață al operatorilor economici care investesc în producerea de energie regenerabilă, sub toate aspectele arătate anterior, a fost înlăturată prin prevederile legislației adoptate sau a legislației în curs de adoptare, precum și prin implementarea la nivel național al Programul Național de Cadastru și Carte Funciară.

B. aspecte care restricționează concurența

În urma analizei efectuate în cadrul studiului au fost identificate și alte aspecte de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul operatorilor economici pe piață, după cum urmează:

✓ *referitor la practica neunitară a autorităților publice locale*

În cadrul studiului au fost identificate anumite aspecte care îngreunează procesul de obținere a autorizației de construire care nu țin de legislație, ci provin din interpretarea prevederilor legale la nivelul anumitor UAT-uri (solicitarea tuturor avizelor menționate în certificatul de urbanism, cerința unor UAT-uri de alipire a terenurilor, lipsa de *know-how*).

Analiza efectuată a evidențiat că unele autorități publice locale cer prin certificatul de urbanism toate avizele menționate în formularul tip fără a fi, însă, necesar, aspect care duce la îngreunarea procesului, în sensul că operatorul economic trebuie să obțină de la diverse autorități documente care, în fapt, atestă lipsa necesității obținerii acelor documente. De asemenea, au fost semnalate situații în care certificatul de urbanism eliberat de unele autorități publice locale era folosit, atât pentru PUZ, cât și pentru autorizația de construire, în timp ce în alte situații, se cerea certificat de urbanism separat atât pentru PUZ, cât și pentru autorizația de construire.

Un alt aspect care arată practica neunitară a autorităților publice locale se referă la solicitarea de către unele UAT-uri de alipire a terenurilor în situația în care proiectul se dezvoltă pe suprafețe de teren aparținând mai multor proprietari, situație confirmată și de reprezentanții MDLPA și considerată de aceștia ca fiind excesivă.

Astfel de situații sunt de natură să conducă la stabilirea unor condiții și cerințe diferite la nivelul UAT-urilor. În aceste condiții, întreprinderile beneficiază de un tratament diferențiat în ceea ce privește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească în vederea obținerii autorizației de construire, în funcție de localitatea pe raza căreia se află terenul pe care urmează a se construi capacitatea de producere a energiei regenerabile.

În principiu, aplicarea unui tratament diferențiat întreprinderilor ar putea avea drept consecințe, pe de o parte, descurajarea operatorilor economici de a intra pe piață și, pe de altă parte, creșterea costurilor generate de condițiile de autorizare mai restrictive, comparativ cu situațiile în care condițiile sunt mai permissive. Așadar, cerința privind obligativitatea alipirii terenurilor, precum și solicitarea tuturor avizelor menționate în certificatul de urbanism, generate dintr-o interpretare legislativă neunitară, sunt excesive, conducând la aplicarea unui tratament diferențiat, de natură să restricționeze accesul pe piață al operatorilor economici.

În ceea ce privește lipsa de *know-how* invocată de operatorii economici, procesul de obținere a autorizației de construire poate fi influențat de interacțiunea cu personalul autorităților publice, dacă acesta nu este specializat pe probleme de urbanism, fapt ce conduce la întârzieri în emiterea actelor sau emiterea unor documente greșite.

Față de aceste aspecte, trebuie menționate, pe de o parte, modificările legislative care au eliminat necesitatea elaborării PUZ pentru investițiile în capacități de producere a energiei regenerabile. Pe de altă parte, prevederile OUG nr. 140/2022 reglementează obligația autorităților publice de a examina și de a revizui, în vederea simplificării și digitalizării, procedurile și formalitățile proprii, aplicabile în cadrul procesului de acordare a licenței, precum și de a iniția modificări și completări ale legislației aplicabile, revizuirea realizându-se în conformitate cu principiile și obiectivele prevăzute de actul normativ. Astfel, potrivit principiului necesității și proporționalității, documentele solicitate pentru obținerea licenței trebuie să fie justificate printr-un motiv imperativ de interes general, respectiv să fie adecvate pentru a garanta îndeplinirea obiectivului urmărit, dar fără a depăși ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia și fără a fi posibilă înlocuirea acestora cu alte documente mai puțin restrictive care să asigure atingerea aceluiași rezultat, respectiv obținerea licenței.

Prin urmare, prevederile legale menționate anterior sunt de natură să contribuie la eliminarea situațiilor în care interpretarea la nivelul autorităților publice este neunitară.

Cu toate acestea, trebuie arătat că, așa cum s-a menționat în cuprinsul prezentului raport, *Proiectul de Cod* conținea anumite prevederi de natură să clarifice modul de interpretare al autorităților publice din perspectiva cerințelor care vizează documentația obligatorie în ceea ce privește obținerea autorizației de construire. Astfel, Anexa nr. 6 la *Proiectul de Cod - Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi* stabilea pentru fiecare categorie de construcție, instituțiile avizatoare, tipul de document emis și conținutul dosarului solicitat de fiecare instituție, ceea ce ar fi asigurat eliminarea unei interpretări neunitare la nivelul autorităților publice și stabilirea unor cerințe excesive. Deși varianta *Proiectului de Cod* aprobat de Guvern, în prezent aflat în procedură de aprobare parlamentară, nu mai conține aceste prevederi, reprezentanții MLPDA au precizat că prevederile din *Anexa nr. 6 - Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi* vor fi adoptate prin legislația secundară (ordin de ministru), după intrarea în vigoare a actului normativ.

Prin urmare, cu toate că prevederile *Legii nr. 254/2022* și ale *OUG nr. 140/2022* contribuie la asigurarea unei interpretări unitare la nivelul autorităților publice, sub aspectele indicate anterior, se apreciază că doar adoptarea prevederilor care stabilesc pentru fiecare categorie de construcție, instituțiile avizatoare, tipul de document emis și conținutul dosarului solicitat de fiecare instituție, ar putea asigura un cadru unitar, aplicabil întreprinderilor fără riscul unor cerințe excesive sau al unui tratament discriminatoriu.

✓ *cu privire la condiția impusă pentru utilizarea pășunilor*

Dezvoltarea capacităților de producere a energiei regenerabile pe terenuri agricole - pășuni se realizează cu respectarea condiției potrivit căreia beneficiarul terenului trebuie să îmbunătățească o suprafață corespunzătoare de teren neproductiv.

În concret, prin modificările recente aduse *Legii nr. 18/1991*, o nouă categorie de terenuri agricole, ”pășunile”, a fost inclusă în lista terenurilor extravilane pe care pot fi construite obiectivele de investiții specifice producerii de energie din surse regenerabile, cu condiția ca beneficiarul terenului să îmbunătățească o suprafață corespunzătoare de teren neproductiv. Întrucât, așa cum precizează operatorii economici, în practică este greu de găsit teren neproductiv, condiția impusă este de natură să îngreuneze dezvoltarea capacităților de

producere a energiei electrice din surse regenerabile pe acest tip de teren. Cu toate acestea, deși este restrictivă, condiția impusă este justificată prin obligativitatea României de menținere a suprafeței totale de pășuni de la data de 1 ianuarie 2007.

De asemenea, trebuie reținut că, în fapt, recenta modificare legislativă a extins categoria terenurilor pe care pot fi dezvoltate proiecte în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, prin includerea pășunilor în rândul acestei categorii.

✓ *cu privire la complexitatea și durata procedurii de scoatere a terenului din circuitul agricol*

Evaluarea efectuată în cadrul studiului a reliefat că, în vederea obținerii documentelor necesare pentru scoaterea terenului din circuitul agricol, investitorii în capacități de producere a energiei din surse regenerabile au derulat proceduri distincte cu alte entități (OSPA, ANIF), ceea ce a condus la prelungirea perioadei de obținere a deciziei DAJ de scoatere a terenului din circuitul agricol. Totodată, investitorii au atras atenția și asupra faptului că scoaterea terenului din circuitul agricol și, implicit, plata taxei de scoatere se face la faza de PUZ când investitorul nu are certitudinea obținerii autorizației de construire, iar în situația în care proiectul nu se realizează acesta este obligat să reintroducă terenul în circuitul agricol.

În primul rând trebuie precizat că modificarea legislației, în sensul eliminării obligației de a elabora PUZ pentru proiectele în capacități de producere a energiei din surse regenerabile dezvoltate pe terenuri de maxim 50 ha, a avut ca efect necesitatea scoaterii terenului din circuitul agricol la momentul obținerii autorizației de construire, astfel, problema invocată de operatorii economici referitoare la scoaterea terenului din circuitul agricol și, implicit, plata taxei de scoatere la faza de PUZ, nemaifiind de actualitate.

În ceea ce privește procedura de scoatere a terenului extravilan din circuitul agricol, sub aspectul cerințelor, duratei și complexității, MADR apreciază că aceasta este proporțională cu finalitatea urmărită, respectiv controlul utilizării definitive sau temporare a terenurilor agricole în alte scopuri decât pentru obținerea producției agricole, cu respectarea condițiilor limitative prevăzute de legea de bază aplicabilă în domeniu, nefiind necesare măsuri pentru eficientizarea procesului.

Cu toate acestea, trebuie subliniat că, așa cum s-a arătat anterior, această procedură implică interacțiunea investitorilor cu alte instituții publice, din subordinea MADR, în vederea asigurării unei documentații complete pentru scoaterea terenului din circuitul agricol, ceea ce conduce la o procedură complexă, de durată care contribuie la îngreunarea accesului pe piață.

Fără a aduce atingere scopului urmărit de MADR, respectiv controlul utilizării definitive sau temporare a terenurilor agricole în alte scopuri decât pentru obținerea producției agricole, cu respectarea condițiilor limitative prevăzute de legea de bază aplicabilă în domeniu, se apreciază că procedura de scoatere a terenului extravilan din circuitul agricol trebuie privită și din perspectiva voinței legiuitorului, de eficientizare a procesului de obținere a autorizației de construire, stabilită prin *Proiectul de Cod*.

Astfel, măsurile de eficientizare a procesului de obținere a autorizației de construire instituite prin *Proiectul de Cod* vizează digitalizarea procesului și posibilitatea obținerii avizelor

solicitate prin certificatul de urbanism, prin depunerea unei singure documentații, în cadrul *Comisiei de acord unic*.

Pe de altă parte, având în vedere că pentru obținerea autorizației de construire sunt necesare toate avizele și documentele solicitate prin certificatul de urbanism, deci inclusiv decizia DAJ pentru aprobarea scoaterii din circuitul agricol, procedură care nu intră la *Comisia de acord unic*, rezultă că eficientizarea procesului de obținere a autorizației de construire este diminuată.

Având în vedere că prevederile *OUG 140/2022* devin aplicabile pentru obținerea autorizației de construire de la 01.01.2025, pentru atingerea scopului de eficientizare a procesului de obținere a autorizației de construire și, în subsidiar, de facilitare a accesului pe piață al operatorilor economici, în contextul demersurilor întreprinse în vederea digitalizării serviciilor publice, se apreciază ca fiind necesară identificarea de soluții care să permită implementarea unor funcționalități care să asigure operatorilor economici un acces facil la procedura de scoatere a terenului extravilan din circuitul agricol, astfel încât solicitantul să interacționeze doar cu DAJ, prin depunerea unei singure documentații.

✓ *cu referire la imposibilitatea dezvoltării proiectelor pe terenuri mai mari de 50 ha*

După intrarea în vigoare a *Legii nr. 254/2022*, care permite dezvoltarea obiectivelor de investiții specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile pe terenuri agricole situate în extravilan, de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 ha, fără obligativitatea introducerii terenului în intravilan, reprezentanții MADR au refuzat emiterea avizului privind clasa de calitate a terenului, necesar în procedura de aprobare a documentației de urbanism (PUZ) pentru introducerea terenului extravilan în intravilan (procedură derulată în conformitate cu prevederile art. 92¹ din *Legea nr. 18/1991* și ale *Ordinului MADR 1056/2018*) pentru investiții dezvoltate pe terenuri mai mari de 50 ha. Pe cale de consecință, rezultă că obiectivele specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile nu mai pot fi dezvoltate pe terenuri care depășesc 50 hectare.

Pentru o mai bună înțelegere a situației existente, prezentăm în cele ce urmează cadrul juridic aplicabil construcțiilor pentru investițiile în proiectele de producere a energiei electrice din surse regenerabile, anterior modificării *Legii nr. 18/1991*, prin *Legea nr. 254/2022*.

- Cadrul juridic incident până la modificarea *Legii nr. 18/1991*, prin *Legea nr. 254/2022*

Anterior adoptării *Legii nr. 254/2022*, *Legea nr. 18/1991* prevedea amplasarea noilor construcții, de orice fel, numai în intravilanul unităților administrativ teritoriale. Noțiunea ”construcție de orice fel” era definită drept acele construcții care se realizează în baza și cu respectarea autorizației de construire, emisă în condițiile legislației în vigoare.

Prin derogare de la regula construirii în intravilanul localității, *Legea nr. 18/1991* permitea construirea pe terenurile agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, având categoria de folosință arabil, vii și livezi, precum și pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, situate în extravilan, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol, a mai multor categorii de obiective.

Întrucât, printre excepțiile de la regula construirii în extravilan nu se regăsea și dezvoltarea de proiecte pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile, dezvoltatorii acestor tipuri

de proiecte aveau posibilitatea legală să le realizeze exclusiv pe terenuri aflate în intravilan.

Astfel, pentru edificarea proiectelor pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile era necesar ca terenul destinat producerii de energie electrică din surse regenerabile, indiferent de suprafață, să fie trecut din extravilan în intravilan, după obținerea avizelor de la autoritățile competente, urmând ca obținerea autorizației de construire să aibă loc după scoaterea respectivului teren din circuitul agricol.

Trecerea din extravilan în intravilan, presupunea întocmirea și aprobarea unui Planul urbanistic Zonal (PUZ), competența aprobării PUZ revenind consiliului local, numai în condițiile obținerii, în prealabil, a avizului MADR privind clasa de calitate a terenului și a documentului de plată conform tarifului stabilit de MADR.

Procesul de obținere a documentației de urbanism (PUZ), precum și cel de emitere a autorizației de construire, așa cum au fost prezentate și în prezentul studiu, presupun parcurgerea mai multor etape și implicarea în procesul de avizare a mai multor instituții, fiind, așadar, demersuri de durată.

- Situația juridică creată prin adoptarea *Legii nr. 254/2022* pentru modificarea *Legii nr. 18/1991*

Prin *Legea nr. 254/2022*, a fost introdusă o nouă excepție de la regula generală, respectiv că pe terenurile agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, având categoria de folosință arabil, pășune, vii și livezi, precum și pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, *situate în extravilan*, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol, pot fi amplasate obiective de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile: capacități de producție a energiei solare, energiei eoliene, energiei din biomasă, biolichide și biogaz, unități de stocare a electricității, stații de transformare sau alte sisteme similare, în suprafață de *maximum 50 ha*.

De asemenea, prin această lege au fost introduse prevederi referitoare la realizarea investițiilor în sistem dual și prevederi referitoare la modalitatea de scoatere din circuitul agricol a terenurilor pe care se realizează astfel de investiții.

Prin urmare, în cazul proiectelor de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile dezvoltate pe terenuri agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, în suprafață de maximum 50 ha, dezvoltatorii pot obține autorizația de construire fără a mai fi necesară trecerea terenului din extravilan în intravilan prin parcurgerea procedurii de elaborare PUZ.

În acest context trebuie precizat că, așa cum rezultă din expunerea de motive care a stat la baza adoptării *Legii nr.254/2022*, acest act normativ a urmărit să faciliteze cât mai mult procesul administrativ în domeniul producerii energiei regenerabile, în linie cu orientările date de legiuitorul european prin *Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*, care promovează, prin măsuri ferme, utilizarea energiei regenerabile, respectiv ”simplificarea proceselor administrative de acordare a autorizațiilor prin stabilirea unor termene clare pentru luarea deciziilor de către autoritățile cărora le revine competența de a elibera autorizația pentru instalația de producere a energiei electrice pe baza depunerii unei cereri ar trebui să stimuleze o abordare mai eficientă a procedurilor, reducând astfel costurile

administrative”.

Totodată, potrivit expunerii de motive, *Legea nr 254/2022* a avut în vedere promovarea utilizării energiei regenerabile, respectiv:

- includerea expresă a facilităților de producere a energiei din surse regenerabile în cadrul situațiilor de excepție în care se poate construi pe terenuri agricole extravilane; prevederea expresă a momentului scoaterii terenurilor din circuitul agricol, respectiv la momentul autorizării;
- reglementarea posibilității scoaterii parțiale, definitivă sau temporară a terenurilor din circuitul agricol;
- eliminarea interpretărilor restrictive care impun aprobarea unui PUZ, cu trecerea întregului teren în intravilan în faza de PUZ și plata taxelor aferente înainte de a avea certitudinea posibilității realizării investiției, ceea ce reprezintă un impediment major în asumarea unei asemenea investiții în domeniul obiectivelor de producere a energiei din surse regenerabile de mare capacitate din România, întrucât în cazul în care nu se poate finaliza autorizarea investiției, terenul trebuie trecut din nou în extravilan, ceea ce presupune un demers anevoios, costisitor și nejustificat de vreo nevoie socială.

În practică, potrivit informațiilor și documentelor furnizate de întreprinderi, edificarea de proiecte de construire a unor obiective de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile pe terenuri mai mari de 50 ha nu mai poate fi realizată prin intermediul procedurii generale reglementate de dispozițiile art. 91 alin. (1) din *Legea nr. 18/1991*, întrucât MADR refuză emiterea avizului de calitate a terenului, necesar în procedura de aprobare a PUZ-ului pentru introducerea terenului din extravilan în intravilan.

Cu privire la limitarea accesului pe piață al operatorilor economici care investesc în obiective specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile pe terenuri mai mari de 50 ha, prin refuzul emiterii avizului privind clasa de calitate a unui teren mai mare de 50 ha, MADR susține că limitarea suprafeței agricole la maxim 50 ha pentru astfel de obiective *nu este în măsură să determine stabilirea unor criterii sau elemente discriminatorii de natură a limita accesul investitorilor pe această piață specifică și nu vizează practici anticoncurențiale*.

De asemenea, consideră că aceste obiective de investiție amplasate pe suprafețe mari nu se pretează a face parte din intravilan, cu atât mai mult cu cât limita intravilanului este stabilită în funcție de elemente precum cadrul natural, căi majore de comunicații, amenajări hidrotehnice, precum și alte categorii de lucrări cu caracter tehnic.

MADR apreciază că, prin intervențiile legislative asupra textului *Legii nr. 18/1991*, legiuitorul a înțeles să reglementeze posibilitatea amplasării în extravilanul unităților administrativ-teritoriale a acestor obiective specifice, prin instituirea unor condiții și criterii obiective, cu aplicabilitate generală, prin care se asigură respectarea principiilor de transparență, de nediscriminare și de egalitate de tratament, luând în considerare și amploarea extinderii intravilanului localităților prin întocmirea PUZ.

Astfel, în evaluarea formelor de impact generate de implementarea obiectivelor PUZ în corelare cu efectele pe termen scurt, mediu și lung ale diminuării suprafeței agricole, în contextul geo-politic actual, MADR apreciază că intenția legiuitorului a fost aceea, atât de

ocrotire a producției agricole pe termen mediu și lung, cât și de sprijinire și contribuire la atingerea unei ținte rezonabile în domeniul promovării surselor de energie regenerabilă.

Mai mult, MADR apreciază că limitarea suprafeței agricole de până la maxim 50 ha, pe care se pot amplasa obiectivele de investiție specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, inclusiv în sistem dual, nu constituie un impediment pentru dezvoltarea acestor obiective de investiție, și nu afectează procesul de tranziție energetică derulat la nivel național, ci se intenționează realizarea unui just echilibru între suprafețele de teren ocupate de aceste obiective și terenurile ce își mențin destinația agricolă, necesare realizării unor producții agricole viabile, care să răspundă necesităților privind securitatea alimentară la nivel național.

În opinia MADR, măsurile instituite sunt adecvate, proporționale scopului pe termen mediu și lung urmărit, și reglementează cadrul juridic aplicabil intenției de promovare a unor proiecte având ca obiective de investiție producerea energiei electrice din surse regenerabile, nu reglementează criteriile sau elementele discriminatorii de natură a limita accesul investitorilor pe această piață specifică și nu vizează practici anticoncurențiale, instituind un climat conform normelor de concurență incidente.

În vederea clarificării aspectelor ce vizează posibila restricționare a concurenței prin limitarea suprafeței la 50 ha, Consiliul Concurenței a apreciat necesar să solicite și Ministerului Energiei și Parlamentului României (Senat și Camera Deputaților) puncte de vedere cu privire la situația creată. Prin răspunsul formulat, Comisia pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice din cadrul Camerei Deputaților, fără a furniza o justificare privind considerentele avute în vedere la stabilirea limitei de 50 ha, a precizat că prevederile nou introduse în *Legea nr. 18/1991* sunt clare, concise, fără echivoc și exclud orice dubii privitoare la restricționarea concurenței, menționând totodată: ”Multe state membre ale UE acordă protecție terenurilor agricole, acestea nereprezentând o marfă comercială și nu se pot fabrica. Terenurile agricole reprezintă un bun special, mai ales cele de clasa I și a II a de calitate, în privința asigurării securității alimentare.” Pe de altă parte, operatorii economici interesați de dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile au prezentat o serie de argumente de ordin tehnic și economic de natură să susțină posibila limitare a accesului pe piață a acestora.

În opinia operatorilor economici, următoarele considerente trebuie avute în vedere la analiza posibilelor efecte restrictive ale prevederii care limitează dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile la suprafețe de maxim 50 ha.:

- din punct de vedere economic, conectarea investițiilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile, pe suprafețe de până la 50 ha, nu este fezabilă în rețeaua de transport de 400 kV;
- limitarea posibilității identificării de capacități de evacuare disponibilă a rețelei de transport prin excluderea racordării directe în stații/linii de 400 kV;
- blocarea procedurii pentru proiectele de peste 50 ha aflate în stadiu avansat de dezvoltare, deși prevederea referitoare la posibilitatea construirii în intravilan nu a fost abrogată prin *Legea nr. 254/2022*;
- creșterea costurilor de construcție pentru proiectele regenerabile, datorată creșterii costurilor de dezvoltare a proiectelor și a investiției specifice pentru racordarea la

rețelele de transport și distribuție de energie electrică. Costurile de racordare a capacităților de producere a energiei electrice diferă semnificativ în funcție de tipul de rețea la care se dorește racordarea.

Operatorii economici susțin că ”una dintre principalele provocări întâmpinate în dezvoltarea de proiecte regenerabile constă în identificarea de capacități disponibile a rețelei de energie. Acolo unde racordarea este condiționată de efectuarea de lucrări de întărire a rețelei, este afectată atât fezabilitatea economică a proiectelor (putând crește substanțial costurile de dezvoltare), cât și calendarul de finalizare a proiectului (punerea în funcțiune depinzând de calendarul lucrărilor de întărire a rețelei)”.

Prin urmare, este esențial ca proiectele regenerabile să se dezvolte în proximitatea acelor rețele care au capacități disponibile, indiferent că este vorba despre rețea de transport sau de distribuție. În cazul conectării proiectelor în linii sau stații de 400kV, lucrările de racordare implică costuri foarte mari care se justifică economic doar în cazul unor proiecte cu o capacitate de cel puțin 200 MW. Excluderea de la conectare a stațiilor/liniilor de 400 kV restrânge și mai mult posibilitățile de conectare deja tot mai limitate”.

Producția de energie electrică din surse regenerabile pe terenuri agricole cu suprafețe de până la 50 ha va limita capacitățile de producție la maxim 42 MW în cazul proiectelor solare, costurile de racordare neputând fi justificate din punct de vedere economic decât în cazul unor proiecte cu o capacitate de cel puțin 200 MW.

În concluzie, prevederea care limitează dezvoltarea proiectelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile la suprafețe de maxim 50 ha are un impact puternic cu privire la fezabilitatea economică și tehnică a acestor proiecte.

În ceea ce privește proiectele aflate într-o etapă avansată a procesului de autorizare la momentul adoptării *Legii nr. 254/2022*, prin parcurgerea unor etape importante în dezvoltare (precum obținerea avizului tehnic de racordare), operatorii economici au semnalat, pe de o parte, necesitatea reluării procesului de autorizare în condițiile diminuării proiectului la maxim 50 ha, fapt care a generat costuri adiționale, riscul de a pierde drepturile de racordare a proiectului la rețeaua electrică, întâzieri în calendarul proiectelor, precum și imposibilitatea de utilizare a unor suprafețe importante de teren deja securizate pe o durată de 30-35 de ani.

Așadar, în lumina celor precizate anterior, trebuie reținut că, în prezent:

- capacitățile de producere a energiei din surse regenerabile pot fi dezvoltate pe terenuri situate în extravilanul localităților pe suprafețe de maxim 50 ha;
- capacitățile de producere a energiei din surse regenerabile pe suprafețe mai mari de 50 ha nu se pretează pentru a fi dezvoltate în intravilanul localităților.

Având în vedere toate aspectele menționate anterior, se constată că deși scopul urmărit de legiuitor a fost de sprijinire și contribuire la atingerea unei ținte rezonabile în domeniul promovării surselor de energie regenerabilă, în condițiile ocrotirii producției agricole pe termen mediu și lung, prevederea legală care limitează dezvoltarea proiectelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile la suprafețe de maxim 50 ha are efecte restrictive.

Astfel, prin introducerea în *Legea nr. 18/1991* a pragului de 50 ha, se împiedică dezvoltarea proiectelor mari în astfel de capacități, restrângerea acestor proiecte la suprafețe mai mici de 50 ha având un impact puternic cu privire la fezabilitatea economică și tehnică a acestor proiecte, aspect de natură să descurajeze operatorii economici în dezvoltarea unor astfel de proiecte.

În contextul promovării producerii energiei din surse regenerabile, obiectiv prioritar la nivel european și național, scopul urmărit de legiuitor prin introducerea art. 92 alin. (2) lit. j) din *Legea nr. 18/1991* a fost de a simplifica procedura obligatorie pentru obținerea autorizației de construire în cazul investitorilor în capacități de producere a energiei din surse regenerabile, prin permiterea unor astfel de construcții în extravilan. În plus, în vederea atingerii aceluiași scop, prin completările aduse *Legii nr. 50/1991*, o altă facilitate a fost acordată proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile, în sensul emiterii autorizației de construire/desființare fără elaborarea, avizarea și aprobarea, în prealabil, a unei documentații de amenajare a teritoriului și/sau a unei documentații de urbanism. Ambele măsuri, care vizează, în esență, simplificarea procesului de autorizare a operatorilor economici care investesc în capacități de producție de energie din surse regenerabile, se referă doar la investițiile pe suprafețe de teren agricol de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, de maxim 50 ha.

Cu toate că scopul urmărit de legiuitor a fost de facilitare a procesului de autorizare a acestor operatori economici, în vederea promovării acestor investiții, în fapt s-a creat un context nefavorabil, de limitare a accesului pe piață, pe de o parte, prin imposibilitatea dezvoltării de proiecte pe suprafețe mai mari de 50 ha, și, pe de altă parte, în cazul proiectelor dezvoltate pe suprafețe de până în 50 ha la creșterea majoră a costurilor de conectare, ceea ce scade fezabilitatea tehnico-economică a proiectului.

Față de subiectul în discuție, trebuie precizat că MADR a publicat pe site-ul instituției, în procedură de consultare publică, *Proiectul de Ordonanță de urgență a Guvernului privind unele măsuri pentru realizarea investițiilor necesare dezvoltării infrastructurii energetice a României finanțate din fonduri alocate în cadrul capitolului REPowerEU, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (denumit, în continuare, *Proiect de OUG*).

În esență, proiectul de act normativ conține prevederi care vizează, în principal, următoarele:

- declararea ca fiind de interes strategic național a unor proiecte de investiții în infrastructura energetică pe bază de resurse regenerabile;
- finanțarea de la bugetul de stat a unor cheltuieli aferente pregătirii proiectelor menționate anterior;
- adoptarea unor măsuri, prin modificări/derogări de la anumite prevederi legale, în scopul unei implementări facile a proiectelor de investiții care utilizează energia regenerabilă.

Față de *Proiectul de OUG*, Consiliul Concurenței și-a exprimat opinia⁶⁴ conform căreia facilitățile instituite pot fi acordate cu respectarea normelor și procedurilor naționale⁶⁵ și

⁶⁴ prin adresa nr. RG 2219/08.03.2023 și adresa nr. RG 8091/14.07.2023;

⁶⁵ *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare;*

europene în materia ajutoarelor de stat, precizând că acele măsuri care pot fi calificate ca ajutor de stat/de minimis nu pot fi puse în aplicare până la obținerea deciziei de autorizare a Comisiei Europene sau avizul Consiliului Concurenței.

Ceea ce trebuie evidențiat este faptul că *Proiectul de OUG* stabilește o derogare pentru proiectele declarate de interes național, în sensul exceptării de la limita de 50 ha introdusă prin *Legea nr. 254/2022*. Astfel, potrivit art. IV din *Proiectul de OUG*, obiectivul prevăzut la poziția nr. 1 din Anexă⁶⁶ sau alte obiective de investiții declarate de interes național, specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile, pot fi dezvoltate pe suprafețe de teren agricol, situate în extravilan, care depășesc 50 ha, având clasele de calitate IV și V, prin derogare de la prevederile art. 92 alineatul (2) litera j) din *Legea nr. 18/1991*.

În Nota de fundamentare a *Proiectului de OUG* se precizează că modificarea legislativă cu privire la *Legea nr. 254/2022* privind modificarea art. 92 alin. (2) din *Legea nr. 18/1991* nu a făcut diferența între proiectele de interes național și cele private, introducând o limită de 50 ha pe care să se poată amplasa capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile, admițându-se, totodată, că acest fapt a creat un blocaj total al dezvoltării unor astfel de proiecte, pe terenurile categoria V, neproductive, degradate, ale statului român. În considerarea acestei situații, inițiatorul actului normativ a apreciat ca fiind necesară ”introducerea unei excepții de la limita de 50 ha prevăzută la lit. j) a alin. (2) al art. 92 din *Legea nr. 18/1991*, pentru proiectele de interes național/județean/regional ale entităților Statului Român”.

Așa cum s-a menționat anterior, prevederea din *Legea nr. 254/2022*, care limitează dezvoltarea de proiecte de producere a energiei electrice din surse regenerabile pe suprafețe de teren de maxim 50 ha, are un caracter restrictiv, eliminând accesul de pe piață al operatorilor care vor să dezvolte capacități de mari dimensiuni.

În ceea ce privește derogarea stabilită de *Proiectul de OUG*, prin care sunt exceptate proiectele implementate de entități publice și declarate de interes național, aceasta nu trebuie privită prin prisma faptului că se permite dezvoltarea de proiecte de producere de energie din surse regenerabile pe suprafețe de teren mai mari de 50 ha, ci prin prisma faptului că se instituie un tratament discriminatoriu între proiectele implementate de entități publice și cele implementate de entități private, de natură să contribuie suplimentar la restricționarea concurenței, prin raportare la pragul de 50 ha impus prin *Legea nr. 254/2022*.

Considerațiile prezentate anterior au fost formulate prin raportare la *Proiectul de OUG*, publicat pe site-ul instituției în data de 07.02.2023 în procedură de consultare publică, fiind posibil ca varianta ce urmează a fi adoptată de Guvern să conțină modificări și/sau completări față de forma analizată.

În concluzie, în considerarea tuturor aspectelor enunțate, se apreciază că prevederile art. 92 alin. (2) lit. j) din *Legea nr. 18/1991* sunt restrictive, limitând accesul pe piață al operatorilor economici care investesc în capacități de producție de energie din surse regenerabile.

⁶⁶ care vizează producerea de energie electrică din surse regenerabile - parcul voltaic din zona Sadova – Dăbuleni, Dolj – UAT Sadova;

✓ *cu privire la imposibilitatea dezvoltării de parcuri eoliene pe terenuri de categoria I și II*

Așa cum s-a precizat anterior, potrivit prevederilor legale în vigoare, în extravilanul localităților, pot fi construite capacități de producere a energiei regenerabile doar pe terenuri de categoria III, IV și V de calitate. Pe de altă parte, întrucât excepția de la regula construirii în intravilanul localității, care vizează terenurile de clasa I și II de calitate, nu cuprinde și proiectele de producere a energiei regenerabile, rezultă că pe aceste terenuri, nu pot fi dezvoltate capacități de producere a energiei regenerabile.

Terenurile având clasa I și II de calitate sunt terenuri agricole cu fertilitate bună și foarte bună, destinate culturilor, asigurând o productivitate mare.

În situația dezvoltării parcurilor fotovoltaice pe terenuri de clasa I și II de calitate, având în vedere caracteristicile tehnice specifice unui astfel de amplasament (distanța mică de la sol), se presupune că fiind foarte probabilă afectarea obiectivului urmărit prin exploatarea unor astfel de terenuri agricole.

În ceea ce privește parcurile eoliene, care presupun amplasarea la distanță a unor turbine care ocupă puțin spațiu la sol, se apreciază ca fiind posibilă utilizarea acestora în sistem dual, fără a afecta semnificativ producția agricolă.

Cu privire la acest aspect, MADR, prin informațiile transmise, nu a prezentat argumente care să justifice restricționarea construirii centralelor eoliene pe terenurile situate în extravilan, având clasa I și II de calitate, generată de prevederile art. 92 alin. (2) lit. j), coroborat cu art. 92 alin. (3) din *Legea nr. 18/1991*.

Pe de altă parte, MADR precizează următoarele:

”Deși pentru amplasarea obiectivelor de investiție specifice producerii energiei electrice din surse regenerabile, respectiv a centralelor eoliene, necesarul complet de suprafață al parcului eolian nu ar reprezenta un procent considerabil din totalul suprafeței terenului agricol, însă pentru realizarea acestui obiectiv, clasa de calitate a terenului nu reprezintă un factor decisiv, ci accesibilitatea și capacitatea de absorbție a rețelei electrice, impactul local asupra mediului, vecinătatea locuințelor, poluarea sonoră, interferența, astfel încât pentru terenurile de clasa I și a II a de calitate, cu soluri foarte fertile, neafectate de fenomene de degradare, în condiții climatice de temperatură și precipitații favorabile pentru culturi, se impune necesitatea utilizării acestora în sistem dual, pentru realizarea producțiilor agricole care să asigure securitatea alimentară”.

Prin urmare, având în vedere precizările arătate, rezultă că MADR nu exclude posibilitatea dezvoltării parcurilor eoliene pe terenuri de clasa I și II de calitate, sub rezerva că, în cazul acestor terenuri, se impune necesitatea utilizării lor în sistem dual, pentru realizarea producțiilor agricole care să asigure securitatea alimentară.

Totodată, trebuie subliniat că operatorii economici din domeniu au semnalat aspectul în cauză, evidențiind imposibilitatea dezvoltării proiectelor care vizează producerea de energie regenerabilă pe terenuri clasa I și II de calitate, indiferent de suprafață. În plus, au atras atenția

că această limitare derivă și din interpretarea reprezentanților MADR, potrivit căreia, excepția introdusă prin *Legea nr. 254/2022*, respectiv art. 92 alin. (2) lit. j), referindu-se doar la terenuri cu clasă de calitate III, IV și V, rezultă, pe cale de consecință, că proiectele care vizează producerea de energie regenerabilă se pot dezvolta doar pe aceste terenuri, și nu pe cele de clasa I sau II de calitate.

Raționamentul privind constatarea limitării accesului pe piață al operatorilor economici care dezvoltă capacități de producere a energiei electrice pe terenuri de categoria III, IV și V de calitate, se aplică în mod similar și în cazul dezvoltării capacităților de producere a energiei regenerabile – parcuri eoliene pe terenuri clasa I și II de calitate.

În România s-au identificat cinci zone eoliene, în funcție de condițiile de mediu și topografice, luând în considerare nivelul potențialului energetic al resurselor de acest tip la înălțimea medie de 50 metri și peste. Din rezultatele măsurărilor înregistrate reiese că România se încadrează într-un climat continental temperat, cu un potențial energetic ridicat, în special în zona litoralului și de coastă (climat blând), precum și în zone alpine cu platouri și văi montane (climat sever).

În concluzie, în contextul în care sursa eoliană este limitativ disponibilă pe teritoriul României, iar turbinele eoliene ocupă puțin spațiu la sol, având în vedere aspectele menționate anterior, se apreciază că prevederile art. 92 alin. (2) lit. j), coroborat cu art. 92 alin. (3) din *Legea nr. 18/1991* sunt de natură să elimine accesul pe piață al operatorilor economici care intenționează să dezvolte capacități de producere a energiei prin intermediul centralelor eoliene pe terenurile din extravilan având clasa I și II de calitate, cu atât mai mult, cu cât scopul urmărit din perspectiva producției agricole ar putea fi asigurat prin utilizarea în sistem dual a acestor terenuri.

Capitolul VIII. Concluzii și propuneri

În anul 2022, la nivelul autorității de concurență s-au declanșat două studii privind posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile, unul vizând procesul de autorizare/avizare de către autoritățile publice, iar cel de-al doilea vizând obținerea avizului tehnic de racordare (ATR) de la operatorii de transport/distribuție a energiei electrice.

Întrucât prezentul studiu vizează posibila restricționare a accesului pe piață al producătorilor de energie din surse regenerabile în cadrul procesului de autorizare/avizare de către autoritățile publice, în cuprinsul prezentului raport au fost analizate:

- (i) procedura de autorizare din perspectiva construcțiilor civile, în vederea obținerii ca act final a autorizației de construire (de la consiliul local/județean pe raza căruia urmează a se realiza parcul eolian sau fotovoltaic);
- (ii) procedura de obținere a autorizației de înființare și licenței de exploatare (de la ANRE);

- (iii) procedura de obținere a autorizației de mediu (de la autoritatea competentă pentru protecția mediului).

Prezentul studiu nu vizează procedurile derulate de prosumatori, cărora li se aplică proceduri mult mai simple (nu au nevoie de autorizație de construire, evaluarea impactului asupra mediului).

Un operator economic care dorește să investească în capacități de producere a energiei din surse regenerabile trebuie să îndeplinească mai multe condiții și să dețină toate autorizațiile/avizele impuse de legislația incidentă, documente emise atât de autorități/instituții publice, cât și de diverși operatori economici, cum ar fi operatorul de transport/distribuție a energiei electrice.

Astfel, după identificarea terenului și obținerea unui drept de folosință, de obicei prin constituirea unor drepturi de suprafață, este demarat procesul de autorizare care presupune parcurgerea următoarelor etape: autorizare din perspectiva construcțiilor civile, autorizare pentru conectarea construcțiilor la rețeaua națională de energie electrică și autorizare post-construcție.

Aceste etape nu se derulează succesiv, ci se întrepătrund. Primul pas pe care trebuie să-l facă un investitor în capacități de producere a energiei regenerabile constă în obținerea unui certificat de urbanism de la consiliul local/județean pe raza căruia este situat terenul (specific etapei de autorizare din perspectiva construcțiilor civile), fiind urmat de demararea procedurii de autorizare pentru conectarea construcțiilor la rețeaua națională de energie electrică. Potrivit prevederilor legale în vigoare, după obținerea avizului de amplasament de la operatorul de transport/distribuție a energiei electrice, se poate continua procedura de autorizare din perspectiva construcțiilor civile, în vederea obținerii autorizației de construire. Însă, informațiile obținute în cadrul studiului arată că, în practică, în general, investitorii preferă să aștepte obținerea avizului tehnic de racordare la rețea (ATR) de la operatorul de transport/distribuție a energiei electrice și, în funcție de soluția de racordare, decid dacă continuă sau nu procedura de autorizare din perspectiva construcțiilor civile.

Ulterior obținerii autorizației de construire de la consiliul local/județean pe raza căruia se află terenul și a autorizației de înființare, eliberată de ANRE, are loc construcția propriu zisă a capacității de producere a energiei din surse regenerabile, precum și a lucrărilor conexe, de conectare la rețea, drumuri de acces.

În cadrul celei de-a treia etape – autorizare post – construcție, se obține autorizație de mediu, eliberată de autoritatea locală de mediu, certificatul de racordare la rețea, eliberat de operatorul de transport/distribuție a energiei electrice, precum și licența de exploatare comercială, eliberată de ANRE.

Potrivit precizărilor reprezentanților industriei, procedurile de obținere a tuturor autorizațiilor necesare punerii în funcțiune de noi capacități de producție a energiei din surse regenerabile durează în medie, aproximativ 540 de zile, aspect care descurajează potențialii investitori.

Analiza efectuată în cadrul studiului a reliefat faptul că procedura de autorizare din perspectiva construcțiilor civile care, de cele mai multe ori, pe lângă obținerea autorizației de construire, implica și modificarea Planului Urbanistic Zonal (PUZ), reprezenta cea mai mare provocare cu care se confrunta un investitor în relația cu autoritățile publice. Astfel, se ajungea la situații în

care, anterior solicitării autorizației de construire, era necesară modificarea PUZ, procedură distinctă care presupunea parcurgerea mai multor etape, inclusiv consultarea publicului, precum și interacțiuni cu numeroase autorități publice/alte entități în vederea obținerii tuturor avizelor/acordurilor necesare, fapt care, în mod evident, conducea la creșterea perioadei de obținere a autorizației de construire.

În ceea ce privește obținerea autorizației de construire, este necesară parcurgerea mai multor etape și interacțiuni numeroase cu autorități publice/alte entități în vederea obținerii tuturor avizelor/acordurilor impuse de legislația incidentă, ceea ce presupune proceduri distincte, mai mult sau mai puțin facile, după caz. Astfel, etapa de autorizare din perspectiva construcțiilor civile, în ansamblul ei, este o procedură greoaie, de durată, care are ca principal efect descurajarea operatorilor economici.

Pe parcursul derulării studiului, legislația incidentă în materie de autorizare a lucrărilor de construcții a suferit unele modificări, în sensul simplificării procedurii pentru proiectele care vizează producerea de energie din surse regenerabile, dezvoltate pe terenuri de clasa III, IV și V de calitate, în suprafață de maxim 50 de hectare.

Referitor la reglementările care vizează autorizarea executării lucrărilor de construcții, cadrul juridic general se va modifica odată cu intrarea în vigoare a *Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor*. Trebuie subliniat că pe parcursul derulării studiului s-a menținut un dialog constant cu reprezentanții MDLPA în vederea dezbaterii aspectelor de natură să conducă la restricționarea accesului pe piață al operatorilor economici și identificării unor soluții de eficientizare a procesului de autorizare a lucrărilor de construcții. Prin raportare la prevederile *Proiectului de Cod* analizat de autoritatea de concurență, odată cu intrarea în vigoare a actului normativ, o mare parte a aspectelor de natură să îngreuneze obținerea autorizației de construire și, implicit, accesul pe piață al operatorilor economici vor fi eliminate. Se impune precizarea că analiza efectuată de autoritatea de concurență, referitoare la măsurile de natură să conducă la simplificarea procedurii de obținere a autorizației de construire, s-a realizat prin raportare la *Proiectul de Cod* transmis de MDLPA în data de 05.12.2022, în vederea formulării unui punct de vedere din perspectiva respectării regulilor de concurență și ajutor de stat, și, ulterior, la varianta *Proiectului de Cod* adoptat de Guvern, care conține anumite modificări față de varianta inițială.

Trebuie subliniat că recomandările prezentului raport au fost formulate în considerarea *Proiectului de Cod* aprobat de Guvern, aflat, în acest moment, în procedură de aprobare parlamentară.

În concret, principalele măsuri implementate sau care urmează a se implementa, de natură să conducă la o simplificare a procedurii derulate în vederea obținerii autorizației de construire, în cazul de față de către operatorii care investesc în instalații de producere a energiei din surse regenerabile, sunt:

- ✓ Legea nr. 254/2022:
 - eliminarea obligativității introducerii terenului din extravilan în intravilan;
- ✓ Legea nr. 21/2023 și Legea nr. 166/2023:
 - eliminarea obligativității modificării Planului Urbanistic Zonal - PUZ;

✓ *Proiectul de Cod:*

- identificarea, în cuprinsul documentațiilor de urbanism, a zonelor adecvate pentru proiecte în domeniul energiei regenerabile, ceea ce va conduce la identificarea terenurilor degradate, neproductive sau slab productive, care nu pot fi utilizate pentru agricultură, fiind adecvate pentru producerea de energie regenerabilă, evitând totodată, pe cât posibil, zonele valoroase din punct de vedere ecologic sau alte zone cu restricții, aspect ce contribuie la simplificarea procedurii de autorizare;
- digitalizarea procedurilor (Ghișeul unic național de autorizare a construcțiilor);
- posibilitatea obținerii majorității avizelor necesare pentru autorizația de construire în cadrul *Comisiei de acord unic*, astfel încât investitorii nu vor mai derula proceduri distincte cu fiecare instituție/autoritate avizatoare.

De asemenea, odată cu implementarea prevederilor *OUG nr. 140/2022*, operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei regenerabile vor putea aplica pentru obținerea licenței industriale unice, astfel că toate licențele, autorizațiile, acordurile, avizele sau permisele necesare desfășurării activității vor fi obținute în cadrul unei singure proceduri, realizată prin mijloace electronice, prin intermediul *Punctului de contact unic electronic pentru licența industrială*, întreaga comunicare între întreprinderi și autoritățile competente realizându-se prin intermediul acestui sistem informatic (autorizația de construire va fi inclusă în licența unică industrială începând cu data de 1 ianuarie 2025). Astfel, operatorii economici care investesc în capacități de producere a energiei regenerabile nu vor mai fi nevoiți să se deplaseze la toate autoritățile/instituțiile publice implicate în procesul de autorizare, ceea ce va conduce la simplificarea procedurii, precum și la reducerea duratei acesteia, maxim 180 de zile de la data la care cererea a fost considerată valabil depusă.

Totodată, odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 9/2023*⁶⁷ (*180 zile de la publicare*), procedurile derulate la nivelul instituțiilor publice, organelor de specialitate ale administrației publice (centrale și locale) și persoanelor juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică, se simplifică, în sensul că acestea sunt obligate să publice, în format electronic, atât pe pagina de internet proprie, cât și pe punctul de contact unic electronic, informații și modele de formulare aferente tuturor serviciilor publice furnizate, să elimine cerințele de depunere a copiilor legalizate după documente, să accepte documente eliberate în format electronic, care au o semnătură electronică calificată sau avansată, să nu mai solicite copii de pe avize sau alte documente care au fost emise de către alte instituții publice, organe de specialitate ale administrației publice centrale și locale, precum și persoane juridice de drept privat. Astfel că, parte din problemele identificate pe parcursul studiului, de natură să îngreuneze sau chiar să blocheze accesul pe piață al întreprinderilor care doresc să investească în capacități de producere a energiei regenerabile, se soluționează odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 9/2023*, ceea ce conduce la o simplificare a procesului de autorizare a operatorilor economici care investesc în instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile.

⁶⁷ pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 41/2016 privind stabilirea unor măsuri de simplificare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr.14/5.01.2023.

Analiza efectuată în cadrul studiului a evidențiat că există încă aspecte care îngreunează sau blochează accesul pe piață al întreprinderilor.

i. Un prim aspect care concură la îngreunarea procesului de autorizare se referă la interpretarea neunitară a prevederilor legale la nivelul UAT-urilor.

Interpretarea neunitară a prevederilor legale la nivelul UAT-urilor, rezultată fie din cerința unor UAT-uri de alipire a terenurilor, fie din solicitarea tuturor avizelor menționate în certificatul de urbanism, deși unele nu sunt necesare, fie din lipsa de know-how a personalului UAT-urilor în domeniul urbanismului, este de natură să conducă la stabilirea unor condiții și cerințe diferite la nivelul UAT-urilor.

Astfel, întreprinderile beneficiază de un tratament diferențiat în ceea ce privește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească în vederea obținerii autorizației de construire, în funcție de localitatea pe raza căreia se află terenul pe care urmează a se construi capacitatea de producere a energiei regenerabile.

În principiu, aplicarea unui tratament diferențiat întreprinderilor ar putea avea drept consecințe, pe de o parte, descurajarea operatorilor economici de a intra pe piață și, pe de altă parte, creșterea costurilor generate de condițiile de autorizare mai restrictive, comparativ cu situațiile în care condițiile sunt mai permissive.

Interpretarea legislativă neunitară conduce la cerințe excesive, la suprareglementare, ceea ce este de natură să restricționeze accesul pe piață al întreprinderilor. Pe de altă parte, lipsa de know-how a personalului UAT-urilor în domeniul urbanismului poate influența negativ procedura de autorizare a operatorilor economici care dezvoltă capacități de producere a energiei regenerabile.

În considerarea celor menționate anterior, autoritatea de concurență **recomandă MDLPA** următoarele:

- **transmiterea unei adrese la nivelul UAT-urilor în vederea eliminării cerinței de alipire a terenurilor;**
- **adoptarea în cadrul legislației secundare a prevederilor din *Anexa nr .6 - Avize necesare la autorizarea construcțiilor noi la Proiectul de Cod* (varianta inițială), în vederea asigurării unei interpretări unitare la nivelul UAT-urilor, din perspectiva cerințelor referitoare la documentele necesare fiecărei întreprinderi în vederea obținerii autorizației de construire;**
- **analiza oportunității organizării unor cursuri pe probleme de urbanism, în vederea creșterii gradului de pregătire a personalului UAT-urilor.**

ii. Referitor la procedura scoaterii terenului din circuitul agricol, s-a constatat că aceasta implică interacțiunea investitorilor cu alte autorități/instituții publice din subordinea MADR, în vederea asigurării unei documentații complete pentru scoaterea terenului din circuitul agricol, ceea ce conduce la o procedură complexă, de durată, care contribuie la îngreunarea accesului pe piață. Având în vedere că prevederile *OUG nr. 140/2022* devin aplicabile pentru obținerea autorizației de construire de la data de 01.01.2025, pentru atingerea scopului de eficientizare a procesului de obținere a autorizației de construire și, în subsidiar, de facilitare a

accesului pe piață al operatorilor economici, **se recomandă MADR identificarea de soluții care să permită implementarea unor funcționalități care să asigure operatorilor economici un acces facil la procedura de scoatere a terenului extravilan din circuitul agricol**, astfel încât solicitantul să interacționeze doar cu Direcția Agricolă Județeană, prin depunerea unei singure documentații.

iii. În ceea ce privește modificarea *Legii nr. 18/1991*, în sensul permiterii dezvoltării de capacități de producere a energiei din surse regenerabile, în extravilan, în anumite condiții, deși scopul urmărit de legiuitor a fost de sprijinire și contribuire la atingerea unei ținte rezonabile în domeniul promovării surselor de energie regenerabilă, stabilirea limitei la 50 ha pentru terenurile agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate are efecte restrictive, în sensul împiedicării dezvoltării proiectelor mari în astfel de capacități. Totodată, restrângerea acestor proiecte la suprafețe mai mici de 50 ha are un impact puternic cu privire la fezabilitatea economică și tehnică a acestor proiecte, aspect de natură să descurajeze operatorii economici în dezvoltarea unor astfel de proiecte.

În considerarea tuturor aspectelor reținute în prezentul raport, se apreciază că prevederile art. 92 alin. (2) lit. j) din *Legea nr. 18/1991* sunt restrictive, limitând accesul pe piață al operatorilor economici care investesc în capacități de producție de energie din surse regenerabile. În acest context, autoritatea de concurență **recomandă MADR inițierea demersurilor necesare în vederea permiterii construirii parcurilor fotovoltaice și eoliene pe terenurile agricole, situate în extravilan, având clasa III, IV și V de calitate, indiferent de suprafață.**

iv. De asemenea, analiza efectuată în cadrul studiului a reliefat că, potrivit prevederilor legale în vigoare, capacitățile de producere a energiei regenerabile-parcuri eoliene nu pot fi construite pe terenurile agricole, situate în extravilan, având clasa I și II de calitate. În contextul în care sursa eoliană este limitativ disponibilă pe teritoriul României, iar turbinele eoliene ocupă puțin spațiu la sol, având în vedere aspectele menționate anterior, s-a constatat că prevederile art. 92 alin. (2) lit. j), coroborat cu art. 92 alin. (3) din *Legea nr. 18/1991* sunt de natură să elimine accesul pe piață al operatorilor economici care intenționează să dezvolte capacități de producere a energiei prin intermediul centralelor eoliene pe terenurile din extravilan având clasa I și II de calitate, cu atât mai mult cu cât scopul urmărit din perspectiva producției agricole ar putea fi asigurat prin utilizarea în sistem dual a acestor terenuri. În acest sens, autoritatea de concurență **recomandă MADR inițierea demersurilor necesare în vederea permiterii construirii parcurilor eoliene pe terenurile agricole, situate în extravilan, având clasa I și II de calitate, cu asigurarea scopului urmărit din perspectiva producției agricole prin utilizarea în sistem dual a acestor terenuri.**

Prin recomandările propuse, autoritatea de concurență urmărește dezvoltarea piețelor, obiectivul fiind de asigurare de produse și servicii de calitate, la prețuri accesibile, în beneficiul consumatorului final.